

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

*Duplicate from the Royal Library
at Copenhagen*

*87
61*

See Freely, Donald de ... pp. 95-96.

I C O N E S,

id est

VERAE IMAGINES

VIRORVM DOCTRINA SIMVL

ET PIETATE ILLVSTRIVM, QVORVM PRÆ-
cipuè ministerio partim bonarum literarum studia
sunt restituta, partim vera Religio in variis orbis Chri-
stiani regionibus, nostra patrùmque memoria fuit in-
staurata: additis eorundem vitæ & operæ descriptio-
nibus, quibus adiectæ sunt nonnullæ picturæ quas
EMBLEMATA vocant.

Theodoro Beza Auctore. Dumortio

GENEVÆ,
APVD IOANNEM LAONIVM.

M. D. LXXX.

Ex
Bibliotheca Regia
Berolinensi.

77419

SERENISSIMO PER DEI
 GRATIAM SCOTIÆ REGI
 IACOBO EIVS NOMINIS SEXTO,
 THEODORVS BEZA GRATIAM AC
 PACEM A DOMINO.

*V*IRTUTEM laudari boni omnes li-
 bentissimè, nemo, nisi malus audit inuitus.
 Itaque sicut Regiæ tuæ Maiestati bonis-
 que omnibus non iniucundum, ita solis ma-
 lis displiciturum hunc meum laborem
 spero, quo præcipua virtutis, id est vera pietatis, non a-
 micos modo & fautores, sed etiam conciliatores, si non pro
 rei & personarum dignitate, (quis enim hoc præstiterit?) ac cer-
 tè pro viribus laudare constitui. Quisquis autem ex aduerso,
 non quidem institutum hoc meum reprehenderit, sed impie-
 tatis potius damnandos existimauerit, quos ego ceu pietatis
 magistros celebro, errore sanè suo fruitor, nisi ampliari iudicii
 hac de re diem sustinere malit. Sed erunt fortassis ex nostris
 nonnulli, qui præteritas imagines vel eam ob causam mallent,
 ne aduersariis, quos idololatriæ accusamus, calumniandi
 occasio præbeatur. Istis verò illud ipsum respondeo, quod
 minimè ignorant, neque picturam videlicet, neque calatu-
 ram, ceterasve artes eiusmodi, per se reprehendi, quarum

E P I S T O L A.

multiplicem esse vtilitatem constet. Certè si viua vox audientes magnopere afficit, nemo merito inficietur, quum non nisi presentes audiamus, plurimum etiam ipsorum hominum cōspectu nos commoueri, adeo quidem vt magnos viros etiam tacentes reuereamur. Quid igitur vetat quominus sicut scripturæ beneficio doctos & pios homines, quāuis mortuos, quasi nobiscū adhuc loquentes audimus, ita quoque ex veris illorū imaginibus quos studiosè viuos obseruauimus, hoc cōsequamur vt eos ipsos adhuc intueri & amplecti videamur? Quod si qui vel in colendis viuis modū non tenet, vel mortuorū imagines temerè & contra Dei mandatum in sacris locis collocatas tandem etiam superstiosè, atque adeo impiè venerantur, atque adeo suas mutas imagines libros esse idiotarum nugantur, quid hoc ad nos, qui nedum vt tale quicquam admittamus, Christianorum quoque templa diligenter ab his sordibus repurgamus? Ne quidem certè testari possum tantorum hominum non modò libros legentem, sed etiam expressos vultus intuentem, haud multò aliter affici, & ad sanctas cogitationes impelli, quàm si coram adhuc ipsos docentes, admonentes, increpantes his oculis aspicerem. Hanc igitur causam habui cur istas (non omnium quidem, quod iusta fortasse reprehensione non careret, sed præstantissimorum, & quidem mortuorum dūtaxat, ne viuis adulatus videar) imagines partim iam nactus, partim adhuc nancisci sperans, vacuo nondum repertis spatio relicto, alteras, addita breui singulorum vitæ ac studiorum descriptione, edendas putarem. In his autem digerendis hunc sum ordinem sequutus, vt Centium & Ecclesiarum, in quibus floruerūt, seruata distinctione,

EPISTOLA.

Etione, ipsis & doctis eorum παροστειταις, utpote quorum ministerio nostra patrūque memoria Ecclesiae bonaque literae sunt instauratae, primum hunc locum tribuerim: altero Regibus, Principibus, & ciuitatum Magistratibus, Ecclesiae nutritiis, militaribus denique fortissimis viris seruato, qui pro tuenda vera religione sanguinem etiam profuderunt. Horum autem recensioem quum differre me plurimae grauisimae causae cogant, uehementer interim eos rogo quibus hic meus labor non displicebit, ut missis saltem eorum ueris Iconibus, quos hanc laudem mereri existimauerint, adiuuare meum hunc conatum non grauentur. Quod autem iis quos nunc commemoro, nonnullos in ipso praesertim Calliae vestibulo adiunxi, quorum nonnulli pietatem ipsam, non tamen certa (ut arbitror) improbitate, sed ignorantia oppugnarunt, alii religionem cum populo colere quam suae conscientiae rationem habere quantam oportuit maluerunt, nullus ut spero indignabitur, qui mei consilii causam ex ipsis eorū elogiis cognouerit. Subiunxi praeterea EMBLEMATA quadraginta & quatuor, quae, quod graues & pias sententias complectantur, eruditissimis letoribus non ingrata fore mihi persuasi. Sunt autem, opinor, sic appellata, quod imagines eiusmodi sententiosae opere tessellato parietibus aut uasis inseri consueuerint. Ceterum cur Regiae tuae Maiestati meum hunc qualemcunque laborem audeam consecrare, iustissimam, ni fallor, causam habui. Quum enim te constet ab ipsa pueritia, diuino quodam impulsu (adscitis etiā eruditissimis illarū doctoribus, D. Ceorgio Buchanano, quem mihi liceat omnis liberalioris eruditionis ac praesertim poëtices parentem appellare, & D. Petro

EPISTOLA.

Iunio, eximia quoque doctrina prae dito linguarum & bonarum artium studia tanta mentis contentione tantoque successu amplexum, ut, fauente Deo, veterum illorum, tum rebus fortiter gestis tum etiam eruditione clarissimorum Regum memoriam nostro seculo renouaturus videare: atque adeo illos propemodum omnes in eo superaturus, quod te verae pietatis, quae illis plerisque defuit, studiosissimum re ipsa in primis ostendas: cui tandem existimauerim gratiorem fore virorum & doctrina & pietate praestantissimorum commendationem? Ad haec & illud accedit quod quum Christi regnum quanto maximo animi ardore fieri potest apud Scotos tuos promoueas, usque adeo ut ad extremas usque terras huius tuae singularis pietatis fama permanarit, sit autem huius Christi regni pars etiam aliqua Geneuensis haec Ecclesia, putauit mei esse officii memetipsum tuis populis aggregare, & gratam communis tanti beneficii memoriae Regiae tuae Maiestati qua possem ratione testificari. Praeterea (quod citra inuidiam dictum sit) quum, per Dei gratiam, haec Ecclesia partem sibi vindicet non poenitentiam beneficii in Scotiae regnum, maximorum virorum D. Ioannis Cnoxi Scoti & D. Christophori Gudmani Angli ministerio collati: & peculiari quodam communis non modo confessionis, verum etiam Ecclesiasticae & Graeciae vinculo videri possint Ecclesia Scotica cum Geneuensi coniunctae: sic quoque mutuam hanc in Christo connexionem testari, ac veluti sancire, consilio minimè, ut arbitror, reprehendendo studui. Quid plura? quum ad Gallicae usque gentis ministros Geneuae non ita pridem, Religionis causa, exulantes, Scotica-

rum

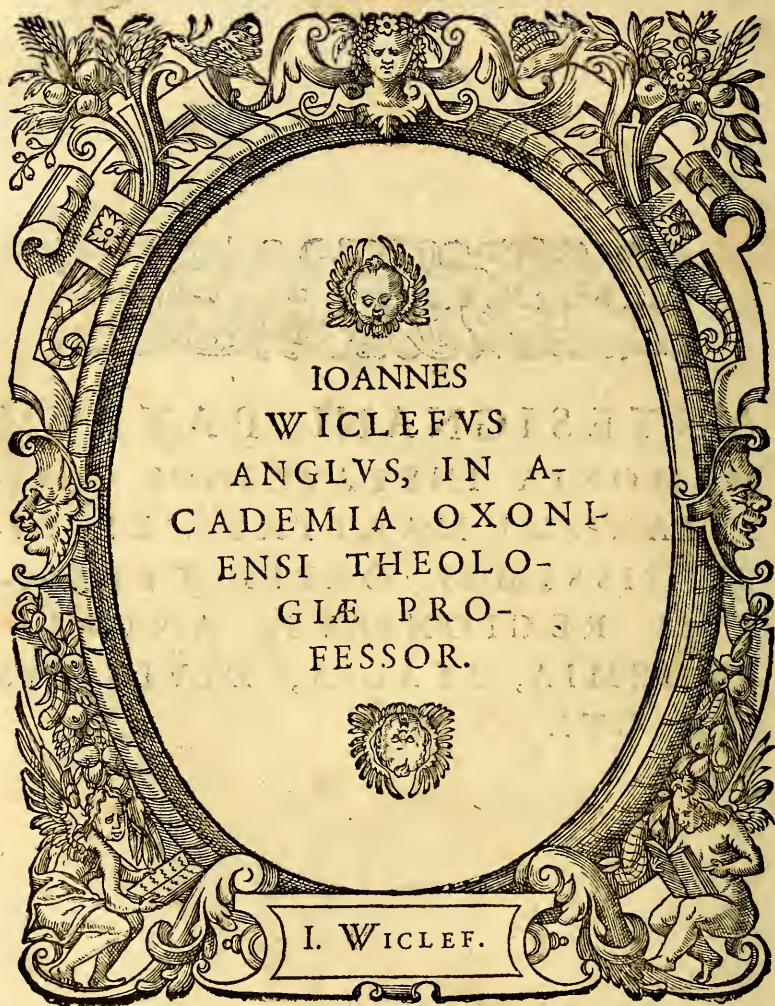
E P I S T O L A.

rum Ecclesiarum beneficentia redundarit, & hanc scholam non pauci Scoti multis modis exornarint, veluti Henricus ille Scrimgerus, eruditissimus apud nos iuris civilis professor, in tempestiva nobis morte sublatu: Andreas Melvinus nostri non ita pridem, nūc autē vestri gymnasii singulare ornamentum: insignis denique generis adolescens Georgius Keytus ab illustri patre Scotici regni Marescallo, ad nos vsque studiorū causa missus: ac nunc quoque regiae familiae iuuenem Dominum Franciscum Stuartum, Illustrem Comitem à Botuel, singulare nobis in tenera aetate maximarū virtutum exemplum praebentem cernamus, quānam istam non referendorū quidem, sed agnoscendorum beneficiorum occasionem praetermississem? Accipe igitur, Serenissime Rex, munus hoc meū, per exiguū quidē illud, si quidquid in eo meum est spectetur, sed pulcherrimorum exemplorum plenum, quibus utinam, frustra repugnante Satana, Scoticum tuum regnum magis ac magis florere atque redundare conspicias. Faxit, inquam, Rex ille Regum, ut quae Regiae tuae Maiestati maximarum virtutum semina tam liberaliter infudit, felicissimè tecum adolescant, & quam de te expectationem in orbe toto Christiano concitasti, non modo sustineas, sed etiam longè latèque superes. Geneuae Cal. Martii, Anno ultimi temporis. C I D. I O. L X X X.

The first of these is the fact that the
 government has been unable to raise
 sufficient revenue to meet its
 obligations. This is due to a
 variety of causes, including
 the depreciation of the paper
 currency, the loss of the
 western territories, and the
 failure of the government to
 collect its debts. The result
 has been a severe financial
 crisis, which has led to the
 suspension of the debt payments
 and the issuance of new paper
 currency. This has caused
 a loss of confidence in the
 government and has led to
 a general feeling of despair
 among the people. The
 government has been unable to
 raise sufficient revenue to
 meet its obligations, and
 the result has been a severe
 financial crisis. The
 government has been unable to
 collect its debts, and the
 result has been a severe
 financial crisis. The
 government has been unable to
 raise sufficient revenue to
 meet its obligations, and
 the result has been a severe
 financial crisis.

ANTESIGNANI PATRVM
MEMORIA INSTAVRANDI CHRIS-
TIANISMI MARTYRES, EX DI-
VERSISSIMIS ORBIS TERRA-
RVM REGIONIBVS, ANGLIA,
BOHEMIA, ITALIA, DIVINITVS
SELECTI.

IOANNES
WICLEFVS
ANGLVS, IN A-
CADEMIA OXONI-
ENSI THEOLO-
GIÆ PRO-
FESSOR.

I. WICLEF.

IOANNES WICLEFVS.

IT hoc tuum in primis verum & immortale decus, Anglia, quãuis à te postea cõmaculatum, quòd Ioãnem Wiclefum edideris, primum ausum, post multa secula, Romanæ meretrici securè inebriatis Europæ regibus illudenti, bellú palam indicere: idque tanto successu, vt iam tum vulnus gladio verbi diuini abs te vibrato inflictum acceperit, quòd, vt ad tempus sanatum videri potuerit, semper tamé recruduit, ac tandem lethale, Dei beneficio, euasit. Supererat tanto athletæ martyrii corona, quam viuo frustra expetitam quadragesimo demum post mortem anno crematis ossibus tuis es adeptus, hoc vel vno scelere Antichristo sibi ipsi quidem perpetuam crudelitatis notam inurente, tibi vero tanto maius decus conciliante.

Floruit anno Domini, CIO. CCC. LXXII.

Obiit post varia certaminæ CIO. CCC.

LXXXVII.

Cremata sunt eius ossa Oxoniæ, anno Domini

CIO. CCCC. X.

A. ij.

IOANNES HVSSVS.

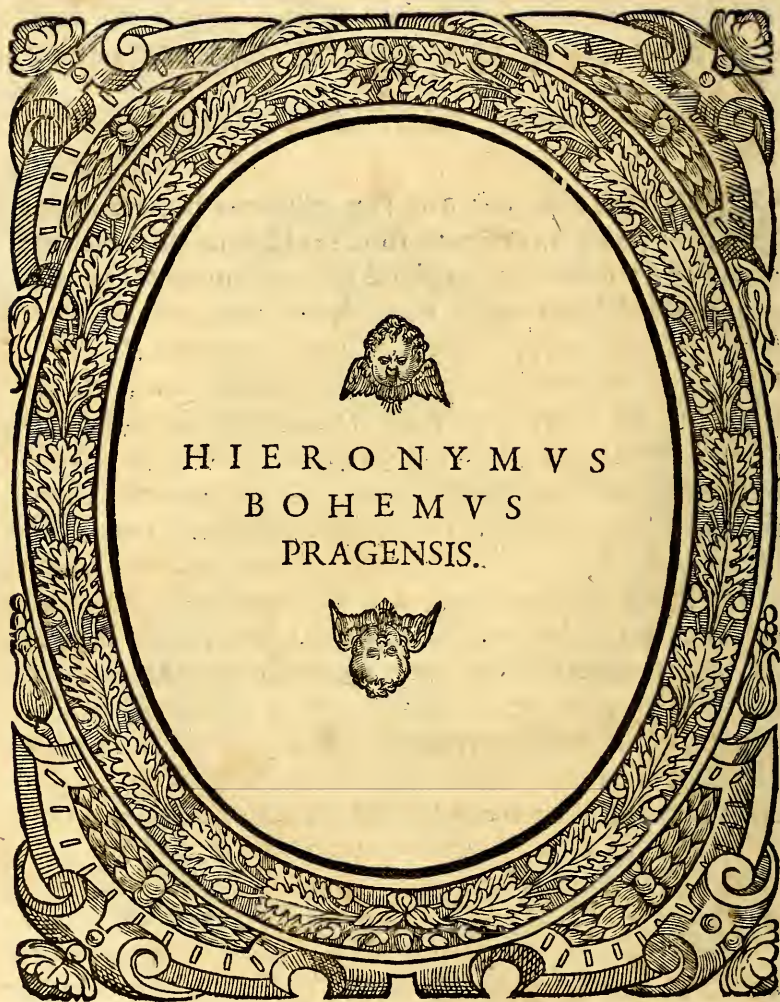

IOANNES HVSSVS BOHEMVS.
IN ACADEMIA PRAGENSI THEOLOGVS.

VIGILIS anseris hoc (enim patria Bohemorum
lingua cognomētum illud sonat) minimè obstrepe-
rum, sed suauissimum, ac planè tempestiuum clāgorem!
quo cœlitus potius quàm ex terra sonante, veternosi tot
seculis Christiani sunt excitati, non vt, anserum Capito-
linorum exemplo, Tarpeia rupes aduersus inuasores ser-
uaretur, sed contra vt immanis prædo ex illa eadem ar-
ce, partim astu, partim vi occupata, in Christianum or-
bem diu grassatus, deturbaretur. Vt autem illum idem
iste perfidè correptum vstularit, quid aliud tamen effe-
cit, quàm quòd tum sibi ipsi, tum aliis suis mancipiis in-
delebilem perfidiæ notam inussit, tu vero, Hulle, quasi
ex cauea in cœlum emissus ingrata terra relicta euola-
sti? Quin etiam (dictu mirabile) tot illos qui & iam tum
sunt auditi, & nunc adhuc audiuntur, olores tibi succi-
nentes, cur nō meritò velut ex fœcundissimis tuis phœ-
nicis potius, quàm anseris, cineribus (quod etiam di-
ceris iam iam moriturus prædixisse) enatos dixerimus?

*Crematus est viuus, violata publica fide Constan-
tiæ ex pseudo-synodi decreto, anno Domini
C10. CCCC. XV. VI Iulij.*

HIERONYMVS
BOHEMVS
PRAGENSIS.

HIERONYMVS BOHEMVS PRAGENSIS.

QUORTEBAT scilicet coniuratos diuinæ veritatis hostes, duobus minimū testibus conuinci, vt nihil haberent quod obstinatissimæ improbitati, ne corā hominibus quidem, possent prætexere: & par erat fortes & constantes in eodem certamine socios, pari quoque vel potius eodem triumpho nobilitari. Sequutus es igitur, Hieronyme, Ioannem tuum, à quo ne morte quidem diutius diuidi sustinuisti. Qui verò fueris & qualem te ipsum in extremo præsertim certamine, in quo posita est victoria, præstiteris, æquum est vt ex teste minimè omnium fidei suspectæ audiamus, ex quo iudices iniquissimi fuisse qui te damnarunt coarguantur.

EX EPISTOLA POGII FLORENTINI ad Leonardum Aretinum, Constantiæ scripta, eadem die quæ Hieronymus Pragensis crematus est, nempe IIII Calendas Iunias, CIO. CCCC. XVI. altero post Ioannem Hussum anno.

QVVM multa in hunc Hieronymū congesta essent quibus arguebatur hæresis, atque ea testibus firmata: tandem placuit vt publicè singulis, quæ sibi obiiciebantur responderet. Ita in concionem deductus, quum iuberetur ad illa respōdere, diutius recusauit, asserens se debere prius causam suā agere, quàm respōdere maledictis aduersariorum. Ita se prius pro se dicentem audiendum esse asseuerabat, tandem ad æmulorum suorum probra in se congesta deueniendum.

SE D quū hæc cōditio sibi denegaretur, tū stans in medio concionis: quænam est hæc iniquitas, inquit, vt quū CCC. XL diebus, quibus in durissimis carceribus fui

in sordibus, in squalore, in stercore, in compedibus, in rerum omnium inopia, aduersarios atque obtrectatores meos semper audieritis, me vnā horam audire nolitis: hinc est, vt dum illis singulorum aures patuerunt, atque in tam longo tempore vobis persuaferunt me hæreticum, hostem fidei, Ecclesiasticorum persecutorem, mihi autem me defendendi nulla datur facultas, vos me prius improbum hominem iudicaueritis in mentibus vestris, quàm qui forē potueritis cōgnoscerē. Atqui, inquit, homines non dii estis, non perpetui, sed mortales: labi, errare, falli, decipi, seduci potestis. Hic mūdi lumina, hic orbis terrarum sapientiores esse dicuntur: maxime vos decet elaborare nequid temerè, nequid inconsultè, néue quid præter iustitiam faciatis. Equidem ego homuncio sum, cuius de capite agitur: nec pro me hæc loquor qui mortalis existo: verum indignum mihi videtur sapiētia, aliquid tot viros aduersum me statuere præter æquitatem, non tam re, quā exemplo nociturum.

- HÆC & multa præterea ornatè differebat, strepitu & murmure plurimorum sermonem eius interpellante. Tandem decretum est, vt primū ad errores, qui in eum conferebantur, responderet: deinde loquendi quæ vellet, daretur facultas. Legebantur igitur ex pulpito singula capita accusationis, deinde testimoniis cōfirmabantur: tum rogabatur an quid vellet obiicere. Incredibile dictū, quàm callidè responderet, quibus se tueretur argumentis. Nihil vnquam protulit indignum bono viro, vt si id in fide sentiebat, quod verbis profitebatur, nulla in eum nedum mortis causa inueniri iusta posset; sed ne quidem leuissimæ offensionis. Omnia esse falsa dicebat, omnia crimina conficta ab æmulis suis.

INTER cætera quum recitaretur illum sedis Apostolicæ detractorem, oppugnatorem Romani Pontificis, Cardinalium hostem, persecutorem Prælatorum & Cleri, Christianæ religionis inimicum: tum surgens
quare-

quærebuñda voce, & manibus porrectis: quò nunc me vertam, inquit, patres cõscripti? quorum auxiliũ implore? quos deprecer? quos obtester? Vosne? At isti persecutores mei vestras mentes à mea salute abalienauerunt quum vniuersorũ hostem me esse dixerũt, eorum præcipuè qui me sunt iudicaturi. nẽpe arbitrati sunt, si etiã quæ in me finxerunt, leuia viderentur, tamen vos vestris sententiis oppressuros communem omniũ hostem atque oppugnatorem, qualem me isti falsissimè mentiti sunt. Ita si eorum verbis fidem dabitis, nihil est quod de mea salute sperandum sit. Multos salibus perstrinxit, multos lædoriis, multos persepe in re mœsta ridere cõggit, iocando in illorum obiurgationes.

QVVM rogaretur quid sentiret de Sacramẽto, inquit antea panem, postea verum CHRISTI corpus, & reliqua secundũ fidem. Tum quidam, aiunt te dixisse post consecrationem remanere panem. Tum ille: apud pistorem, inquit, panis remanet. Cuidam ex ordine prædicatorum acrius inuehẽti: Tace, inquit, hypocrita. Alij per conscientiam suam contra se iuranti, hæc, inquit, tutissima est ad fallendũ via. Quendam præcipuum aduersarium, nunquam nisi canem aut asinum appellauit. Quum verò propter criminũ multitudinem ac pondus, res eo die transigi nequiret, in diem tertium est dilata. Qua die cum singulorum criminum argumenta recitata essent, ac subinde plurimis testibus adfirmarentur, tũ surgens ille: Quoniam, inquit, aduersarios meos tam diligenter audistis, conueniens est vt me quoque dicentem æquis animis audiatis. Data tandem est, licet multis perstreptentibus, ei facultas dicendi.

Hic primũ à Deo exorsus, deprecatus est eam sibi mentem dari, eam dicendi facultatem, quæ in commodum ac salutem animæ suæ verteretur. Deinde, scio, inquit, R. D. plures fuisse excellẽtissimos viros, indigna suis virtutibus perpeffos, falsis oppressos testibus, ini-

quissimis iudiciis condemnatos. Incipiens autē à Socrate, quē iniustē à suis cōdemnatū retulit, nec, quum posset, euadere voluisse, vt duorum quę asperrima hominibus viderentur, metū demeret, carceris scilicet & mortis. Tum Platonis captiuitatē, Anaxagoræ fugam, ac Zenonis tormenta: multo rumpræterea gentilium iniquas damnationes, Rupiliū exiliū, Boetii simul & aliorū, quos ipse Boetius refert, indignam mortem commemorauit.

DEINDE ad Hebræorum exempla transit. Et primum Mosen illum liberatorem populi & legumlatorem sapissimē à suis calumniatum esse dixit, tanquam seductor esset aut contemptor populi. Ioseph insuper à fratribus venditum ob inuidiam, post, ob stupri suspicionem, in vincula coniectum recensuit. Præter hos Esaiam, Daniele, & fermē Prophetas omnes tanquam contemptores Dei, tanquā seditiosos, iniquis circumuentos sentētiis. Hinc etiam Susannæ iudiciū subiecit: multorum præterea, qui quum viri sanctissimi extitissent, iniustis tamen sententiis perierūt. Postea ad Ioannem Baptistam, deinde ad Saluatorem nostrum descendens, falsis testimoniis condemnatos inquit omnibus constare: deinde Stephanum à sacerdotum collegio interfectum, Apostolos autem omnes mortis damnatos, non tanquam bonos, sed vt seditiosos populorum concitatores, contemptores deorum, & malorum operum effectores. Hæc disertē & magna cum omnium attentione differuit.

AT QVE quum omne pondus causæ in testibus situm esset, multis rationibus docuit nullam his testibus fidem adhibēdam, præsertim quum non ex veritate, sed ex odio ac malevolentia & inuidia omnia dixissent. Tum odii causas ita explicuit, vt haud procul abfuerit à persuadendo: ita erant verisimiles, vt (excepta fidei causa) parua illis testimoniis fides adhibita esset. Commotæ erant omnium mentes, & ad misericordiam flectebantur.

tur. Addiderat enim se sponte ad concilium venisse, ad se purgandum & vitam suam, & studia exposuerat officiorum plena ac virtutum. Dixerat hunc morem priscis doctissimis viris ac sanctissimis fuisse, vt in rebus fidei sententiis discreparent, non ad pessundandam fidem, sed ad veritatem reperendam. Ita Augustinum & Hieronymum dissensisse, nec solum diuersa sensisse, sed etiam contraria, nulla hæresis suspicione.

EXPECTABANT autem omnes, vt semel se purgaret retractando obiecta, vel errorum veniam postularret. At ille nec se errasse asseuerans, nec se retractare aliorum falsa crimina velle ostendens, tandem descendit in laudem Ioannis Hussi ad ignem damnati, virum illum bonum, iustum & sanctum appellans, & illa morte indignum: se quoque paratum quoduis supplicium adire forti animo & constanti, seque inimicis suis cedere & testibus impudenter mentientibus, qui tamen aliquando coram Deo, quem fallere nõ potuerint, essent rationem eorum quæ dixissent reddituri. Magnus erat circumstantium animi dolor: cupiebant enim virum tam egregium saluari, si bona mens adfuisset. Ille autem in sententia sua perseuerans, vltro mortem appetere videbatur, laudansque Ioannem Hussum, ait, Nihil illum aduersus Ecclesiæ Dei statum sensisse, sed aduersus abusus Clericorum, aduersus superbiã, fastum ac pompam Prælatorum. Nam quum Ecclesiarum patrimonia primò deberentur pauperibus, tum hospitibus, deinde ecclesiarum fabricis, indignum illi bono videri, dispendi illa meretricibus, conuiujs, equorum ac canum saginæ, cultui vestimentorum, & alijs rebus indignis religione Christi.

Hic autem maximi ingenii fuit. Quum interrumpetur sapius oratio sua varijs rumoribus, laceffereturque à nonnullis sententias eius carpentibus, neminem eorum intactum reliquit, pariterque omnes vlcis-

scens, vel erubescere coëgit, vel tacere. Surgente murmure silebat, turbam quandoque increpans, postea orationem persequebatur, orans atque obtestans, vt se loqui patrentur quę non essent amplius audituri. Nunquam ad hos rumores expauit, mente firma atque intrepida.

I L L V D verò fuit admirabile memorię argumentum. CCC. XL. diebus fuerat in fundo turris foetidę atque obscurę, cuius asperitatem ipsemet quęstus est, asserens se, vt fortem & bonũ virum decet, non propterea ingemiscere quòd indigna perpeffus esset, sed mirari aduersus se inhumanitatem. Quo in loco, nedum legendi, sed ne videndi quidem habuit facultatem. Mitto anxietatem mentis, qua oportuit quotidie illum agitari, quę omnem memoriã excutere debuisset. Tamen cum tot doctissimos & sapientissimos viros in testes suarum opinionum allegaret, tot doctores ecclesiasticos in medium protulit in sententiam suam, vt satis superque fuisset si toto hoc tempore, summo in otio, summa in quiete, sapientię studiis operam dedisset. Vox eius suavis, aperta, resonans erat, quadam cum dignitate: gestus oratorius, vel ad indignationem exprimendam, vel ad commouendam commiserationem, quam tamen nec postulabat, nec consequi cupiebat. Stabat impavidus, intrepidus, mortem non contemnens solũ, sed appetens, vt alterum Catonem dixisses. O virum dignum memoria hominum sempiterna! Non laudo, si quid aduersus instituta Ecclesię sentiebat: doctrinam admiror, plurimorum rerum scientiam, eloquentiam, dicendi suauitatem, argutiam respondendi. Sed vereor, ne hæc omnia in pestem suam sibi à natura fuerint concessa.

D A T V M deinde spacium penitendi biduò. Multi ad illum accessere viri eruditissimi, vt ipsum à sententia sua dimouerent, inter quos Cardinalis Florétinus cum adiit,

adiit, vt flecteret ad viam rectam. Sed quum pertinacius in erroribus perseueraret, per concilium hæresis damnatus, & igni combustus est. Iucunda fronte & alacri vultu ad exitum suum accessit: non ignem expauit, non tormenti genus, non mortis. Nullus vnquam Stoicorum fuit tam constanti animo, tamque forti, mortem perpeffus, quàm iste appetiiffe videtur. Quum venisset ad locum mortis, se ipsum vestimentis exiit. Tum procumbens flexis genibus veneratus est palum, ad quem post ligatus fuit: primùm funibus madentibus, tum cathena nudus ad palum constrictus fuit: ligna deinde circumposita, pectus tenus non minuscula, sed grossa, paleis interiectis. Quum flamma adhibita fuit canere cœpit hymnum quendam, quem fumus & ignis vix interrupit. Hoc maximum constantis animi signum, quum licetor ignem post tergum (ne id videret) iniicere vellet: huc inquit, accede, & in conspectu accende ignem. Si enim illum timuiffem, nunquam ad hunc locum, quem fugiendi facultas erat, accessiffem. Hoc modo vir (præter fidem) egregius cõsumptus est. Vidi hunc exitum, singulos actus perspexi. Siue perfidia, siue pertinacia hoc egerit, certè ex Philosophiæ schola interitum viri descripsiffes.

HIERONYMVS SAVONAROLA.

HIERONYMVS SAVONAROLA
ITALVS FLORENTINVS, CONCIO-
NATOR, EX DOMINICANORVM
ORDINE.

QUis verò non miretur tam miseris temporibus tantam in homine cucullato, & quidem sub Dominici, professi iam olim piorum hostis, nomine, pietatem tanto cum zelo coniunctam, quanta hæc in te, Hieronyme Sauonarola, extitisse plurima tua scripta testantur? Sed & ipsa mors tibi laudatissimæ vitæ estimonium tribuit, teque facilè ab obiectis criminibus falsissimis absoluit: siquidem homini tam perditè scelerato quàm fuit Alexander ille Borgia, Romanus eius nominis Pontifex VI, vsque adedò displicuisse, vt non nisi te indignissimè damnato & cremato quiescere potuerit, maximum esse videtur singularis tuæ pietatis argumentum, quam meritò postea Marcus Antonius Flaminius, excellentissimus poeta, versibus istis optimis celebravit.

*Dum fera flamma tuos, Hieronyme, pascitur artus,
Religio sanctas dilaniata comas,
Fleuit, & ô, dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.*

*Strangulatus est ac postea crematus Florentiæ,
postulatu Pontificis Alexandri VI, maxi-
mo cum bonorum ciuium luctu, anno Domini*

CIO. CCCC. XCVIII.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME

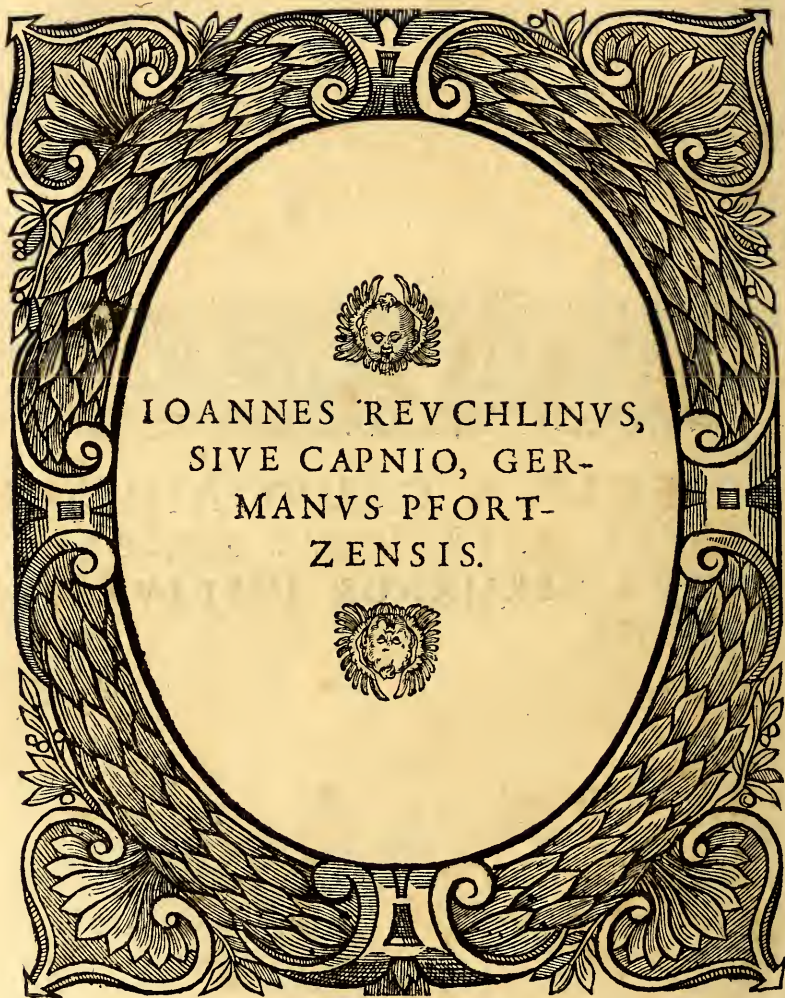
By SAMUEL JOHNSON, Esq.
of the Middle Temple, Barrister at Law.
AND JOHN WATSON, Esq.
of the Inner Temple, Barrister at Law.
LONDON: Printed and Sold by
J. BARNES, in Pall-mall; and
J. JOHNSON, in St. Paul's Church-yard.
MDCCLXXXIII.

Printed and Sold by
J. BARNES, in Pall-mall; and
J. JOHNSON, in St. Paul's Church-yard.
MDCCLXXXIII.

Printed and Sold by
J. BARNES, in Pall-mall; and
J. JOHNSON, in St. Paul's Church-yard.
MDCCLXXXIII.

PRAECIPVA CHRISTIANISMI,
NOSTRA PATRVMQVE MEMORIA,
INTER GERMANOS INSTAVRATI
ORGANA.

IOANNES REVCHLINVS,
SIVE CAPNIO, GER-
MANVS PFORT-
ZENSIS.

IOANNES REUCHLINVS,
SIVE CAPNIO, GERMANVS. PFORTZENSIS.

ONTICVERAT integro penè seculo Pietas ad Constantiensis synodi perfidiam ac crudelitatem obstupefacta, quanquam aliquot subinde martyribus illam minimè interiisse frustra in medio flammaram supplicio sonorè clamitantibus, quum Pfortza, Marchionatus Badensis ciuitate, prodiens Ioannes cognomèto Reuchlinus, (quem græcè Capnioné, latinè Fumeum possis vocare) incredibili cum successu hebreæ linguæ studia iam pridem consopita, coniunctis etiam græcis literis, excitauit: nèpe vt ex ipsis deinceps fontibus veritatem haurire posteris liceret. Istis verò tam Ecclesiæ necessariis, quàm superstitioni tunc grafsanti exitialibus conatibus sese tenebriones sophistæ, (Colonienfes videlicet, Hocstrato quodam duce, Matæologi, huius fumi vi, tâquã alter Cacus ex antris suis exciti) mox tanta contentione opposuerunt, vt Romam vsque, ad Leonem decimum, tunc Pontificem, bonis literis non inimicum, causæ cognitio sit delata. Hic verò quis futurum credidisset, vt, eo sedente Iudice in quem potissimùm hoc telum torquebatur, vinceret veritas? Vicit tamen, damnatisque, Pontificis ipsius iudicio, sophistis, Capnio, & quamuis non claro prorsus igne, fumo tamen edito qui superiorum temporum caliginem discuteret, sequuturæ mox limpidiissimæ pietatis flammæ viam præmonstrauit. Hic enim ille est ex cuius auditorio nominatim, præter innumeros alios minus celebres, Oecolampadius, Pellicanus, Munsterus prodierunt.

Obiit in patria magnis auctus honoribus, anno Domini 1518. cuius vitam Æuouit Erasmus postea magnopere propterea Sophistis inuisus elegantissimè descripsit.

DESIDERIUS ERASMV.S.

DESYDERIVS ERASMVVS.
BATAVVS, ROTERODAMVS.

DESIDERIVM Erasmũ Roterodamum quamuis
inexhausta ingenij vbertas, pari dicēdi facultate,
ad summæ gloriæ fastigium nostra memoria euexerit,
mihi tamen quædam religio fuit vel in huius sacrarij
limine collocare, vt qui suum quoddam, vt in plerisque,
ita in religionis etiam negotio, iudicium sequutus, &
superstitiones ridendo carperè contentus, res ipsas vs-
que aded, vel per se vel ab aliis discere recufarit, vt pes-
simæ quoque causæ patrociniũ suscepserit. Quum ta-
men illi tantum bonæ literæ renascentes, quantum alij
ætatis illius nemini debeant, age, locus etiam illi in hoc
vestibulo, & quidem hoc addito elogio tribuatur.

Ingens ingentem quem personat orbis Erasmum

Hæc tibi dimidium, picta tabella refert.

At cur non totum? mirari desine, lector,

Integra nam tantum terra nec ipsa capit.

In eundem.

Ἡμῶν τὸ παντὸς πλεονεῖν Ἀσχαῖοι εἶπεν,

Ἡμῶν δ' ὡς οἱ μὲν τὸ το λογισάμενοι.

Obiit Basileæ IIII. Idus Iulii, anno Domini
CIO. CCCCC. XXXVI. annum
agens septuagesimum.

MARTINVS LVTERVS,

MARTINVS LVTERVS,
GERMANVS ISLEBIVS, ANTICHRISTI ROMANI FLAGELLVM, WITTEBERGENSIS ECCLESIAE PASTOR.

Hoc vultu fuit Martinus ille Luterus, Islebij in Mansfeldensium Comitum ditione natus, ore toto diuinitus afflatam animi magnitudinem, ipsamque adeo pietatem, cum singulari zelo coniunctam testans: Euangelicae lucis flammæ, è densissimis tenebris sensim proferendæ, præco à Deo Opt. Max. humani generis miserto excitatus, & quidem (dictu mirabile) ex media Satanæ sentina, pseudomonachorum videlicet Augustinianorum cœnobia, ad repurgandum Dei templum euocatus, eo ipso Antichristo occasionem ei præbente, quem arrepto verbi Dei flagello erat ex occupata Christi domo profligaturus: quem non Cæsares, non Reges, non fulmina ex arce Tarpeia vibrata, non vllæ innumerabilium Sophistarum phalanges, vel tantillum terruerunt: cuius denique laboribus Ecclesia instaurata, quantum à multis seculis vix cuiquam debet, plura tamen debitura, si tantum in omnibus illum moderationis ac scientiæ retinere, quantum zeli vehementioris diuinitus ipsi concessum erat, peccata hominum, & discipulorum quorûdam turbulentum ingenium permisissent: cui nos carmen hoc triumphale cecinimus.

Roma orbem domuit, Romam sibi Papa subegit,
Viribus illa suis, fraudibus iste suis.
Quanto isto maior Luterus maior, & illa,
Istum illamque uno qui domuit calamos
I nunc, Alcidem memorato Græcia mendax,
Luteri ad calamum ferrea clava nihil.

Obiit placidè anno Domini CIO. CCCCC.
XLVI. Februarii die XVII, annum vitæ
agens LXIII, quum anno ætatis XXXVIII,
qui fuit annus Domini CIO. CCCCG.
K II. Ecclesiam Christi cœpisset repurgare.

D. j.

PHILIPPVS MELANCHTHON.

PHILIPPVS MELANCHTHON,
GERMANVS BRETTENSIS, THEOLO-
GIÆ ET BONARVM OMNIVM ARTIVM
DOCTOR WITTEBERGÆ.

QVIS te verò, Philippe Melanchthon, Martino Lu-
tero diuinitus succenturiatum, pro dignitate
celebrauerit, singulare nostri seculi ornamentú: utpote
summam & eruditionis in omni disciplinarum ge-
nere, & tū in dicēdo ac scribendo perspicuitatis, tum in
docendo candoris laudem omnium eruditiorum con-
sensu, consequutum? pietate, vitæ innocentia, ac in pri-
mis incomparabilis modestiæ exemplo, non modò cæ-
teris, verùm etiam teipso superiorē? quē denique odit
nemo nisi omnium odio dignissimus. Scilicet hoc tuis
laudibus vnum deerat, ut ingrati discipuli nonnulli,
qui te viuum penē adorarant, mortuum incesserēt: ad-
mirabili certè Dei prouidentia, ne quos ipsi sibi com-
menti sunt teterrimos errores, ex te, communi quādiu
vixisti omnium ferè gentium doctore, didicisse viderē-
tur. At nos contra, vel ipsa crepante inuidia, venerandā
memoriam tuam sic iuuerit celebrasse.

Et tu igitur tandem tumuli sub mole repostus,

Die ô Philippe, nunc iaces:

Et quam inuidisti viuus tibi tute quietem,

Cunctis quietem dum paras,

Ipsa tibi cura & sancti peperere labores,

Charum ô bonis cunctis caput.

*At tu funde rosas, funde isti lilia tellus,
Ut lilia inter & rosas,
Quo nil candidius fuit & nil suavius unquam,
Recubet Melanchthon molliter.
Et grauis huic ut sis caueas, iuuenis ve, senex ve,
Qui nemini vixit grauis.*

*Obiit Wittebergæ annos XLI Theolo-
giam bonasque artes summa cum fide & e-
ruditione & incredibili cum fructu professus,
anno Domini 1560. Aprilis die XIX,
quum annos vitæ LXIII & dies totidem
vixisset.*

GEORGIUS ANHALTINVS,

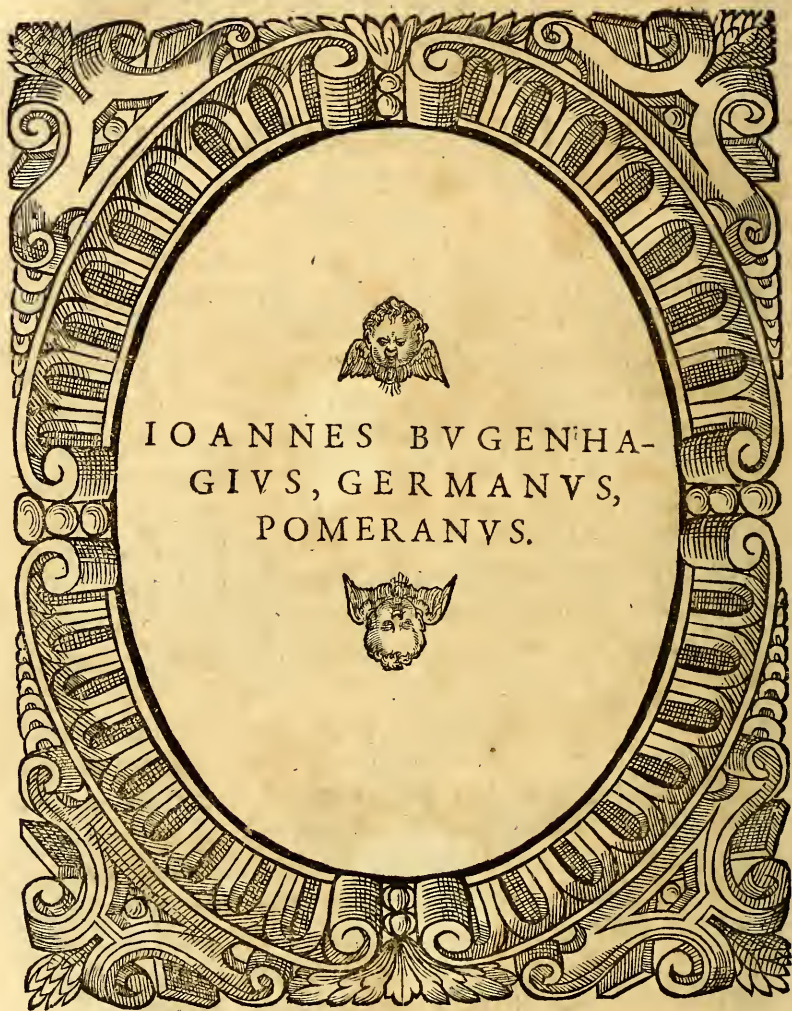

GEORGIUS ANHALTINVS ASCANIÆ PRINCEPS.

GEORGIVM illustrissimis Germaniæ principibus, familia antiquissimę nobilitatis prognatú, nemo Theologis miretur annumerari, quum hoc ipse viuus sanctissimo zelo affectarit. Sit igitur hoc tanti Principis singulare & rarissimi à multis seculis exépli decus, quòd & optimi principis & diligentissimi pastoris munus obiit, vt felices illius subditi haberét, quem & in terris dominum agnoscerent, & vt ducem in cælum præeuntem sequerentur. Neque verò tam angustis limitibus còtineri tot tãtæque virtutes potuerút. Itaque & vicinæ & longius remotæ Ecclesiæ in tanti viri consiliis, quædam etiã in eius autoritate acquieuerunt, patéte ipsius domo bonis piisque omnibus, ac præsertim magno illi Philippo Melanchthoni, quem turbulétissimis illis Germanici ciuilibus belli tempestatibus cõseruatum debemus. Singulari denique omnium virtutum exemplum pius hic Princeps suppeditauit, quod vtinam pauculos saltem inueniat imitatores, qui videlicet eo sint iudicio præditi, vt quod extractum volunt, ipsimet ab Ecclesiarum vastatoribus decepti non euertát. Salue tu verò Anhaltina nobilissima domus, adiunctúmque tibi splendidissimum istud decus perpetuis seculis tuetur.

Obiit felicissima morte annum agens vite duntaxat XLVI, XV Cal. Nouembris, anno Domini CIO. IO. LIII.

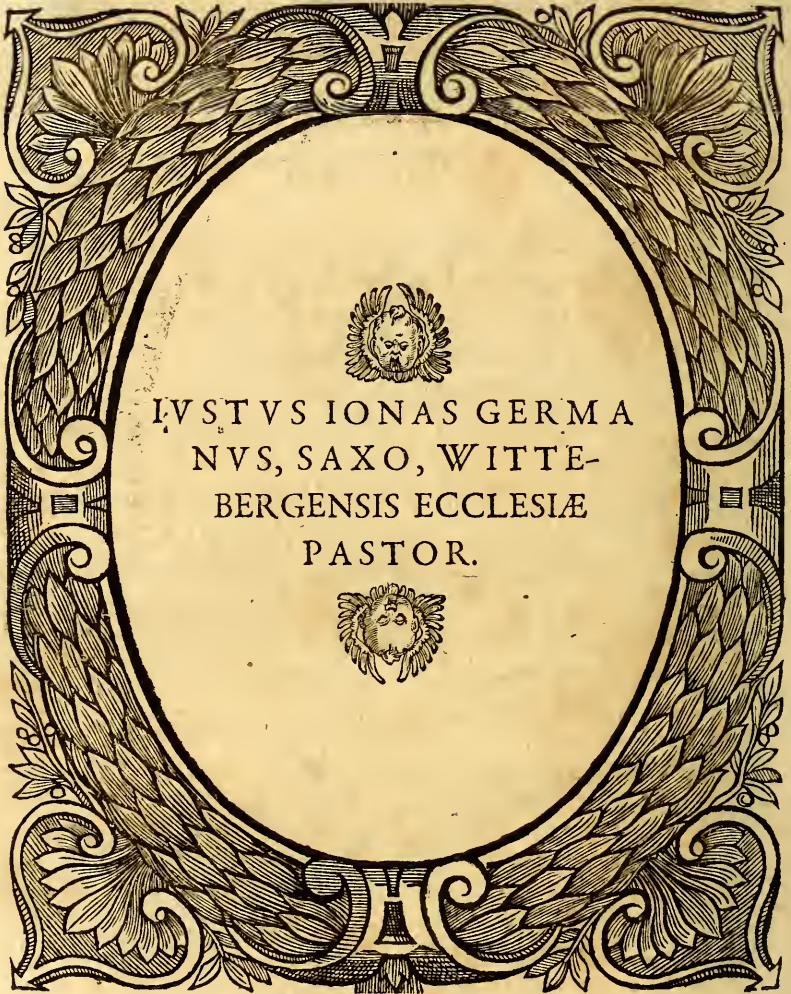
IOANNES BVGENHA-
GIVS, GERMANVS,
POMERANVS.

IOANNES BVGENHAGIVS,
GERMANVS, POMERANVS.

IOANNEM Bugēhagium, ex monasterii quoque cloacis erutum Luterus in pastoris munere collegam habuit, moribus quidem dissimilem, sed doctrina & vitæ instituto penitus concordem. Nam vt ille natura vehemens & asper, ita iste mansuetus & moderatus est semper habitus, quod & ipsius scripta testantur: in quo fuit hoc quoque eximium, quòd ab ambitione & avaritia prorsus alienus, quum ad altiora sæpe inuitaretur, in illa sua sorte totos annos triginta quatuor, summa tum fide tum diligentia vbique præstita, perseuerauit, placidè tandem, quum annum septuagesimum tertium ageret, viribus corporis paulatim deficientibus, inter charissimorum fratrum manus, beata sui memoria relictà, defunctus.

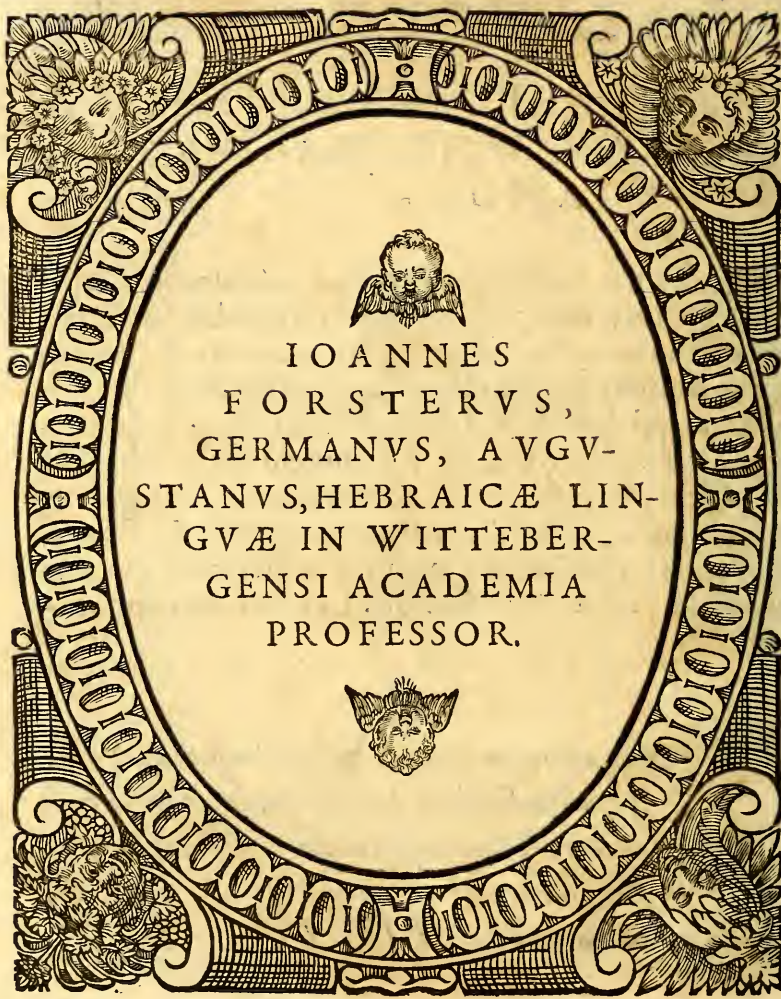
IVSTVS IONAS GERMANVS,
SAXO, WITTEBERGENSIS ECCLESIAE
PASTOR.

IUSTVS IONAS, GERMANVS,
SAXO, WITTEBERGENSIS EC-
CLESIAE PASTOR.

IUSTVM Ionam, iuris humani consultum, Theolo-
gia, iuris diuini magistra, sibi cōmodissimū restitu-
endæ in Saxonia Ecclesiæ, futurum adiutorem asseruit:
in quo munere præstando, neque doctrinam neque pru-
dentiam ipsi defuisse, vel illud ostendit, quòd primis il-
lis turbulentissimis instaurati Euangelii temporibus ni-
hil insigne, nisi ipso conscio, & suas etiam partes agente,
in Germania gestū fuit, vicinarum quoque Ecclesiarū,
ac præsertim Hallensis Saxonicae inspectore : in cu-
ius etiam veluti sinu Martinus Luterus animam ex-
halauit.

*Obiit autem in Ecclesia Eysfeldensi, magni illius
principis Electoris Ioannis Friderici filiorum in
acerrimis illis tempestatibus constantissimus co-
mes, annum agens vitæ sexagesimum tertium,
anno Domini CIO. IO. LXU.*

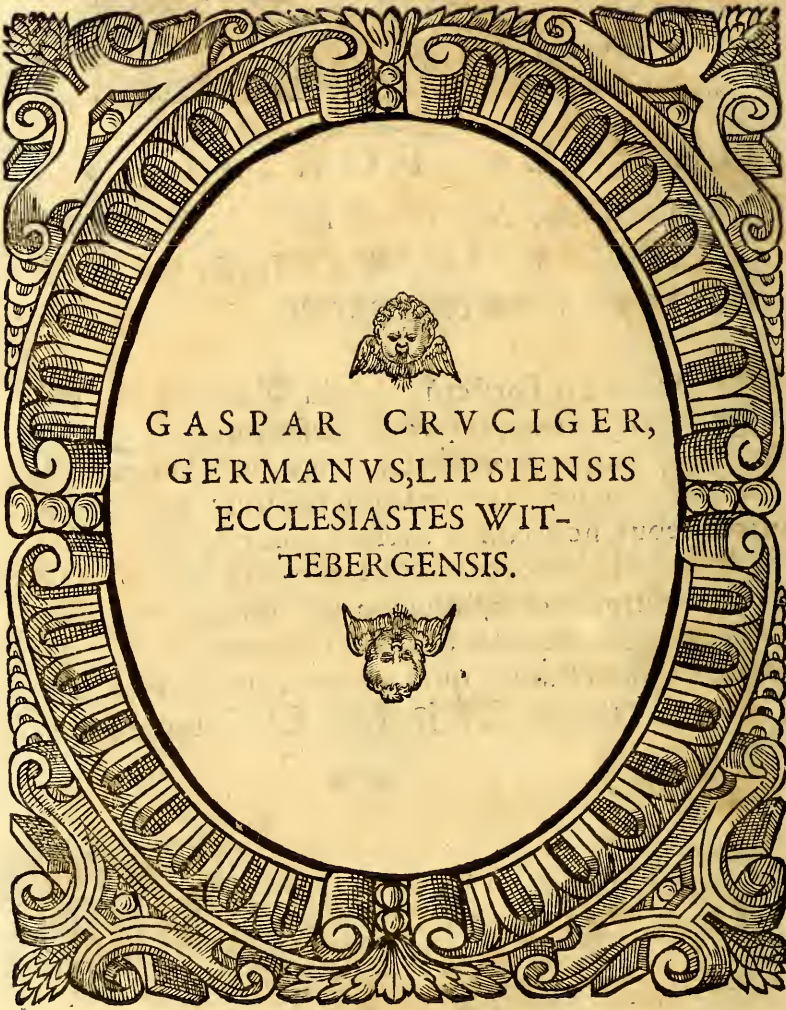
IOANNES
FORSTERS,
GERMANVS, AVGV-
STANVS, HEBRAICÆ LIN-
GVÆ IN WITTEBER-
GENSI ACADEMIA
PROFESSOR.

IOANNES FORSTERVS,
GERMANVS, AVGVSTANVS, HEBRAI-
CÆ LINGVÆ IN WITTEBERGENSI
ACADEMIA PROFESSOR.

IOANNEM Forsterū Augusta Windelicorū, Wittebergæ Saxonum, vel Ecclesiæ toti poti⁹ genuit, Hebraicæ linguæ professorem longè doctissimum, vt lexicon eius linguæ ab ipso editum testatur: in quo sicut in ipsis rebus, sic etiam in vocibus non rarè cæcutiuisse Gramaticos hebræos contendit, qua in re vt non omnes habeat adstipulatores, sic tamen ad linguam sacram accuratiùs cognoscendam doctorum ingenia magnoperè exacuit, iisdem studiis, quibus contentus vixerat, feliciter anno Domini CIO. IO. LVI immortalis.

GASPAR CRVCIGER,
GERMANVS, LIPSIENSIS
ECCLESIASTES WIT-
TEBERGENSIS.

GASPAR CRVCIGER GER
MANVS, LIPSIENSIS, ECCLESIASTES
WITTEBERGENSIS.

GASPARVM Crucigerum res ipsa demonstraui
fuisse Martino Lutero, in opere domini confici-
endo, adiunctum: trium linguarum egregiè peritum, in-
genio acré, & miræ, vt aiunt, in exscribendis illius enar-
rationibus celeritatis: cuius etiam iudicio Luterus in
Germanica Bibliorum trãslatione fertur plurimùm vt
consueuisse. Fuit prætereà physices, tum geometriæ,
tum veræ illius Astronomiæ, atque adè Medicinæ quo
que mirificè studiosus, adè vt nisi Theologiæ profes-
sionem cæteris omnibus studiis sapiētissimè anteposuis-
set, in singulis illis excellere potuisse meritò iudicetur.

*Obiit autem in sua statione Wittebergæ, corporis
viribus tantum ingeniũ minimè adæquantibus,
florente adhuc ætate, anno vitæ videlicet con-
fecto quadragesimo quinto, anno autem à Chri-
sto nato CD. IO. XLVIII. XVI,
Novembris.*

IOACHIMVS CAMERARIVS,

IOACHIMVS CAMERARIVS,
GERMANVS, PABEMBERGENSIS, GRÆ-
CÆ LINGVÆ ET PHILOSOPHIÆ PRO-
FESSOR LIPSIAE.

Quo plures eruditos homines Germania nostris
tēporib⁹ protulit, eò maior & illustrior est Ioachi-
mi Camerarii gloria, qui honorata familia Pabembergæ
natus, quum literarum studia cæteris rebus anteposuis-
set, eò prouectus est eruditionis, vt, communi doctorū o-
mniū cōsēsu, peritiorē linguæ Græcæ neminē, in latina
verò lingua disertiores perpaucos, exactiorē autē nul-
lum scriptorem habuerit Germania, sicut plurima ipsius
mōnimenta testantur. Ad hanc autem in omnibus bonis
disciplinis eruditionem accesserat pietas singularis, pru-
dentia longo rerum vsu confirmata, quum etiam magno
illi Philippo Melanchthoni id ipsum esset quod Atticus
ille Cicéroni, tantum denique iuuādæ rei literariæ stu-
dium, vt, spretis dignitatibus omnibus, quas alioqui faci-
lè suis virtutibus cōsequi potuisset, in nobilissimis Aca-
demiis Wittebergēsi, Tubingēsi, Heidelbergēsi docen-
do consumptis aliquot annis, Lipsiæ tādē positus sedi-
bus, in extrema senectā fortiter idem munus obiens, lu-
gētibus bonis piisque omnibus, & mox sequuturam rer-
rum commutationem præfagientibus, in Domino pla-
cidè obdormiuerit: hoc quoque beneficium à Deo cōse-
quutus, vt doctissimos patrique simillimos liberos reli-
querit. Nos autē hoc epigramate sumus illū prosequuti.

Extinctis olim, Musa, fleuistis alūnis,

Et vitam vestra restituitis ope.

Nos contra vobis, Ioachimi in funere, Musa,

Has miseri extinctis soluimus exequias.

Namque omnes tecum, tecum, Ioachime, Camæna

Ut vixere simul, sic periere simul.

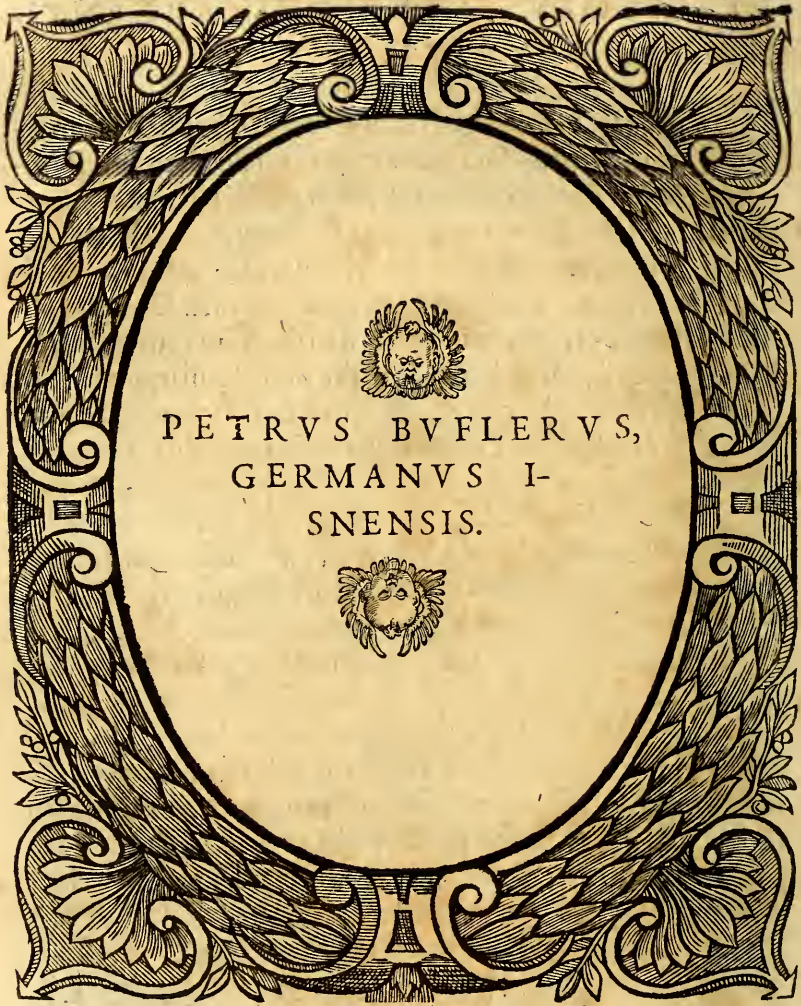
MATTHIAS PFARRERVS
ET IACOBVS STVR-
MIVS ARGENTI-
NENSES PA-
TRICII.

MAT. PFAR.

MATTHIAS PFARRERS ET IACOBVS STURMIVS ARGENTI- NENSES PATRICII.

Pro illa non Argentinensis tantum reip. verum etiam totius Germaniae lumina, Matthiam Pfarrerum & Iacobum Sturmium, absit ut silentio praeteream: utrunque literis politum, ingenio magno, prudentia singulari, pietate eximia, studio in iuuanda patria indefesso. Hi sunt igitur quorum praecipue hortatu Christianissimus in vrbe citra tumultum initio instauratus, & schola illa celebris, adhibito in consilium doctissimo viro Ioanne Sturmio adhuc superstiti, fuit constituta: quorum denique consiliis Argentinensis resp. tum domi sapientissime gubernata, tum foris fortissime citra vim armorum, Iacobi praesertim Sturmii facundia, defensa, difficillimis asperrimisque temporibus stetit: adeo quidem ut quemadmodum olim Cicero vnus eloquentiae vi Ligarium Iulio Caesari vel inuito reconciliauit, haud paulo aliter Sturmii Caesari Carolo armato & victori occurrentis eloquentia omnem illius iram infregisse merito censetur. Itaque Pfarrerum ciuitas minimè ingrata (quod antea nemini concessum fuerat) septies consulem creauit, & quamuis penè octuogenarium mortuum, tamen non secus quam intempestiue sibi ereptum luxit: & Iacobum Sturmium aliquoties ciuitatis magistrum (qui summus est illius reip. magistratus) declaratum, ac licet Pfarrero aetate iuniorem, priorem tamen, anno vitae videlicet LXIII, qui fuit annus Domini MD. LV, mortuum, ut patriae patrem maximo cum mœrore sepeliuit. Istud tamen in Sturmio fortasse quispiam merito reprehenderit, quod in perpetuo cœlibatu viuens, haeredem suorum virtutum patriae videri possit inuidisse. Sed quid si veritus est vetus illud & quidem re ipsa frequenter approbatum, Heroum filii noxae?

UNIVERSITATIS CAESARIS

PETRVS BVFLERVS,
GERMANVS I-
SNENSIS.

PETRVS BVFLERVS, GERMA-
NVS, ISNENSIS.

QUO rariores Petri huius Buseri mercatoris, & quidem locupletis, virtutes fuerunt, eò digniores sunt quarum exemplum omnibus proponatur. Certarunt igitur in hoc homine cum diuitiis, honesta mercatura partis, propagandæ veræ pietatis studium incredibile, charitas vera, liberalitas lógè maxima. Hic enim ille est qui Ambrosio Blaucero, domú suá perducto, Christianismi Isnæ instaurandi primus autor fuit: qui, Paulo Fagio suafore, officinam typographicá, accersitis etiá maximo sumptu doctissimis Iudæis, ad hebræos excudendos libros, nulla non modò lucri spe, sed etiam maximo dispèdio, Isnæ constituit: qui quum ex vicinis oppidis non paucis selectos adolescentes, quorum opera postea Ecclesiæ vterentur, Argentinam suis stipendiis erudièdos misisset, Senatum Argétinensem sancta quadam æmulatione ad scholam illam nobilem instruendá erexit: cuius domus, vt Abrahami alterius, pauperibus semper patuit: cuius vxor vt altera Sara neque liberalitate, neque in suscipienda pauperum, præsertim ægrotatium inspectione marito cessit: qui denique in ipsa morte sui similis, bonorum suorum trientem piis vsibus consecrauit, hoc etiam à Domino consequutus, vt qui piorú hominum multorum vitam fouerat, diutissimè quoque, annos videlicet LXXVI, viueret, anno demum Domini CIO. IO. LI, anima illi perplacidè reddita cuius gloriam omnibus opibus anteposuerat viuus.

MATTHIAS ZELLIVS, GERMA-
NVS, KEYSSERSPERGENSIS
ARGENTINENSIS
ECCLESIAE
PASTOR.

MATTHIAS ZELIVS, GER-
MANVS, KEYSERSPERGENSIS, AR-
GENTINENSIS ECCLESIAE PASTOR.

MATTHIAM quoque Zellium, Dei prouidentia ex
obscurissimis tenebris, Laurentiani videlicet tem-
pli in Argentinensi ciuitate paroꝑum, ad illam admi-
rabilem Euangelii sui lucem euocauit: qui primus An-
tichristianæ doctrinæ in vrbe frequentissima & episco-
po suo addicta, palam, non sine magno vitæ discrimine,
aduersatus, certare pri^o non destitit quàm profligatis pla-
nè superstitionibus, Ecclesia, Bucero & Hedione adiu-
toribus, anno Domini millesimo quingentesimo vice-
simo nono, autore Senatu, constitueretur: homo non do-
ctrina tantum, sed etiam christianis virtutibus, ac præ-
sertim modestia, temperantia, & charitate in pauperes
insignis. Docuit autè in Argentinèsi Ecclesia annos vi-
ginti sex, anno vitæ septuagesimo primo placidè mor-
tuus anno Domini **CIO. IO. XLVIII.**

MARTINVS BVCERVS.

MARTINVS BVCERVS, GER-
MANVS, SELESTADIENSIS, ECCLESIAE
ARGENTINENSIS PASTOR, ET DE-
MV M IN ACADEMIA CANTABRIGI-
ENSI THEOLOGIAE PROFESSOR.

Æc illa est Martini Buceri facies grauitatis comi-
tate temperatae speculum. Cui ex Dominicano-
rum cloaca Lutheri voce Wormaciae coram Caesare li-
berè loquentis excito, variisque post insidiis appetito,
ciuitas Argentinensis restitutam apud se Ecclesiam de-
bet: cuius & eruditionem singularem, & zelum pietatis
eximium cum eccellente prudentia coniunctum, omni-
bus seculis testabuntur tum doctissima ipsius lucubra-
tiones, & in publicis Imperii comitiis disputationes ha-
bita, tum pro Ecclesiarum pace, quamuis non satis fœli-
ci semper successu, labores suscepti. Quæris quam tan-
dem mercedem retulerit? quam nimirum mundus per-
soluere piis Dei seruis consuevit. Illum igitur eadem il-
la tēpestas quæ Germanicas Ecclesias penè pessunde-
dit, in Angliam vsque expulit: vbi ab Eduardo sexto
religiosissimo Rege humanissimè except^o, & in acade-
mia Cantabrigiensi Theologiam summo cum docto-
rum piorumque omnium concursu circiter biennium
professus, quum placida morte pridie cal. Martias anno
Domini 1551, annum ætatis agens sexagesimum pri-
mum obiisset, quinto post anno, euerso post Eduardi
Regis obitum Religionis statu, & impio apostata Regi-
naldo Polo Cardinali, Mariæ Reginae temporib⁹ omnia
suo vnus nutu administrante, cruto crematōque ipsius
G. j.

in eadem academia cadauere anno domini 1556, die
sexta Febr. martyrii palmam tulit: quarto rursus post
anno admirabili rerum vicissitudine sub Elizabetha re-
gnante, iudicio aduersus innocentem publicè rescisso,
in integrum restitutus, cui sumus versiculis istis gra-
tulati.

Natales, Bucere, tuos Germania iactat,

Natalibus felix tuis.

Quis verò & quantus fueris, tua scripta loquuntur,

Ad littus orbis vltimum.

De vita si quis rogitet, Germania dicet,

Inuita Bucerum expuli.

Ast ego sic pulsum (pia dixerit Anglia) foui,

Tandemque texi mortuum.

Verùm mox eadem (factum ô immane) sepulcro

Flammis cremauit erutum.

Fallor ego, totus terranae fecis an expers,

Bucere sic caelum tenes?

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference number, which is mostly illegible due to fading.

PAVLVS FAGIVS.

PAVLVS FAGIVS, GERM A-
NVS, TABERNENSIS, ECCLESIAE AR-
GENTINENSIS PASTOR, AC TAN-
DEM IN CANTABRIGIENSI ACADE-
MIA THEOLOGIAE PROFESSOR.

ABSIT vt mortuos seiungamus quos eadem fides,
eadem in vna ciuitate functio, idem exilium, idem
denique martyrium coniunxit. Hic igitur ille est Paul⁹
Fagius apud Tabernas Rhenanas, Palatinatus oppidú, na-
tus: Capitonis (cui postea successit) hebraeam linguá Ar-
gentinae profitentis tam diligens, quamuis preméte pau-
pertate, auditor, vt tandem, ipsis quoque testantibus Iu-
daeis, eius linguae peritissim⁹ euaserit. Inna enim ad pasto-
ris munus accito, vt olim Origeni Ambrosius quidá, sic
Fagio diuinitus contigit Petrus Búflerus, ex ordine illius
ciuitatis senatorio, cuius próptissima sanctissimáque li-
beralitate fretus, illum Iudæorum à multis seculis do-
ctissimum Heliam ad se acciuit, & typographiam insti-
tuit hebraeis excudendis libris, non illis fabulosis, impiis
& ineptis, sed vtilibus & ad veram religionem accómo-
datis destinata: maxima quoque proculdubiò præstitu-
rus, nisi difficultates aliae obstitissent. Tádem igitur Ar-
gentinam euocatum, ibique tum pastoris tum doctoris
munus egregiè sustinentem, eadem illa quæ Bucerum
hunc quoque tempestas in Angliam expulit: vbi vix sa-
lutata Cantabrigia, anno Domini 1555. pridie Idus No-
uembriis, annum vitæ 45. agens mortuus, eandem quin-
to post anno cum charissimo collega Bucero martyrii
palmam Marianis temporibus tulit, simul postea cum
eodem, sub Eduardo rege, ipsius memoria in integrum
restituta.

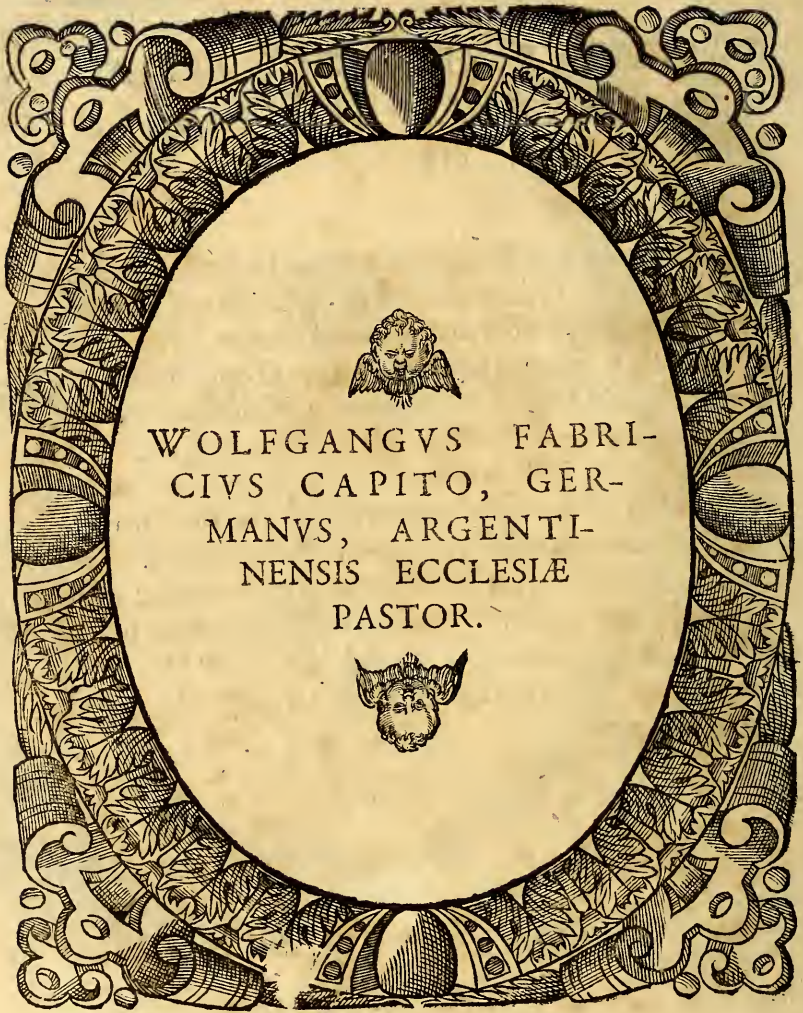
GASPARVS HEDIO, GERMA
NVS, ETLINGENSIS, AR-
GENTINENSIS EC-
CLESIAE PA-
STOR.

GASPARVS HEDIO, GERMANVS
ETLINGENSIS, ARGENTINENSIS EC-
CLESIAE PASTOR.

GASPARVM Hedionem, honesta familia natum, & Basilea, vix dum renata in Germania Euangelii luce, Matæologiae doctorem, ac deinceps Moguntinum Ecclesiasten creatum, ademerat nobis temporum illorum infelicitas, nisi Dominus tum ipsius tum Ecclesiae suae miseratus, illum veritatis luce Illustratum, Argentinam, Matthiae Zellio & Martino Bucero, tunc primum Argentinæ verum christianismum instaurantibus, adiutorem futurum extrusisset: vbi quum Concionatoris munere totos annos viginti tres, summa cum fide ac diligentia perfunctus esset, editis etiam nonnullis historicis scriptis, anno Domini **CIO. IO. LII, XVII.** Octobris, magno sui desiderio cunctis relicto, feliciter in Domino obdormiuit.

WOLFGANGVS FABRI-
CIVS CAPITO, GER-
MANVS, ARGENTI-
NENSIS ECCLESIAE
PASTOR.

WOLFGANGVS FABRICIVS
CAPI TO, GERMANVS, ARGENTINEN-
SIS ECCLESIAE PASTOR.

WOLFGANGI Fabricii Capitonis nomen eruditio
singularis in hebraicis praesertim literis, & eximia
pietas, nunquam interire patientur: quarum testimonia pau-
ca quidem, sed luculenta edidit, plura multo habituris
posteris, nisi quae verbis docebat, agendo potius quam
scribendo confirmare maluisset: in eo quidem felix, quod
ex hac vita prius euocatus quam Argentinensem Eccle-
siam bellorum tempestatibus exitio proximam videret, cha-
rissimis collegis Martino Bucero & Paulo Fagio, exilii
in Angliam comes non fuit, sed dux potius in caelum,
anno Domini M. DC. XLII, pestis luc sublatus,
praeeiuit.

WOLFGANGVS MUSCVLVVS.

WOLFGANGVS MUSCVLVVS,
LOTHARINGVS, DV SANVS, IN EC-
CLESIA BERNENSI THEOLOGICÆ PRO-
FESSOR.

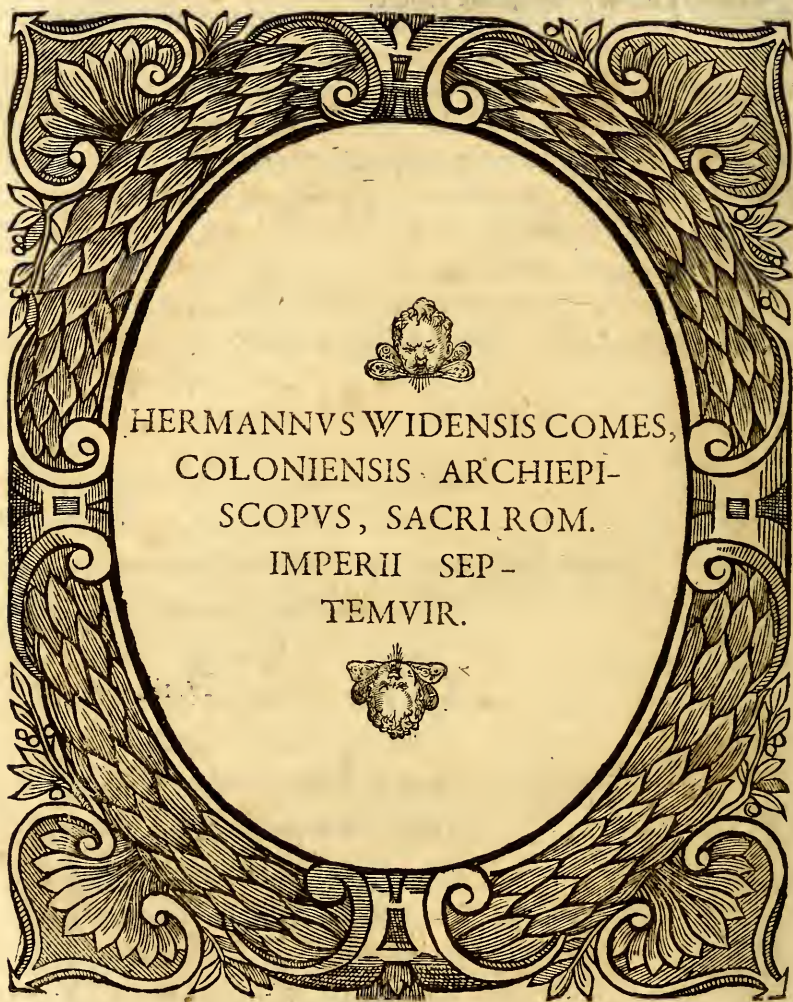
ACTENT alii nobiles natales quos nimiū sæpe vi-
tiis insignibus contaminant: nobilitatē autem suā
eximiis plurimis virtutibus quod ipsa quoque augusta
facies testari videtur, inchoarit Wolfgangus Musculus:
quem Dufæ, Lotharicæ ditionis oppido, Alfatix pro-
ximo, patre tenuis admodum fortunæ natum, neque
paupertas quominus honestis omnibus studiis incum-
beret, neque monachus pedicæ (quibus tūc facile fuit
homines, pietatis & honesti otii specie, illaqueare) reti-
nerunt, quominus agnita veritate, Pauli exemplum se-
quutus, extrinā etiam disceret, quā sese, quietus in do-
mo Dei permanens, nemini grauis, sustentaret. Sed la-
tēre diutius non potuit quem Dominus ad res magnas
gerendas à tam paruis initiis destinarat. Itaque Argen-
tinæ magno illi seruo Dei Martino Bucero pietate do-
ctrināque sua approbata, designatus ab Augustana Ec-
clesia Urbani Regii doctissimi optimique viri successor,
tantum effecit, vt vrbs illa antea in vtramque partem
claudicās, Euangelicam doctrinā aperte amplecteretur:
& ipse tum concionando, tum sacras literas laboriosissi-
mis commentariis illustrando, tum Græcorum scripta
latinè interpretando, multis denique obitibus pro tuenda
vera religione in Imperii comitiis legationibus, clarissi-
mū in Ecclesia Dei nomen meritō sit adeptus. Sed quæ

Bucerum & Fagium in Angliam expulerat belli tempe-
stas, Musculum quoque frustra, summo etiam cum vitæ
discrimine, in confirmandis suis Augustanis omnia ex-
pertum, vrbe excedere coegit: quæ benigne exceptum
inclita Bernensium ciuitas sacros libros maximo cum
ecclesiarum omnium fructu interpretatam totos annos
quatuordecim fouit, donec videlicet annum agens vitæ
sexagesimum sextum, placida morte, quemadmodum
omnibus utilis, nemini grauis vixerat, III. Cal. Sept. an-
no Domini 1563, ad dominum migraret: hoc etiã à Deo
beneficiũ consequutus vt filium Abrahamum Musculũ
relinqueret, fidelem Ecclesiæ Bernensis Ecclesiasten, &
in quo renatus meritò videri possit. Nos autem illi sic
parentauimus.

*Magnum dicere musculum pusillum
Quum sit auribus insolens latinis,
Magnum hunc dicere Musculum quòd ausim,
Quamuis puluere conditum pusillo,
Si causam rogitas, viator: audi.
Haud quaquam fuit iste mus pusillus,
(Ipsum si libeat vocare murem)
Illarum ex numero famelicarum
Quæ felis rapidos verentur ungues:
Sed qui ipsos potius catos rapaces,
Quantumuis solitos potentiorum
Ipsis cum dominis domos vorare,
Viuus perculit, & suo pauentes
Adhuc nomine territat sepultus.
Immo quem tremuit quoque illa rupis
Tarpere arcibus incubans leena,*

*Orbis magnanimos vorans monarchas.
Magnum & dicere Musculum pigebit,
Quamvis pulvere conditum pusillo?*

H. iij.

HERMANNVS WIDENSIS COMES,
COLONIENSIS ARCHIEPI-
SCOPVS, SACRI ROM.
IMPERII SEP-
TEMVIR.

HERMANNVS, WIDENSIS COMES,
COLONIENSIS ARCHIEPISCOPVS,
SACRI ROM. IMPERII SEPTEMVIR.

Imaginis in rebus vel voluisse satis est, quæ tibi laus debetur, Hermanne, qui Septemviro- rum Ec- clesiasticorum Imperii primus, non oculos modò ape- ruisti ad exortam Euangelii lucem, sed etiã accitis quo- que doctissimis theologis Melanchthone & Bucero, vt omnes tibi attributæ Ecclesiæ lumẽ istud tecum intue- rentur pro viribus efficere studuisti: Sed erant illorum plerique nimirum tanto beneficio indigni. Tu verò haud secus quàm olim à Iuda CHRISŦVS à tuo Ioanne Groppero proditus quum esses, retulit quidem hic quo- que proditor stipendium peccati mortem, Cardinaliti galeri vinculis strangulatus: tu verò non modò con- sciẽtiam tuam liberaſti, sed teipsum quoque memora- bili seculis omnibus exemplo superasti, quum vltro vi maiori cedēs, paternis bonis cõtentus, placidè Christia- néque viuere, quàm licet immerito ereptam dignitatẽ tuorum subditorum sanguine tutari maluisti.

*Electus hic Archiepiscopus anno Domini C I O.
I O. X, Casare Carolo vim alioqui illaturo
cessit archiepiscopatu anno Domini C I O. I O.
XLVI, placidissima postea morte, Biuerni
sua Widensis ditionis oppido, feliciter mortuus
anno Domini C I O. I O. LII.*

ANDREAS GERARDVS.

ANDREAS GERARDVS, FLANDER,
HYPERIVS, THEOLOGIÆ PROFESSOR
MARPURGENSIS.

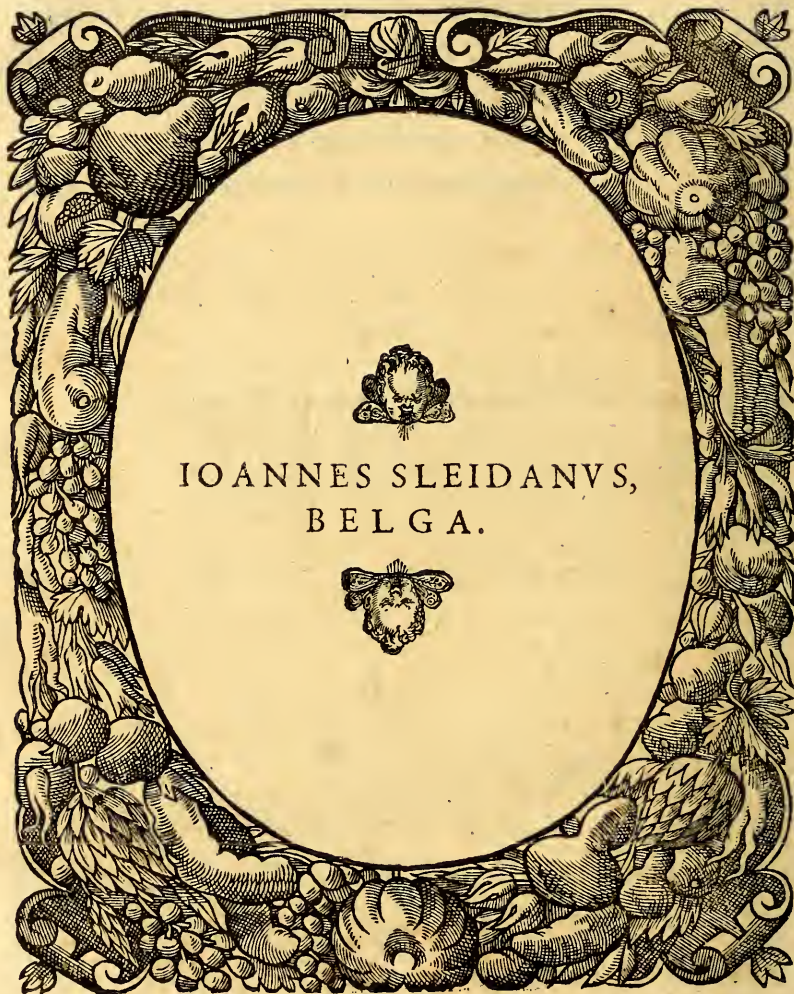
Hic ille est Andreas, Hyperius à patria cognominatus, quem Hyperarú ciuitas non tátum Ecclesiæ & academiæ Marpurgensi, in qua theologiam vir citra controuersiam eruditissimus simul & diligentissimus, totos annos viginti duos docuit: sed vniuersæ potius Ecclesiæ christianæ genuit, vtpote quam ne mortuus quidem libris, scientissimè solidissimèque scriptis erudire desinat: plura etiam multò posteris relicturus nisi maiorem vtilitatis publicæ, quàm valetudinis curam gerentem intempestiua mors sustulisset, quem mortuum hoc carmine sumus prosequuti.

*Non Hyperis dedit hoc, Hyperi, tibi patria quondam,
Quod superis potius ducis cognomen ab oris:
Nec tibi fors olim tribuit temeraria nomen,
Andrææ: at ipsa suo ornauit te nomine virtus.
Hoc sancti mores, teneris hoc omnis ab annis
Vita probat, superùm curæ calòque sacrata.
Ecquis enim melius, quisnam te fortius vno
Tarpeia aggressus depellere rupe tyrannum?
Certius an quisquam erranti per deuia turba
Commonstrauit iter superas quod ducit in artes?*

Macte igitur vertute, Hyperii, quem nec fera totum
Mors domuit, totum nec seruant claustra sepulcri,
Quin superi meliore fouent iam parte receptum,
Altera dum tumulto quæ nunc pars clausa quiescit,
Exanimis que licet iam cœli ad lumen anhelat,
Euigilet fœlix: & quod tu diceris, illud
Enadas, Hyperii, tum re, tum nomine totus.

Obiit Marburgi ubi annos XXII, & amplius
theologiã professus est, anno Domini 1564, Cal.
Februarii, annum vitæ agens LIII.

IOANNES SLEIDANVS,
BELGA.

IOANNES SLEIDANVS , BELGA.

IOANNEM, à patria Sleidanum cognominatū, Lutetia bonis disciplinis excultum excepit Argentina, vbi quum & eruditionis & prudentia atque pietatis multiplex specimen indidisset, dignus est habitus cui licet peregrino res longè maximi momēti procurandę committerentur. Itaque tum in Anglia communi Protestantium, quos vocant, nomine, legationem obiit, tum etiam interfuit Tridētino conciliabulo ciuitatis Argentinensis legatus: in quo vtroque munere, quamuis difficultatum pleno, talem se pręstitit, vt magnam ab iis, à quibus missus erat, laudem reportarit. Sed æternum illi⁹ laborum testimonium est historia illa de reip. & religionis in Germania statu ab initio instaurati à Lutero Christianismi diligentissimè viginti quinque libris, non hortante modò, sed etiam materiam ei suppeditante clarissimo viro D. Iacobo Sturmio, verissimè simul & elegantissimè perscriptaa, adiecto etiam de quatuor monarchiis eruditissimo commētario: hanc ipsius gloriã, quamuis nõ absque insigni Ecclesie totiúsque Germanici imperii detrimēto, augente eorū culpa, qui, siue negligentia, siue præpostero metu, siue quòd illum æquare se posse desperarant, conticescere, resque tam memorabiles pati silentio perire, quàm opus ab illo cœptum persequi maluerunt. Obiit autem Sleidanus Argentinæ ex epidemico morbo, anno ætatis dütaxat quinquagesimo, qui fuit annus Domini **CIO. IO. LVI.**

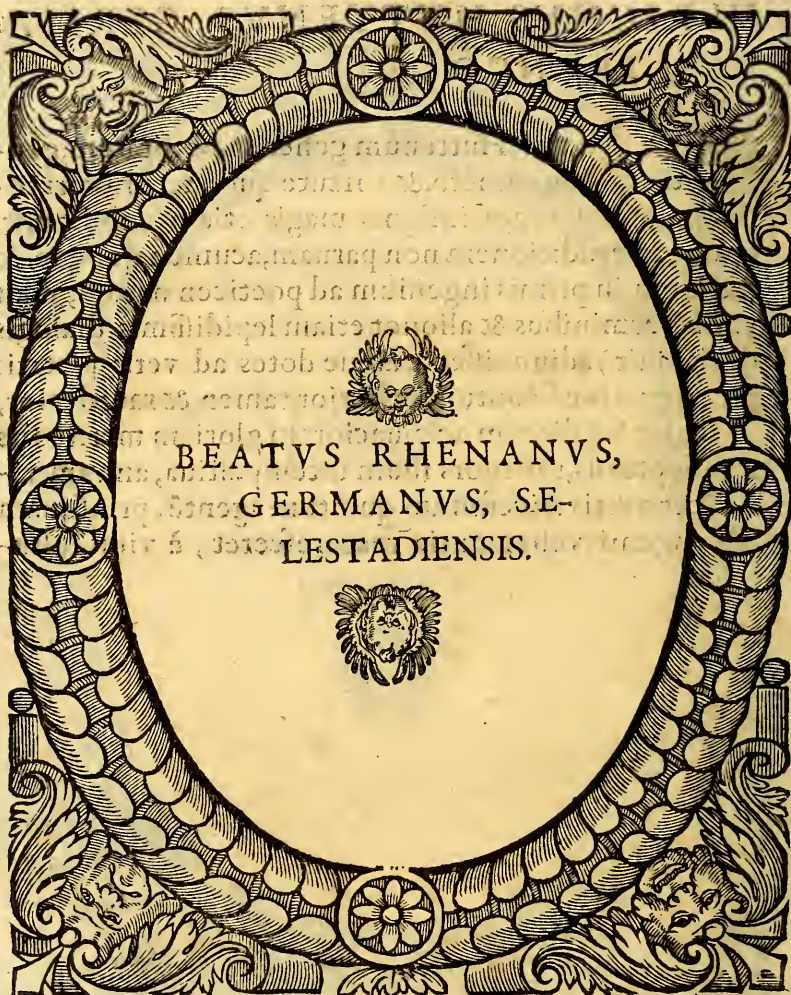

VLRICHVS HVTTE-
NVS, GERMANVS,
FRANCO.

VLRICHVS HVTTENVS, GERMA-
NVS, FRANCO.

VL RICHVM Huttenum generis nobilitatem, gen-
tilitio cognomēto, & virtute quoque militari te-
statam, animi vigor insignis magis etiam nobilitavit,
quum ad eruditionem non paruam, acumen quoque &
festium in primis ingenium ad poeticen natum, (sicut
variis carminibus & aliquot etiam lepidissimis dialogis
declaravit) adiunxisset, easque dotes ad veræ pietatis
propugnationē contulisset, acrior tamen, & mordacior,
vt multò solidiorem ac viuaciorem gloriam meritò fue-
rit adepturus, nisi mors illum intempestiva, annum vi-
delicet ætatis tricesimum quintum agentē, priusquam
illa ingenii vehementia maturesceret, è viuis sustu-
lisset.

BEATVS RHENANVS,
GERMANVS, SE-
LESTADIENSIS.

BEATVS RHENANVS, GERMANVS,
SELESTADIENSIS.

BEATVM Rhenanũ, quomin⁹ vt nomine ita re ipsa quoque penitus beatè vixisse arbitremur, illud obstat quòd veram religionem sic approbarit, vt illã tamè apertè non sit professus, siue istud timiditate quadam fecit, homo vsque adedò tranquillioris vitæ appetens, vt in patria nullum publicum munus vnquam subire, ac ne vxorem quidem, quanquam vnicus patris hæres, & quidem satis locuples ducere sustinuerit: siue quòd sese cuiuspiam aliquando communi consensu constituendæ in religione concordix spe pasceret: siue potius Erasmi exemplum hac etiam in re aliquatenus sequutus, cui plurimum in omnibus tribuebat, & quem Basileæ studiosissimè coluerat. Vtcũque sit, multum illi sedulo & pererudito antiquitatum obseruatori, omnes bonarum literarũ studiosi debēt, vt qui, & si nõ omnia sit assequutus, plurima tamen acutè ac diligenter animaduernerit, & aditũ ad alia cognoscenda multis ante tenebris obsitum aperuerit: quod & illi de Germanicis rebus libri, & doctissima tũ Tertulliani, tum etiam Taciti, Plinii, Liuii, Senecæ, Paterculi recognitio, abundè demonstrat. Vixit igitur in patria cœlebs inculpatè, gratus omnibus, nemini grauis, ad sexagesimum vsque secundum annum, quo ex balneis rediēs, Argëtorati est mortuus, anno Domini CIO. IO. XLVII, indeque in patriam, cui instructissimã bibliothecam legarat, deportatus, ibique meritisimo & honorificentissimo cum elogio sepultus.

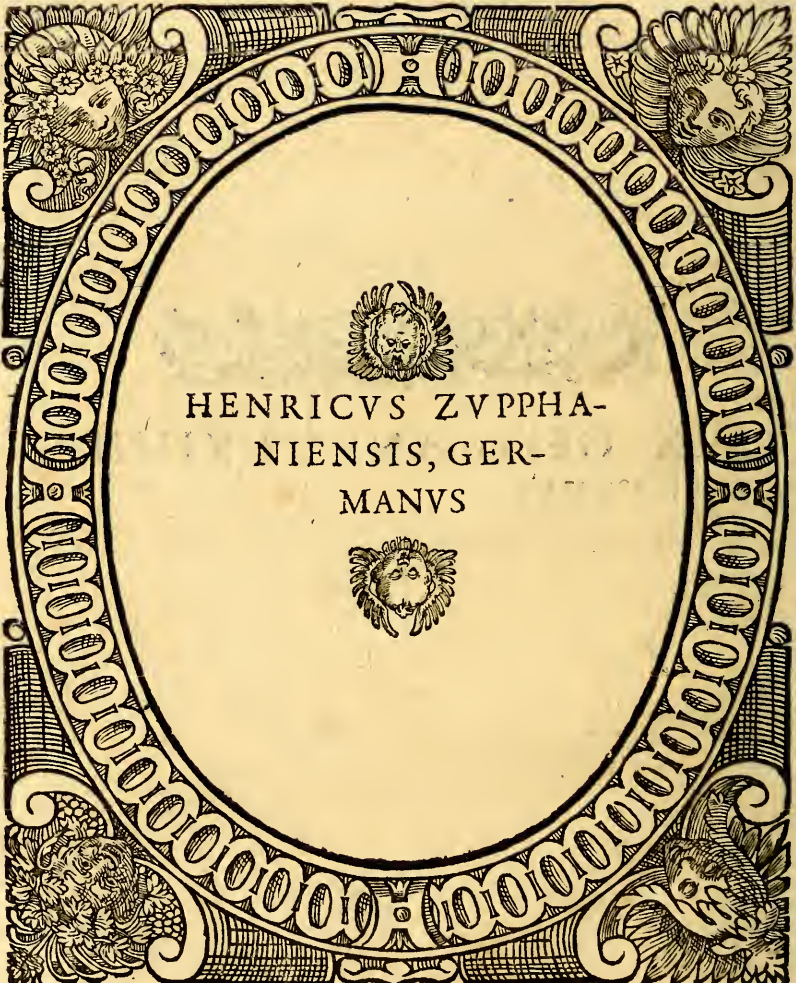

REAR VIEW OF THE
MOUNTAIN

The rear view of the mountain shows a steep, rocky slope leading up to a flat top. The terrain is rugged and appears to be composed of dark, volcanic rock. There are several small, dark, rectangular structures or markers scattered across the slope, possibly remnants of a military installation or survey points. The sky is overcast, and the overall atmosphere is somber and desolate. The foreground shows a rough, uneven ground surface with some sparse vegetation.

SEX GERMANIÆ EXIMII
MARTYRES.

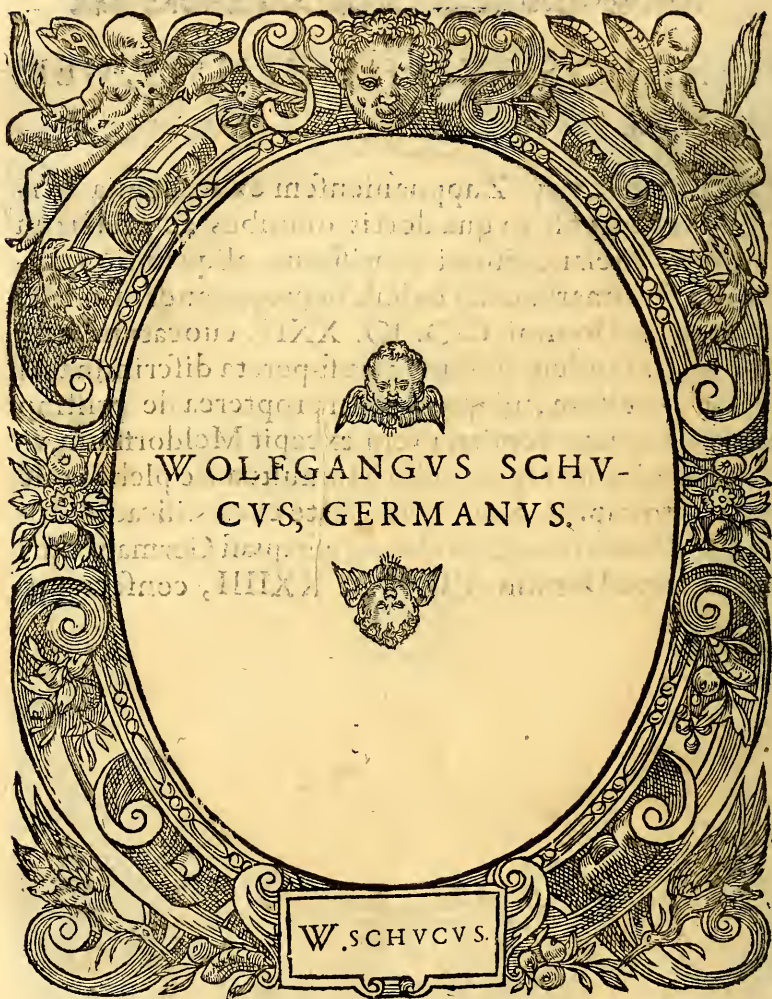
HENRICVS ZVPPHA-
NIENSIS, GER-
MANVS

HENRICVS ZUPPHANIENSIS, GER
MANVS.

HENRICVM Zupphanienſem ex academia Wi-
rebergenti, in qua doctis omnibus ac preſertim
Philippo Melanchthoni chariſſimus aliquandiu vixe-
rat, in Dithmarſiam ad cæleſtem propagandam doctri-
nam anno Domini **CIO. IO. XXII.** euocatum, & à
Monachis tandem poſt infinita ſuperata diſcrimina Al-
torffio expulſum, neque tamen propterea de priſtino
zelo quanquam remittentem, exceptit Meldorffium, v-
bi Dominicanorum impulſu à tumultuante plebe eodẽ
momento captus, omni crudelitate excarnificatus, indi-
ctaque demum cauſa uſtulatus, ſeſe quaſi Germaniæ pri-
mitias, anno Domini **CIO. IO. XXIII,** confecrauit

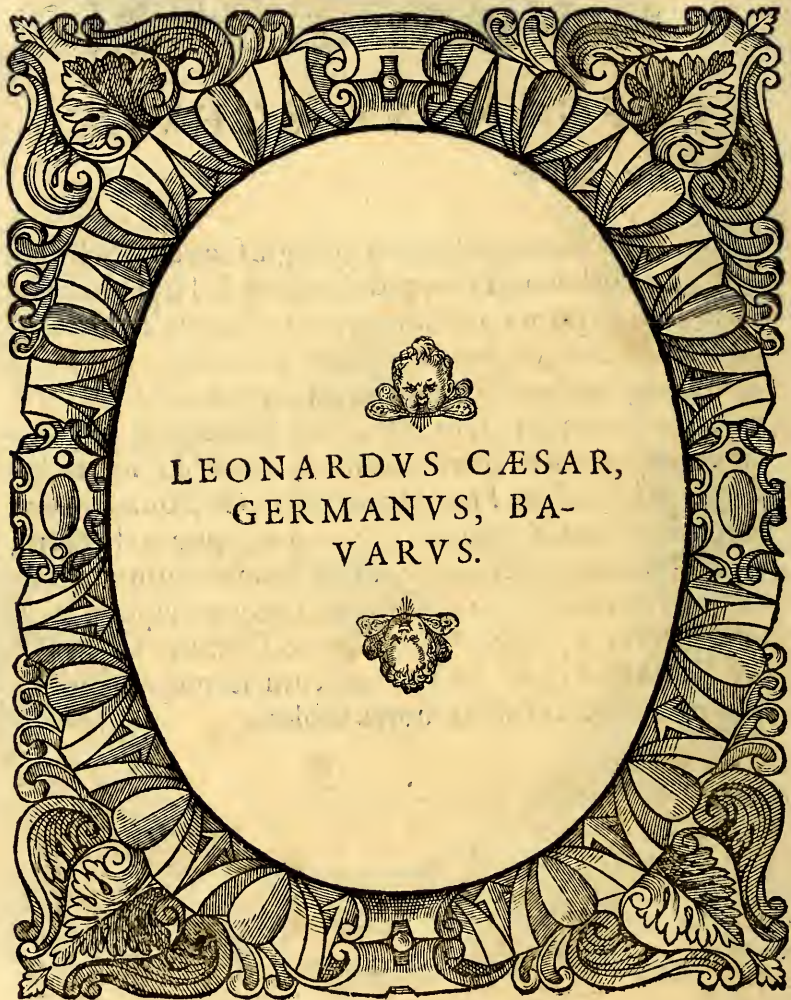
WOLFGANGVS SCHV-
CVS, GERMANVS.

W. SCHVCVS.

WOLFGANGVS SCHVCVS,
GERMANVS.

VIVS altero post anno vestigia sequutus Schucus in Lotharingæ oppidulo quod S. Hippolitū vocant, Euangelium constanter tum voce, tum etiam erudito ad Antonium ducem scripto professus, quum ob eam rem periclitari ciuitatem ipsam vidisset, boni illius pastoris exemplum sequutus, vltro Nanceium ad principem venit, vbi in teterrimum carcerem coniectus, indeque crudelissimi Franciscani Monachi Bonaventura Renelii conuitiis oppressus, & mox ad ignem abreptus, ea constantia pyram accensam Psalmum quinquagesimum primum decantans subiit, vt mortem ipsam lacessere videretur, XIX Augusti, anno Domini CIO. IO. XXV, duobus paulò post ex iudicum numero, a quibus damnatus fuerat, subita morte sublatis.

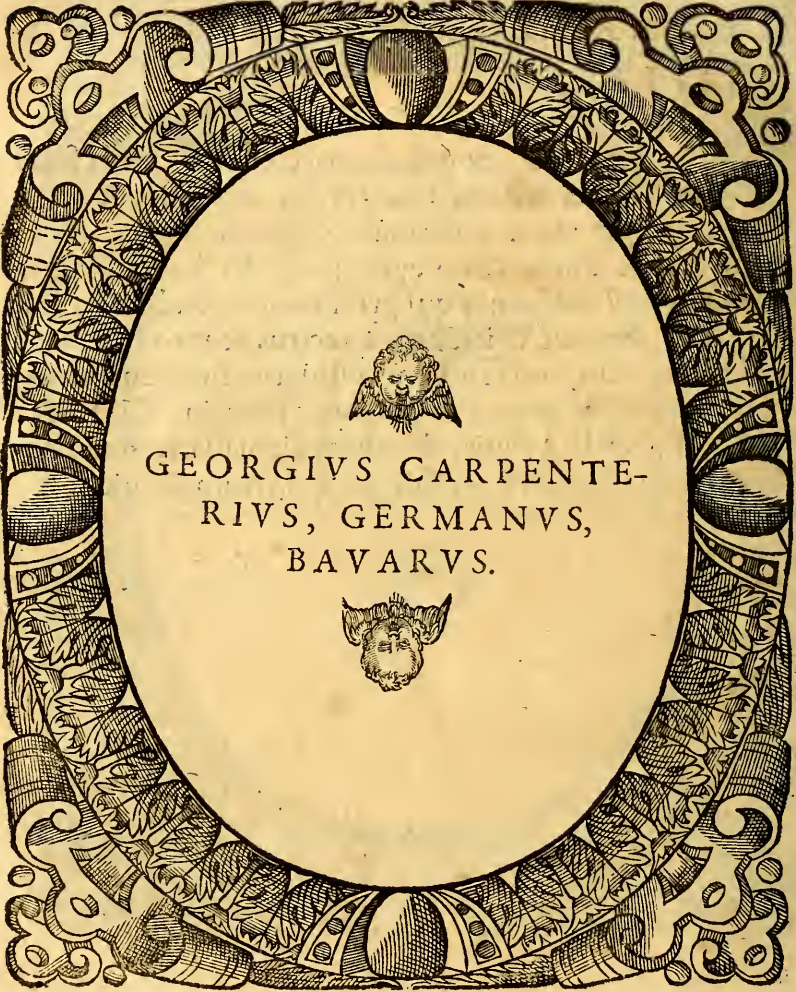

LEONARDVS CÆSAR,
GERMANVS, BA-
VARVS.

LEONARDVS CÆSAR, GERMANVS, BAVARVS.

LVDVICVM, cognomento Cæsarem, honesta familia ortu in Rabe, Bauarię oppidulo, liceat nobis Imperatorem etiam nominare, veterum Romanorum more, suos duces rebus egregiis gestis hac acclamatione honestantium: vt qui proditoriè visendi moribundi patris obtentu Witteberga accitus, & mox pro heretico damnatus, quo crudelius vltulatus fuit, eo gloriosiore exitu de morte ipsa, anno Domini **CIO. IO. XXVII**, XVI Aprilis, dignum etiam sua virtute præconem Martinum Luterum nactus, triumphauit.

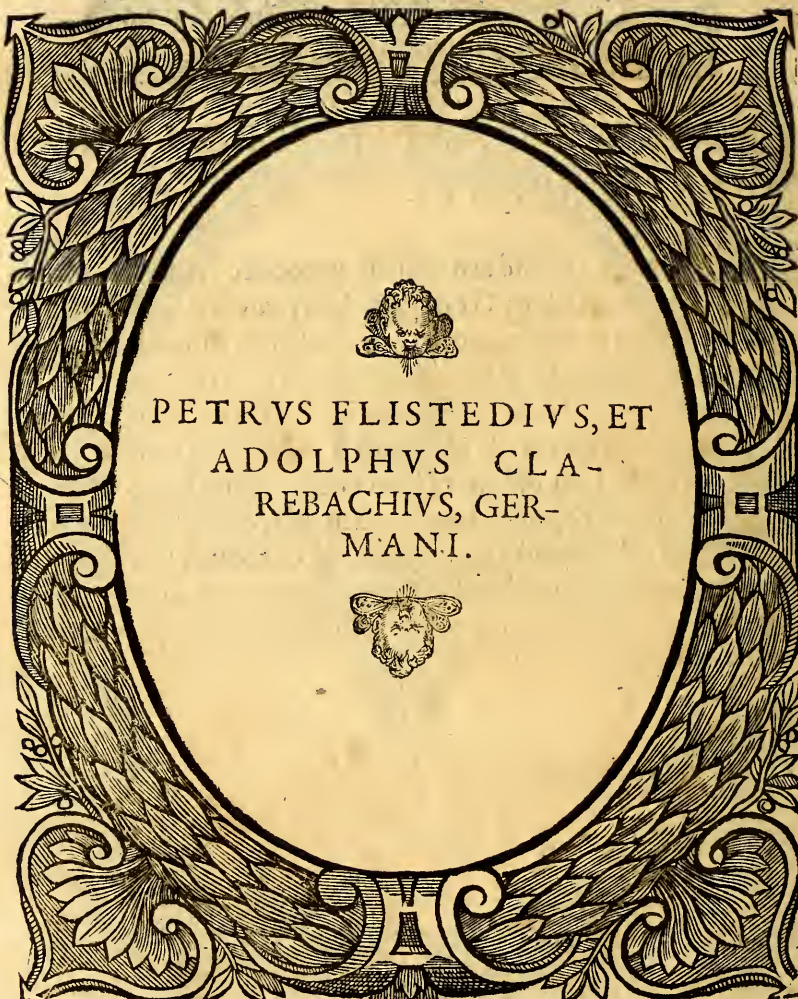

GEORGIUS CARPENTE-
RIVS, GERMANVS,
BAVARVS.

GEORGIUS CARPENTERIUS, GER-
MANVS, BAVARVS.

ALTERVM eodem anno vertente, insignis alius
Christi athleta Georgius Carpenterius, Monaci,
quę est Bauarię metropolis, in eiusdem generis certa-
mine triumphum egit, sed eò celebriorem, quòd & in
vrbe frequentiore, & in spectatiore pugna fides ipsius
magis enituit, quum & oblatam si modò veritatem euo-
caret vitę veniam palàm respueret, & aduersariis in ipsa
morte fortiter repulsis, hoc verum (diceret) vobis fidei
meę signũ esto, quòd IESV nomē ad extremũ vsque hali-
tum in clamabo, quod & sanctè, quamuis veluti repetitis
mortibus vstulatus, ipsis obstupescens carnificibus,
re ipsa prestitit.

PETRVS FLISTEDIVS, ET
ADOLPHVS CLA-
REBACHIVS, GER-
MANI.

PETRVS FLISTEDIVS, ET ADOL-
CLAREBACHIVS, GERMANI.

ANNO insequente, nempe CIO. IO. XXVIII, mul-
tis calamitatibus, fame videlicet, eoque morbo
quem Anglicum sudorem vocant, vastatione denique
per Turcas Hungarię illata, insigni, clamantibus ad ra-
uim Coloniensibus Theologis, iram Dei non nisi Lute-
ranorum, quos vocabant, suppliciis expiatum iri, duo i-
sti eruditione, & pietate, aliisque virtutibus insignes
iuuenes, Colonice eodem penè momento, ad dicendam
causam & ad supplicium abrepti mutuò sese cohortan-
tes, veritatem beata morte sanxerunt, tam fœcundis ip-
sorum cineribus factis, vt malos ipsos consultores siue
mox. consilii tum puduisse tum pœnituisse constet.

PRÆCIPVI INSTAVRATO-
RES RESTITVTI NOSTRA MEMO-
RIA IN HELVETIA, VICINISQVE RE-
GIONIBVS VERI CHRISTIANISMI.

HVLRICHS ZVINGLIVS.

IOANNES OECOLAMPADIUS.

HVLRICHVVS ZVINGLIVS, HELVE-
TIVS TVGIENSIS, ET IOANNES OECO-
LAMPADIVS GERMANVS, CHERVS-
CVS, WINSPERGENSIS, ILLE QVI-
DEM TIGVRINÆ, HIC VERO BASI-
LIENSIS ECCLESIAE PASTOR.

PAR nobile Synaspistarum Hulrichū Zuingliū Ti-
gurinæ & Ioannem OEcōlampadiū Basiliensis ec-
clesiarum nobilissimarum instauratores ! vtrunque ex
Antichristi faucibus omnipotentis Dei manu, ad illum
verbi dei gladio iugulandum erutū: quorum secundum
Deum excellenti doctrinæ, summæ fidei, laboribus in-
credibilibus, inuictæ denique cōstantiæ, tot vbiq̄ue ani-
mæ, ac præsertim Alpinarum gentium pars longè maxi-
ma, assertionem ex antichristi tyrānide in christianam
libertatem debēt: longius etiam multò progressuris, ni-
si, sic merentibus hominū peccatis, opus Domini à qui-
busdam (proh dolor) eius ipsius architectis fuisset im-
peditum. Quos autem CHRISTI fortissimos athletas,
mutuas sibi operas tradentes, idem pietatis amor con-
iunxerat, mors eodem anno superueniens, diuersa ta-
men, ad exiguum tempus separauit. Bello siquidem ab
iis exorto qui fulgorem Euangelii ferre non poterant,
Zuinglium in castris ministerio suo fungentem, hostilis
manus cæsum cremauit, vt serui sui obitum Deus dupli-
ci decore coronaret. Quod enim sanctius aut honestius
cuiquam mortis genus contigerit, quàm si pro patria si-
mul & pro Dei gloria moriatur? OEcōlampadiū ve-
rò non ita multò post Basileæ gregem suū, peste grassan-

te vehementer afflictum, tum verbo Dei tum integerrimæ vitæ exemplis consolantem, idem morbus placidè in Christo morientem, commilitoni suo rursus in meliore illa vita cælesti adiunxit. O foelix (iterum inquam) Dei seruatorum iugum, si subigi & feri sese ab istis passus esset mundus. Nos autem gratis hominibus succinentes, agedum sic vtrique parentemus.

HVLRICHŌ ZVINGLIO.

*Zuinglius arderet gemino quum sanctus amore,
Nempe Dei in primis, deinde etiam patriæ,
Dicitur in solidum se deuouisse duobus,
Nempe Deo in primis, deinde etiam patriæ.
Quàm bene persoluit simul istis vota duobus,
Pro patriæ ex animis, pro pietate cinis!*

IO ANNI OECOLAMPADIO.

*O Ecolampadius, serena nuper
Lampas, æde sacra Dei coruscans,
Qualis limpidiorue, puriorue
Vix ullis micuit lucerna seclis,
En mortis iacet obrutus tenebris.
At vobis malè sit, mala tenebræ,
Lucis munere quæ breui fruentes,
Eheu, nos miseros homunciones
Noctè sic premitis tenebricosa.
Sed bene hoc cecidit, nigra ò tenebræ,
Quòd dum ipsam petitis, mala, lucernam,*

*Laternam tamen obruistis unam:
Laterna ut lateat quidem hic sepulta,
Ipsa sed magis emicet lucerna.*

*Cæsus est ac mortuus crematus Zuinglius anno
Domini 1531, die Octobris XI, anno vite
XLVIII. Oecolampadius autem anthrace
corruptus Basileæ obiit eodem anno Cal. De-
cembri, anno ætatis XLIX.*

IOHANNES OECOLAMPADIUS

M. iii.

BERTHOL-
DVS HALLERVS,
HELVETIVS, ET FRANCI
SCVS KOLBIVS, GERMANVS,
ROETILENSIS, BERNENSIS EC-
CLESIAE PRIMI, PROFLI-
GATO PAPISMO, IN-
STAVRA-
TORES.

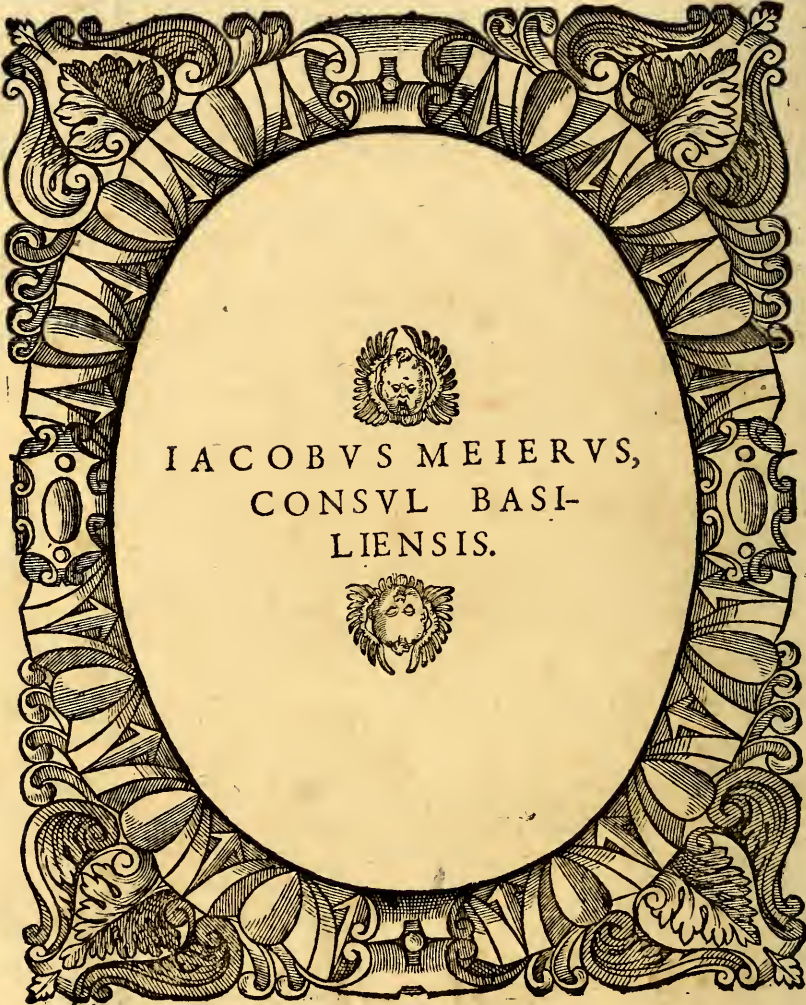
BERTHOLDVS HALLERVS, HEL-
VETIVS, ET FRANCISCVS KOLBIVS,
GERMANVS, ROETILENSIS, BER-
NENSIS ECCLESIAE PRIMI, PROFLIGA-
TO PAPISMO, INSTAVRATORES.

QVANTVM illustri Bernensium Reipubl. christia-
nae omnes Ecclesiae, tantum ipsa Berna duobus i-
stis, omni virtutum genere, ac praesertim pietate praes-
tantissimis viris, restituito, ipsorum potissimum opera,
christianismo debet. Quorum ille postquam Coloniae
gradum Theologiae primum adeptus esset, canonicus
simul ac concionator Bernae constitutus, veritate paulo
post ex ore simul & scriptis Hulrichi Zuinglii cog-
nita, tam fortis illius propugnator fuit, ut Ioanne Eckio,
illo Romanensium sophistarum acutissimo, in Baden-
sibus totius Helveticae gentis comitiis, publica disputa-
tione confutato, Berna anno consequente papismum e-
iurarit: hic vero quum illorum temporum infelicitate
abreptus, Basilea ex S. Martini schola, vbi iuuentute ali-
quadiu docuerat digressus, & in Suevia, tranquillioris ad
exercenda studia vitae studiosus, monasticam vitam esset pro-
fessus, deinceps perspecta & ipse veritate, Bernam ob erudi-
tionis & pietatis famam accitus, ac Bertholdo in concionan-
di munere coniunctus fuit. Itaque postea mutuas traden-
tes operas, anno Domini 1527. indicta Magistratum
decreto publica disputatione, papismi defensores ex Dei
verbo reuicerunt, adeo ut communi consensu tum in urbe,
tum in vniuersa, quae amplissima est, illius reip. ditione, ve-
ra Euangelii restitutio sit recepta: in quo stadio feliciter

uterque tū puræ doctrinæ præceptis, tum integerrimæ
vitæ exemplo cunctis præiens ad obitum vsque perfe-
ueravit, Kolbius quidem septuagenarius anno Domini
1735 . mortuus: Hallerus auté anno insequente , imma-
tura planè morte, quum annum vitæ duntaxat quadra-
gesimum quartum ageret , in Domino piè placidèque
hac vita defunctus.

N.)

IACOBVS MEIERVS,
CONSUL BASI-
LIENSIS.

IACOBVS MEIERVS, CONSVL BASILIENSIS.

QVVM plerosque ornare soleat Magistratum dignitas, hic cōtra Tribunatū simul & Consulatum, ad quas suæ illum virtutes in patria extulerunt, maximis difficillimisque gestis rebus, exornauit: bello videlicet, quod rusticorum vocant, summa prudentia cohibito: verâ religione, admirabili quadam fœlicitate, in urbem, citra magnas turbas, anno Domini 1529. recepta: academia paulatim collabente in integrum restituta, ciuibus denique ad antiquam morum simplicitatem & integritatem ipso quoque habitu testandam reuocatis: quibus studiis incumbentem & iam annis non minus quàm meritis grauem quum pestis, anno Domini 1541, sustulisset, ciuitas illum haud secus quàm patriæ parentem luxit, publicoque honestissimo elogio sepultum decorauit.

AMBROSIVS BLAVRERVS.

AMBROSIVS ET THOMAS BLAVERI, FRATRES, CONSTANTIENSES, CIVITATIS CONSTANTIENSIS, ILLE QUIDEM PASTOR, HIC VERO CONSVL.

Hoc illud est par fratrum, quo haud satis scio an vllum hisce temporibus extiterit plurimis diuinis donis cumulatus. Vterque siquidem parentibus ciuitatis Constantiensis nobilissimis natus, non modò eruditione, pietate, prudentia, verùm etiam facundia singulari excelluit: & hic quidem auctoritate ac consilio patriam, quandiu libera fuit, Consul felicissimè gubernauit: Ambrosius verò quasi diuinitus hoc nomen sortitus, totusque à teneris annis promouendæ CHRISTI gloriæ addictus, sicut zelo (vt tempora tunc ferebant) præpostero monachatum erat professus, ita, ac etiã multò ardentius, veritatem agnitam amplexus, christianismum in patria restituit: Bernæ, Vlmaë, Wormaciaë, fidei pastoribus ac doctoribus succenturiatus, veritatis hostes profligauit: Tubingæ constitutam Ecclesiam fulciuit: Constantia denique (cuiuscunque tandem culpa id factum sit) vi maiori cedente, vterque patriæ conspectu, cæterisque bonis carere, quàm tantæ inconstantiaë spectator & particeps esse maluit. Et quidem Thomas in vicinam Heluetiam sese recipiens, Scipionis illius Africani maioris memoriam renouauit: Ambrosius autè in incepto persistens, honestè recusato maiorum ecclesiarum onere, Bielis primum, quod oppidulum est Neocomo proximú & Bernensibus confœderatú, ac demum Vitoduri, non procul Tiguro, maxima cum modestiaë laude, gratis prædicandi Euangelii munere perfunctus, tandem, quùm annum vitæ ageret LXVII, placidissima morte, ingrata patria neutrius ossa seruatura, beatus ad Dominum emigrauit.

HENRICVS BVLLINGERVS.

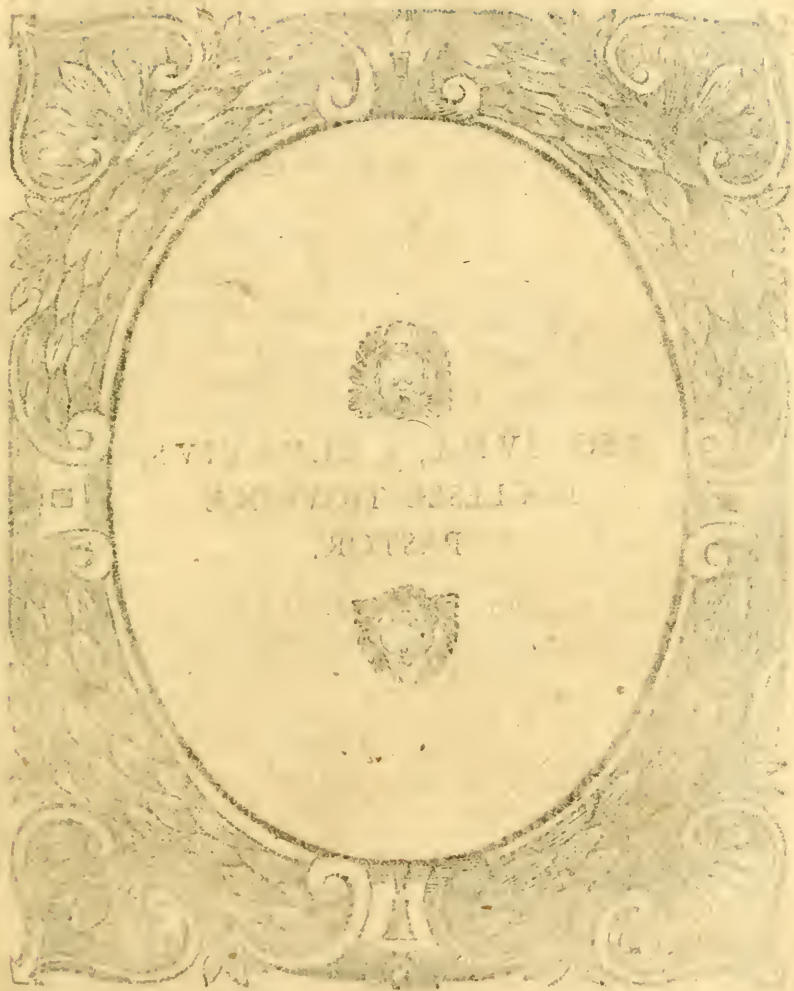

HENRICVS BVLLINGERVS, BREMGARTENSIS, HELVETIVS, ECCLESIAE TIGVRINÆ PASTOR.

HÆC illa est veneranda Henrici Bullingeri canities, hominis orbe toto christiano, quamplurimis æternum mansuris scriptis, à doctrina, pietate, & mirifico quodam ingenii ac stydi candore celeberrimi: quæ fœlicissimè exantlatos labores, annum quidè vitæ septuagesimum primû, sacri verò publici in ecclesia ministerii quinquagesimum agentem (quorum annorum septem partim in vicis Capellæ cœnobio vicinis, partim in patria, reliquos autem quadraginta tres in Ecclesiæ Tigurinæ vna cùm doctissimis collegis administratione omni laude maior consumpsit) Dominus quidem ipse tãdem, quasi anno iubileo fidissimum sibi seruum manumissum, æternæ libertatis præmio, die Septembris decima septima, anno partè salutis millesimo quingentesimo septuagesimo quinto donauit: Ecclesiæ verò tum propinquæ tum remotissimæ, veluti communem parentem luxerunt, in quibus & ego quem viuum vt alterum parentem colui, his versibus celebraui mortuum.

*Doctrina si interire, si Pietas mori,
Occidere si Candor potest,
Doctrina, Pietas, Candor, hoc tumulo iacent,
Henrice, tecum condita.
Mori sed absit illa posse dixerim,
Quæ viuere iubent mortuos.*

Immo interire fors an illa si queant,
Subire que tumuli specum,
Tu tu illa doctis, tu piis, tu candidis,
Et non mori certissimis,
Tenaci ab ipsa morte chartis asseras,
Ipso approbante numine.
Fœdus beatum! mortuum illa te excitant,
Et tu mori illa non sinis.
At hunc, amici, cur fleamus mortuum,
Qui vivit aliis, & sibi?

LEO IVDÆ, HELVETIVS,
ECCLESIAE TIGVRINÆ
PASTOR.

LEO IVDÆ, HELVETIVS, EC-
CLESIAE TIGVRINÆ PASTOR.

LEONEM, cognominatum Iudæ, concionantem, vt
in Theologia studio, sic in sacro ministerio ma-
gni illius Zuinglii socium audiit, & meritò adamauit
Ecclesia Tigurina : cuius ea fuit in audiendo collega
tum diligentia tum modestia, vt non pœnitendam illius
scriptorum partem summa fide ex ore ipsius exceptam
ei debeamus. Sed præcipuum ipsius eruditionis testi-
monium, nec vnquam interiturû, illa est duplex Biblio-
rum versio, vna veteris Testamêti latina, in qua certan-
tem cum styli simplicitate sermonis elegantiam nõ im-
meritò admiratus est vsque adeo Vatablus, Christiano-
rum seculi nostri hebræorum doctissimus habitus, vt eo
minimè inuito Lutetię quoque, paucis immutatis, à Ro-
berto Stephano sit excusa : altera verò integrorum Bi-
bliorum Germanica, quæ summæ quoque fidei à doctis-
simis viris habetur. Hæc igitur Leonis studia, hi labores
fuere, ad annum vsque Domini 1544, quo iam ingres-
sus senectutis limen in æternam quietem, præclara sui
memoria relicta, demigravit.

SIMON GRYNÆVS.

SIMON GRYNÆVS, GERMANVS, GRÆCARVM LITERARVM ET THEOLOGIÆ IN ACADEMIA BASILIENSI PROFESSOR.

BEATAM Basileã, loci amœnitate & vrbis amplitudine, sed multò magis bonarum literarum fede, tantoque præstantissimorum virorum paucis annis numero, quantus vel in vlllo maximo terrarũ orbis regno extitit: Typographis quoque artis suæ emulatione cum illorum ingenii fœcunditate certantibus, & tú his tum illis vrbem nobilitátibus! Sed qualis ille Solis radiantis splendor cæterorum syderum lumen obscurat, talis inter cæteros extitit Simon ille Grynæus, in quo modestia singularis cum disciplinarum omniũ, exacta cognitione, amabilissimi mores cum grauitate, cum pietate denique zelus certauit: sibi ipsi quidẽ fatis longæuus, licet vigente adhuc ætate mortuus, anno Domini 1541, vt-pote cui nihil amplius quod disceret superesse videretur: cæteris verò intempestiuè nimiùm ereptus, quos nimirum, quò plura didicerat, eò docere plura, vir iuuantis aliorum studiis natus, potuisset. Nos autem illi hoc epicœdion cecinimus.

Te quicumque, Simon Grynæe, aspexit, amauit.

Splenduit in vultu gratia tanto tuo.

Te quicumque, Simon Grynæe, audiuit, amauit,

Facundo fluxit tantus ab ore lepos.

Amplius at cur non audire & cernere fas est?

Scilicet hoc fati vis inopina verat.

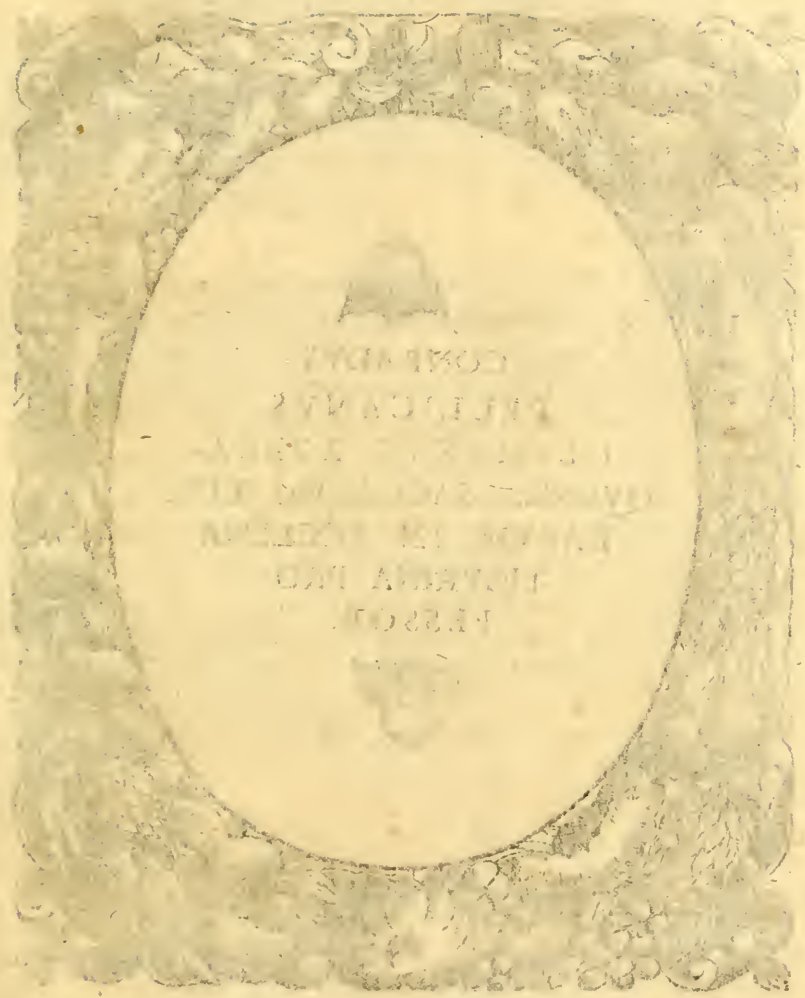
Imo fallor ego : nam sint paucissima quamvis

Ingenii nobis scripta relicta tui,

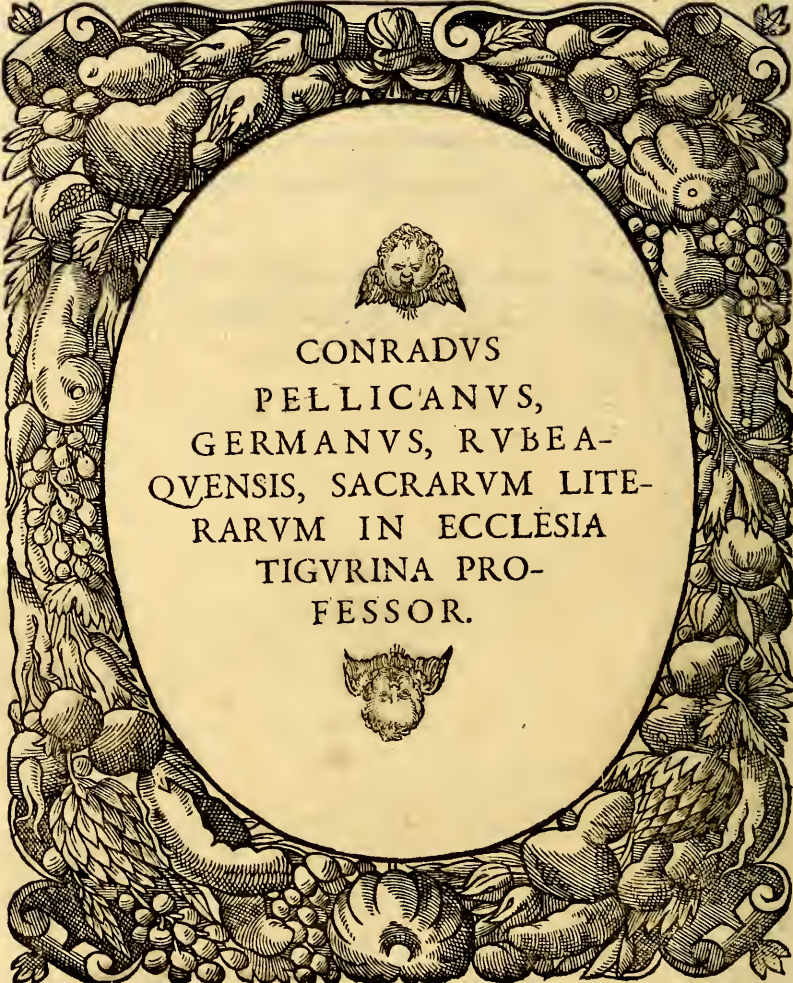
Te spectamus adhuc, te nos miramur in illis,

Aeternoque manes dignus amore Simon.

*Obiit Basilae ex peste anno Domini 1541,
anno aetatis XLV III, Cal. Augusti.*

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

CONRADVS
PELLICANVS,
GERMANVS, RVBEA-
QVENSIS, SACRARVM LITE-
RARVM IN ECCLESIA
TIGVRINA PRO-
FESSOR.

CONRADVS PELLICANVS, GER-
MANVS, RVBEAQVENSIS, SACRARVM
LITERARVM IN ECCLESIA TIGVRI-
NA PROFESSOR.

CONRADVM quoque Pellicanũ nobis Frãciscano-
rum cloaca Basiliensis absorbserat, quum illũ Dei
manus erutum, in eadem vrbe Basiliensi primũ, ac
deinceps Tiguri, singulare decus illius scholæ futurum
sibi consecrauit: Hebraicarũ præsertim literarum, sicut
præclara ipsius in vniuersum sacrarum literarum cor-
pus scripta testatur, vsque aded peritum, vt ex ipsis quo-
que Iudæorum Rabinis pauci cum eo conferri posse vi-
deantur. Ad hanc autem eruditionem accessit maxima
vitæ integritas, summæque modestia, in qua ad extre-
mam vsque senectam perseueras, nemini grauis, omni-
bus gratus, ex hac vita Tiguri, anno Domini **CIO. IO.**
LV, feliciter migravit.

PETRVS MARTYR.

PETRVS MARTYR, FLOREN-
TINVS, IN ECCLESIA TIGVRINA THEO-
LOGIÆ PROFESSOR.

PETRVM Martyrem honesta & locuplete Vermi-
liorum familia Florentiæ natum, & è Sauonarolæ
veluti cineribus prodeūtem phœnicem, operæpretium
est intelligere quibus anfractibus circūactū Deus Opti-
mus Maxim⁹ in Ecclesiā suam perduxerit, & per ductum
seruauerit. Quis igitur credat per ipsos inferos viam in
cælum patere? atqui res ita se habet, quoties ita illi vi-
sum est qui lucem ex ipsis tenebris eruit. Martyr igitur
noster ab ipsa penè pueritia studio bonarum literarum
ac pietatis in primis inflammatus, quum sese monaste-
rio Fesulano, Florentiæ proximo, vbi qui sese regulares
sancti Augustini canonicos vocant, cæteris monachis
seuere disciplina vti, & diligentius etiam studia lite-
rarum excolere videbantur; anno ætatis decimosexto
adiunxisset, ita porrò sese inter monachos illos gessit, vt
nulla occasione prætermissa, Patauii græcæ linguæ to-
tiusque philosophiæ cognitionem, Bononiæ verò he-
braicarum literarum exactam notitiam adeptus; habi-
tisque in præcipuis totius Italiæ vrbibus concionibus sa-
cris, omnium illius ordinis sodalium princeps esset & ha-
beretur, maxima quidem cum eorum monachorum in-
uidia, quorum ipse mores non modò non ferebat, sed
etiam quibuscunque poterat modis castigabat. Et hæc
quidem illius ad pietatem, velut in mediis inferis medi-
tandam progymnasmata fuerunt, donec Neapoli Ioāne
Valdesio Hispano illi occurrente, sic inter illos de purio-
ris religionis capitibus conueniret, vt Ecclesiæ quoque
Christiane cætum aliquem cogeret, primæ etiam nobi

litatis tum viris tum fœminis frequentatum . Id verò quū neque Satā neque eius emissarii ferre possent, accusatus Romæ Martyr, sed mirabiliter amicorum opera quos in vrbe plurimos potētissimos habuit, seruatus, & Lucam in eiufdē ordinis collegium, summa cum dignitate translatus, vsque aded constanter in incœpto cursu perseuerauit, vt instituta in ipso monasterio, in quo Pauli Epistolas interpretabatur, trium linguarum professione, hebræam quidem Emanuele Tremellio, genere hebræo, sed religione christiano, græcam verò, Celso, ex illustri comitum Martinenghorum familia, latinam denique Paulo Lacisio Veronensi profitente, prima in ea ciuitate instaurandi christianismi fundamenta iecerit: mox scilicet Romæ vstulandus, nisi amicorum suafu, ingratę Italię valedicens, Tigurum primùm, indè Basileã, Argētinã denique procurante Martino Bucero vocatus, venisset. Discedenti comes adhæsit Bernardinus ille Ochinus, maximi prius in Italia nominis monachus, & Capucinorum (quos vocant) ordinis auctor, idēque, quod multis demum post annis patefecit, sceleratus hypocrita. Sed huius longè dissimiles fuerunt qui Martyris exemplum ex eiufdē ordinis monasterio sequuti sunt, Paulus Lacisius Argentinæ postea græcas literas ad mortē vsque professus: Celsus Martinengus Italicę Geneuensis ecclesię pastor, ibidem mortuus: Hieronymus Zanchus, & Emanuel Tremellius, vterque, quum hæc scriberem adhuc Dei benignitate superstites: & ille quidem tum in Germanicis ecclesiis Argentinensi & Heidelbergensi, tum in Rhetia, ac nunc demum in Neostadiana schola clarissimum eruditionis ac pietatis nomen adeptus: hic verò suo merito hebræorum ætatis nostrę doctissimus habitus. Ceterum vt ad Martyrem redeam, quę bellorum tempestas Bucero & Fagium, eadem quoque Martyrem Argentinã in Angliam ab Eduardo sexto Rege euocatum transtulit: vbi qualem & quantum sese in Oxoniensi Academia præstiterit, doctissima ipsius

scripta, ac præsertim disputatio de Cœna Domini, testificantur. Marianis autem mox sequutis temporibus, sæuissimæ illi carnificinæ diuinitus rursus ereptus Martyr, quum Argentinæ in pristinum locum esset restitutus, Tigurum tandem, ecclesiæ rogatu, theologiam professurus tranfuit, vbi quum ad quinquennium, maxima cum omnium attentione & admiratione, sacras literas esset interpretatus, flagitante Catharina Medicæa Florentina, Caroli Francorum Regis pupilli matre, Regni-que Gallici gubernatrice, & Nauarorum Regis ac piorum infinitorum hominum rogatu, vt conuentui qui religionis constituendæ causa Piffiaci, oppido Lutetiæ vicino, indictus fuerat, interesse vellet, in Galliam vsque venit: & veritatis causa, quamuis non eo prorsus quem omnes boni optabant successu, fortissimè tamen nec infeliciter etiam defensa, quum Tigurum ad stationem suam rediisset altero post anno, qui fuit à nato CHRISTO 1562, pridie Idus Nouembris, annù ipse ætatis agens 63, placidissima beatissimæque morte, in Bullingeri & aliorum amicorum veluti sinu obdormiuit: testes maximorum & sanctissimorum suorum laborum, non modò plurimos nunquam abolendos libros, sed ipsam quoque Italiam, vniuersam Germaniam, Angliam, Heluetiam, Galliam denique relinquens: quem nos sumus hoc carmine prosequuti.

*Tuscia te pepulit, Germania & Anglia fouit,
Martyr, quem extinctum, nunc tegit Heluetia.
Dicere quæ si vera volent, te & nomine dicent,
Hic fidus Christi (credite) ^{Martyr} erat.
Utque ista taceant, satis hoc tua scripta loquuntur:
Plus satis hoc Italis exprobrat exilium.*

IOSIAS SIMLERVS.

IOSIAS SIMLERVS. HELVE-
TIVS, CAPELLENSIS, IN ECCLESIA TI-
GVRINA THEOLOGIÆ PROFESSOR.

IOSIAM Simlerū, Petri Martyris in theologiæ pro-
fessione in ecclesia Tigurina successorē, quis nō mi-
retur paucis annis, & quidē sæuissimis duobus morbis,
calculo videlicet ac podagra, conflantem, id esse con-
sequutum, quod paucissimis hominibus vita longior &
assidua diligentia contulit? Quis enim in mathemati-
cis disciplinis, & quidem *αὐτοδιδακτος*, extiterit, non
modò qui docentem illum audiuerunt, sed etiam & li-
bri & instrumenta nobilissima ab ipso excogitata testi-
ficantur. Quantus autē in historia fuerit, ostendunt scri-
pta, præsertim quibus patriā immortalitati consecrauit.
Quam denique in Theologicis excelluerit (quæ fuit ipsi⁹
propria professio) quantūque in scribendo tum acumi-
nis, tum iudicii, veterum quoque Theologorū lectione
cōfirmati, satis supérque demōstrant Samosateniani, Ar-
riani, Nestoriani, Eutychiani, Macedoniani, Tritheitæ
denique nostris temporibus rursus ab inferis excitati,
& diuini verbi gladio fortissimè Simleri manibus vibra-
to iugulati. Quid non igitur ab hoc ingenio potuit expe-
ctari, si paulò firmiter corporis domiciliū habuisset, & ni-
si mors illum immatura planè sustulisset? annum siqui-
dem agens duntaxat quadragesimum quintum, die se-
cunda Iulii, anno Domini 1576, nobis est ereptus, me-
quidem immaturum illius obitum sic deplorante.

Simplere, mi Simplere, quo superstitie

Tot mortui reuixerant,

Quos ira nobis numinis, tam pauculis

Ademit annis plurimos.

Simplere, quem tremuit renatus Arrius,

Tremuit renatus Eutyches,

Vastator ille Polonia, hic Germania,

Laesi flagella numinis.

Heu subita & immatura te mors auferens

Quam multa tecum sustulit!

Lamenta amicis quanta, quot iustissimos

Secum dolores attulit!

Quos inter, ecce Beza quondam haud ultimus,

His irrigat te lacrymis:

Beza repetito vulnere isto saucius,

Communis ad tumulum patris.

THE HISTORY OF THE

P.i.

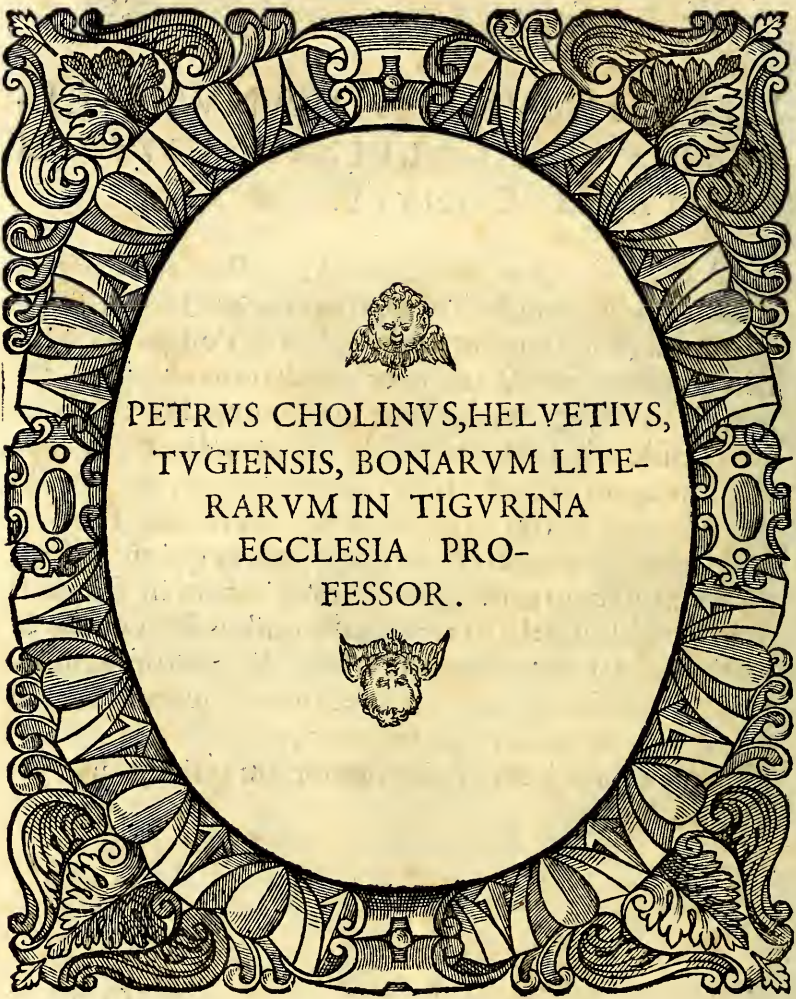
IOACHIMVS VADIANVS.

IOACHIMVS VADIANVS. HEL-
VETIVS, SANGALLENSIS, EIYSDEM
CIVITATIS CONSVL.

IOACHIMVM Vadianum Sangallensem, Poëtam
excellente[m], Mathematicum ac præsertim Geo-
graphum exactissimum, quod ipsius in Pomponiû Me-
lam commentarii & trium orbis partium epitome de-
monstrant, insignem denique medicum, adde etiam ea-
rum prudentia tum integritate vitæ præditum, vt ei pa-
tria summum magistratum vltro detulerit, omnes sibi
disciplinæ certatim vendicant. Sed illum sibi Theolo-
gia optimo præ ceteris iure sibi asserit, vt qui tû in Cœ-
næ Domini controuersis explicandis, tum in fanaticis
Schuuenfeldii deliriis refutandis, quibus Eutychetis &
Enthusiastarum errores renouauit, diligentissimam si-
mul & vtilissimam operam nauauerit: quarum omniû
virtutum gloria fruens, iam senex, placidissima felicif-
simaque morte, beatam sui memoriam relinquens, è vi-
uis excessit.

PETRVS CHOLINVS, HELVETIVS,
TVGIENSIS, BONARVM LITE-
RARVM IN TIGVRINA
ECCLESIA PRO-
FESSOR.

PETRVS CHOLINVS, HELVE
TIVS, TVGIENSIS, BONARVM LITERA
RVN IN TIGVRINA ECCLESIA PRO-
FESSOR.

BSIT, vt te indictum præteream, Choline, non tã
quod priuato beneficio longè maximo tibi sum
obstrictus, quẽ totos annos quatuor sub Meliore Volma-
rio præceptorem fidelissimum ac doctissimum habui:
quã quod tua summa tum doctrina tum pietas memo-
riam merentur sempiternam. Paucos enim etatem no-
stram habuisse tecum in trium linguarum ac grece præ-
sertim, cognitione conferendos, Gulielmum ipsum Bu-
dæum non semel Lutetię, quum ad illum ventitares, te-
statum fuisse cõstat, Gallicę quoque linguę, quamuis ti-
bi peregrinę, vsque ad eadẽ peritum, vt absolutissimam etiã
eius grammaticen conscripseris. Sed illud inter cætera
palmarium in te fuit, quod ambitiosę vitę fugitans, ad
docendam iuuentutem, ac præsertim ad amplificanda
sacra studia, libros, quos apocryphos appellant, è greco
sermone in latinum summa tũ fide tum eruditione in-
terpretatus, contuleris: longè plura & maiora procul
dubio nobis præstiturus, nisi te intempestiua mors ad-
huc ætate firma, anno Domini 1542, nobis eripuisset.

SEBASTIANVS MVNSTERVS.

SEBASTIANVS MVNSTERVS,
GERMANVS, INGELHEIMEIENSIS, IN
ACADEMIA BASILIENSI THEOLO-
GIÆ PROFESSOR.

IN aliud Basiliensis Academiæ, sui que adeò seculi
decus, Sebastianum Munsterum, admirabili quo-
que Dei prouidentia, ex Franciscano Christianum fa-
ctû, hebræe & chaldaicę lingue accurata cognitione, plu-
rimisque tum in sacras literas, tum in varias Matheseos
partes editis scriptis, ac præsertim laboriosissimo illo vo-
lumine nobilem, quo duce, peregrinari terrarum or-
bem, domi etiam manendo, licet. Sit igitur perennis il-
lius viri memoria qui tot regionum, ciuitatum, familia-
rum, virorum denique nominibus, immortalitatem pro
virili conciliauit.

*Obiit ex peste anno Domini 1552, annum vi-
tae agens L XIII.*

CONRADVS GESNERVS.

CONRADVS GESNERVS, TI-
GVRINVS, IN ACADEMIA TIGVRINA
PHILOSOPHIÆ PROFESSOR.

CONRADVM Gesnerum, Tiguri honestis qui-
dē, sed tenuis fortunę parentibus natum, inter e-
tatis nostrę clarissimos homines sua tum pietas tum eru-
ditio, probitas denique singularis meritò collocarunt,
vt plurimarum linguarum, ita omnium physices partiũ,
& intimorum naturę arcanorum vsque aded peritum,
támque diligentem ac laboriosum scriptorem, vt si sty-
lum excolere quàm simpliciter ex aliis optima fide col-
lecta pleraque proponere maluisset, neque mors illum
immatura sustulisset, ætas hæc nostra in vnico Gesne-
ro tum Varronē alterum, tú Plinium quoque renatum
fuerit habitura: cuius vt amicissimi & sub Meliore Vol-
mario communi præceptore Biturigibus suauissimi con-
discipuli obitum istis *ἔπιμνηστικῶν* versiculis celebraui.

*Te celo mutante solum, Gesnere, volucres
Quæcunque pennis aëra permeant,
Replevere modis omnia tristibus,
Migrantem amicum, extrema supra sidera,
Omnes eum sonitu graui insequuntæ.*

*Te celo mutante solum, Gesnere, feroces
Gemuere in antris belluæ,
Et stabulis pecudes relictis.*

Sibilis colubri te feri gemunt lugubribus,

Imisque quotquot sub cauernis
Occulta terrarum colunt:
Et flaccidum plantæ virentes,
Et pallidum flores nitentes,
Et marcidum arbores comantes.

Regna te per humida,
Et belluosus quæ ferit undique
Reboantia littora pontus,
Planctu sonoro deslet Amphitrite,
Et liquidis sub aquis pisces natantes mutant.

Natura te omnis denique ut fidum suorum antistitem
Plorat sacrorum, muta
Futura deinceps, ni loquaris mortuus.
Hæc inter tibi turbatus, Gesnere, parentat
Beza tuus, vati vates, & amicus amico,
His incompositis innumeris numeris.

Obiit anno Domini millesimo quingentesimo sexa-
gesimo quinto, die decimatertia Decembris,
anno vite quadragesimo nono.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO

W. JACOBI

111.

IOANNES CALVINVS.

IOANNES CALVINVS, PICARDVS,
NOVIODVNENSIS, ECCLESIAE
GENEVENSIS PASTOR.

TESTIMONIUM filii pro parente quum carere vix suspicione possit, res ipsæ, Calvine, testificentur selectissimū fuisse te Dei Optimi Maximi organū, cuius ministerio perficeretur veræ religionis instauration, aliquot ante annis ab aliis feliciter inchoata. Nam tu is es cuius præcipuè doctrinæ, diligentia, & indefatigabili zelo Gallia quidem & Scotia restitutum apud se CHRISTI regnū meritò acceptū ferūt: aliæ verò per orbē terrarum innumerabiles ecclesiæ plurimū se debere profitentur. Testes harum rerum sunt, partim nunquam interitura monumenta quibus nihil in sacris explicandis, neque iudiciosius, neque enucleatius, neque magnificentius, à quoquam verbi diuini interprete adhuc scriptum fuisse verè pii doctique omnes agnoscunt: partim furiosorum matæologorum rabies in te vnum præ ceteris, tum viuum tum mortuum accēsa. At tu interea Calvine fruere apud CHRISTVM fidi serui præmiis: vos autem ecclesiæ Christianæ (crepate invidia) Caluino quoque mortuo vos docente, pergite erudiri. Vos denique Sophistæ, exitio deuotum sceleratorum hominum genus, sanctissimo doctissimoque theologo magis ac magis oblatrantes, vestram tum stultitiam deridendam, tum improbitatem abominandam patefacite, tantisper dum iustus ille iudex suū cuique redditurus adueniat. Obiit autem Geneuæ Calvinus ex phtisi vigiliis & ieiuniis immodicis contracta, quum illam ecclesiam, infinitis cum difficultatibus stabilitam, totos viginti tres annos conti-

nuos vnà cum doctissimis suis collegis felicissimè guber-
nasset, anno Domini millesimo quingentesimo sexage-
simo quarto, die Maii vicesima septima, annum agens vi-
tè quinquagesimum quartum: quem mortuum, & sicuti
iusserat, nullo sepulcri apparatu elatum, non modò ci-
uitas Geneuësis vniuersa, sed etiam pii per orbem terra-
rum plurimi ceu parentem lûxerunt. Inter quos & ego
sic illum mœstissimus hoc carmine ἐπιτύμβιον deplorauì.

*Romæ ruentis terror ille maximus,
Quem mortuum lugent boni, hœrescunt mali,
Ipsa à quo potuit virtutem discere virtus,
Cur adeò exiguo ignotòque in cespite clausus
Calvinus lateat, rogas?
Caluinum assiduè comitata modestia viuum,
Hoc tumulo manibus condidit ipsa suis.
O te beatum cespitem tanto hospite!
O cui inuidère cuncta possint marmora!*

GVILLEMVS FARELLVS.

GVILLELMVS FARELLVS, DELPHINAS, GAPPENSIS, NEOCOMENSIS ECCLESIAE PASTOR.

GVILLELMVM Farellum Delphinatem, nobili familia ortum, & discendis bonis artibus Lutetiae, hortatu Iacobi Fabri Stapulensis, cuius supra meminimus, sese in Cardinalis gymnasio (quod vocant) exercentem persequutio aduersus Meldeses exorta, & pietatis propagandae studium in Heluetiam pertraxere, vbi amicitia cum doctissimis Helueticarum ecclesiarum, tunc instaurari coeptarum, pastoribus, Bertholdo Hallero Bernensi, Ulricho Zuinglio Tigurino, Ioanne Oecolapadio Basiliensi, inita, mox sese ex illorum consilio, propagando Euangelio in vicino Gallici idiomatis regionum tractu dedit, tanta quidem animi contentione, tantoque ardore, vt illum diuinitus ad hoc munus accitum res ipsa demonstraret. Hic enim ille est qui nullis difficultatibus fractus, nullis minis, couitiis, verberibus denique inflatis territus, Mobergardeses, Neocomeses, Lausanenses, Aquileienses, Geneueses denique Christo lucrificavit. Fuit enim in hoc homine praeter pietatem, doctrinam, vitae innocentiam, eximiamque modestiam, singularis quaedam animi praesentia, ingenium acre, sermo vehementiae plenus, vt tonare potius quam loqui videretur: ardorque denique tantus in precando, vt audientes quasi in caelum usque subeheret. His illum virtutibus in ecclesia Neocomesi florentem, & ne in senectute quidem de pristina diligetia quidquam remittentem, Dominus ad se tandem placida morte, annum vitae agentem septuagesimum sextum euocauit, anno partae salutis 1565, XIII. Septembris, quum charissimo suo Caluino annum vnum menses tres & dies quatuordecim superuixisset.

PETRVS VIRETVS.

PETRVS VIRETVS, SABAV-
DVVS, ORBENSIS, ECCLESIAE LAVSA-
NENSIS PASTOR.

PETRVS Viretus, Orbæ natus ditionis Bernensis oppidulo Burgundis proximo, fuit & ipse constituendis in toto illo tractu ecclesiis, Farelli videlicet indiuiduus comes, quæ etiam Lutetiæ cognouerat, à Deo excitatus: homo & eruditione præstans, moribus suauissimis præditus, & oris facundia præcipuè excellens, vt meritò nonnulli Calvinum, Farellum, & Viretum, vt eiusdem muneris functione, sic etiam animis coniunctissimos, lectissimam quãdam præstantissimorum pastorû triadem vocarint, eruditionis quidem penes Calvinum, vehementiæ verò penes Farellum, facundiæ denique laude penes Viretum manente. Quod ego versiculis istis aliquando cecini.

*Gallica mirata est Calvinum Ecclesia nuper,
Quo nemo docuit doctius.*

*Est quoque te nuper mirata Farelle tonantem,
Quo nemo tonuit fortius.*

*Et miratur adhuc fundentem mella Viretum,
Quo nemo fatur dulcius.*

*Scilicet aut tribus his seruabere testibus olim,
Aut interibis Gallia.*

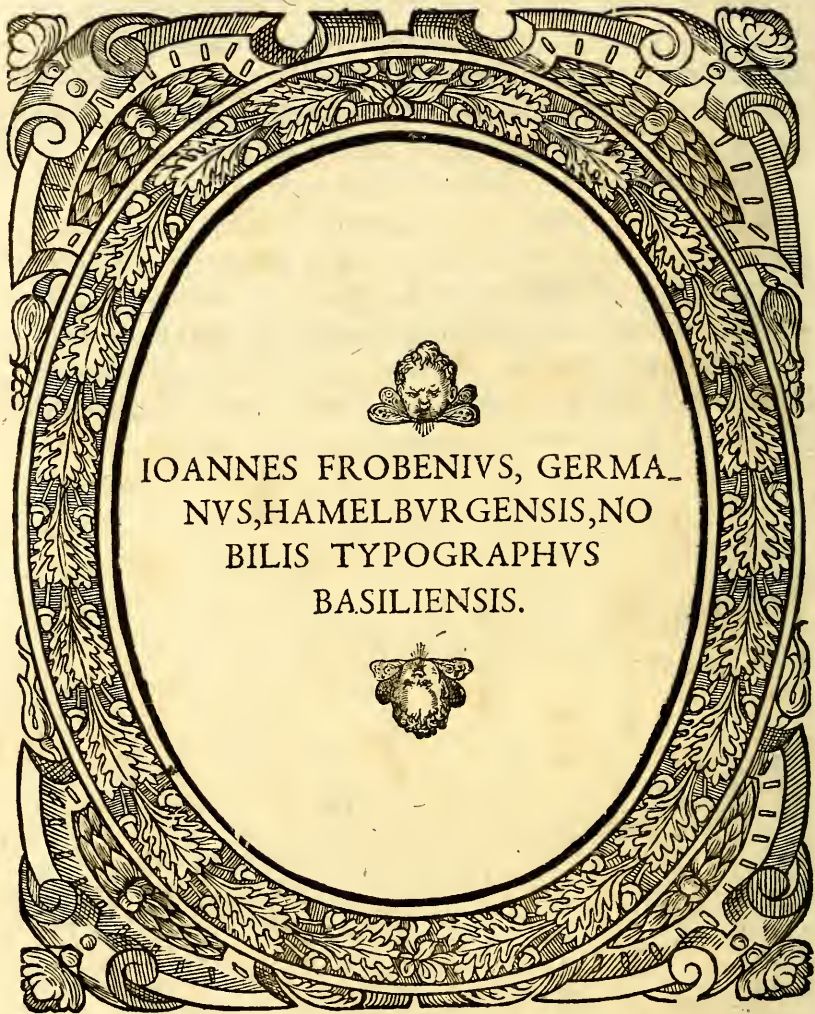
F V I T autem Viretus imbecilli per se corpusculo, quod naturæ vitium vehementer auxerunt, partim ve-

nenum ipsi à Geneuensis cuiusdam canonici seruo propinatum, partim vulnera in agro Paterniacensi à sacrificio ipsum per insidias inuadente inflictà, vsque adeo graua vt iacentem pro mortuo relinqueret. Liberatus autem à totidem mortibus, quum multos annos docens ac scribens in ecclesia Lausanensi maxima cum laude consumpsisset, ac deinceps Lugdunum, Gallicarum ecclesiarum precibus accitus, durissimis ciuilibus bellis tempestatibus & seuiſſimæ mox consequutæ pestis temporibus Lugdunensem ecclesiam vnà cum suis collegis sapientissimè gubernasset: tandem cogente Iesuitarum factione, primùm quidem in Occitaniam, deinde verò piētissimæ Nauarrorum Reginae Ioannæ rogatu in proximos Pyreneos saltus profectus, ibi tandem magno cū bonorū omnium luctu, anno Domini **CIO. IO. LXXI** ex hac vita in alteram illam meliorem sexagenarius emigravit.

THE
LIBRARY
OF THE
TYNAR
TABLE

IOANNES FROBENIVS, GERMA-
NVS, HAMELBVURGENSIS, NO-
BILIS TYPOGRAPHVS
BASILIENSIS.

IOANNES FROBENIVS, GER-
MANVS, HAMELBVRGENSIS, NOBILIS
TYPOGRAPHVS BASILIENSIS.

IOANNEM Frobenium, cuius diligentia, fidei, in-
dustria, tot optimos trium linguarum scriptores
magnificentissime simul & emendatissime excusos, ac
velut è tenebris in lucem reuocatos legimus, ecquis tan-
de sua laude fraudari sustineat? Viuat igitur æternum,
inuita morte, quæ repentina paralyfi correptum anno Do-
mini millesimo quingentesimo vicesimo septimo sustu-
lit è viuis, eius hominis memoria, qui tot præclaras tá-
torum virorum monumentis quandam immortalitatis
speciem conciliauit, & in auitas virtutes vtinam
ipsius posteris perpetua serie succedant.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

ILLVSTRES GALLI QVORVM
ALII BONAS LITERAS, ALII PRÆTE-
REA VERVM CHRISTIANISMVM IN
GALLIIS INSTAVRARVNT.

FRANCISCVS I. FRANCORVM REX.

FRANCISCVS, EIVS NOMI-
NIS PRIMVS, FRANCORVM REX.

NEQVE te, Rex potentissime, pudeat (quod tamen
absque vlla fastigii regii deminutione fiat) in hu-
ius sacrarii vestibulo, nec longius progressum, consiste-
re, iis alioqui solis dicati quibus es tantopere vius ad-
uersatus: neque tu (religiosior spectator quisquis ades)
ad huius licet aduersarii cōspectum cohorresce. Debe-
ri sanè videtur aliqua huius decoris pars ei qui tres lin-
guas bonasque disciplinas, quasi atrienses huius ædis fu-
turas, expulsa barbarie, suo loco restituit: cuius etiam
vitia fecerunt subsequutorum temporum mores, vt pe-
nè virtutes videri possint.

MARGARETA VALESIA.

MARGARETA VALESIA, FRANCISCI REGIS SOROR, EADEMQVE NAVARRÆ REGINA.

FRANCISCO Regi fratri Margaretam sororem adiungere fas esto, dignam licet quæ vel in ipsius sacrarii penetrali collocetur: fœminam vt ingenii elegantia & acumine fratri parem, sic pietatis cognitione & iuandæ Christi Ecclesię Zelo, quo fratris iras pro viribus temperauit, & cui conseruatos plurimos optimos viros debemus, laude dignam sempiterna: quanuis ipsius gloriæ nonnullam in vltima tandem ipsius ætate credulitas labem asperferit.

GVLIELMVS BVDÆVS.

GVLIELMVS BVDÆVS, GAL-
LVS, PARIISIENSIS, SVPP LICVM LIBEL-
LORVM MAGISTER.

ADESTO in hoc vestibulo doctissime Gulielme Budæe, quasi tuo regi apparitor, quâdoquidē illius quidē auctoritati tuis cōsiliis excitatæ, tuæ verò eruditioni restitutâ Græcæ linguæ cognitionē debere se Gallia & omnes eius alumni profitentur: plenissimam certē laudem consequutur, si ad incomparabilem illam eruditionem & inculpatam alioqui vitam, veræ quoque religionis cognitionem maiorem adiunxisses. Luxerūt te verò & æternum lugebunt: vt alterum parentem Græcæ Musæ Helicone: exulantes, & tuis auspiciis Luteriæ: receptæ, ex quibus olim hos quoque versiculos excepisse me memini.

Ὅστις Βυδαῖον γλώσσης ὀνομάσσει το Φοῖβον
Ἀμφοτέρας, ὀρθῶς Φοῖβον ἔειπε μάλα.
Ἀξία δ' ἐκ εἶπεν. μείζων γὰρ κ' ἠελίοιο,
Ὅς θνητοῖσι φάει καὶ καταδύς παρέχει.

*Obiit anno Domini 1540, XXII Augusti,
annos natus 73.*

FRANCISCVS VATABLVS.

FRANCISCVS VATABLVS,
GALLVS, EX PICARDIÆ PROVINCIA.

AT te, Vatable, quem Hebræa docentem Hebræi quidē sunt ipsi admirati, Christiani verò plurimi maximo cū fructu audierunt, quo tandem loco habebimus, qui quod aliis sacras literas interpretando impericiebas, vsque aded neglexeris, vt etiam eiuraris? Age tamen, summa eruditio, diligentiaque tua, locum tibi quoque in huius sacrarii vestibulo compararint, quamuis quò alios introduxisti, nūquam ipse videri possis ingressus.

IACOBVS TVSSANVS.

IACOBVS TVSSANVS, GRÆ-
CARVM LITERARVM IN ACADEMIA
PARISIENSI REGIVS PROFESSOR.

IACOBO Tuffano singulari trium maximarum in
docendo virtutum exemplo, summæ videlicet in
docendis græcis literis fidei, perpetuæ diligentia, incul-
paræ & ab omni ambitione remotæ vitæ, perenne istud
mónimentum mœrés Gallia, nullum adhuc multis post
annis parem doctorem nacta, consecrauit.

MICHAEL HOSPITALIVS.

MICHAEL HOSPITALIVS, AR- VERNVS, GALLIÆ CANCELLARIVS.

IC ille est Michael Xenius, siue Hospitalius, quem admirabilis simul & peramabilis eruditio, musis etiam omnibus illi tanquam alteri Apollini suo fauentibus, ingenitam grauitatem suauissima quadam moderatione temperans, per omnes honorum gradus, velut antiquis moribus, quamuis corruptissimo seculo, in summum togatæ militiæ gradum (vel ipsa fauente inuidia) prouexit: & aliquantò post, asperissimis Gallorum ciuiliù bellorum tempestatibus, sceleratorum quorundam factione, à Reipubl. Gallicæ gubernaculis semotù fuisse maximo suo malo sensit Gallia: tandè que morte sublatum & virtus sua, & successor prorsus dispar summè desiderabilem effecerunt. Huic tamen ad iustum laudis cumulum id videtur defuisse, quòd partim ne sibi ad pios iuuandos aditum præstrueret si verà religionem apertè profiteretur, partim vana quadà expectatione delusus, eo luto ex quo erutos omnes optabat, penitus extricare sese quù diu neglexisset, postea volès id præstare nõ potuit. Sed ecquis illius memoriam non celebrarit, qui, vt aliis consuleret, seipsum tam diu penè neglexit? Addatur autè hoc quoque fatali cuidam ipsius decori, quòd, vt ex antiquissimo numismate apparuit, summù illum omnium Philosophorum principem Aristotelem sic ore toto retulit, vt alterius ex altero imago expressa videri posset: sorte tamen in eo dispari, quod (vt de pietate taceam) quæ deambulans Aristoteles in vmbra porticus disseruit, Hospitalius nõ

ster re ipsa exercuit. Sic itaque nos illius aliquando cum
Aristotelea comparatam imaginem descripsimus.

*Talis Aristoteles oculos atque ora ferebas,
Sculptoris docta nunc rediit in manu.
Pars autem illa tui melior, melioribus olim
Expressa in tabulis, nec peritura manet.
Sed quid opus sculptisve fuit scriptisve tabellis?
En vivo in Xenio vivis Aristoteles.*

Deinde sic illi parentauimus.

*Presidio natum patriæ, patriæque salutem
Vita anteponentem sua,
Quæ male sana sibi, tibi summè ingrata, Michael,
Acciret ut sibi aduenam,
Gallia te clauo amouit, tibi, naufrag a mille
Parentat, ecce, cladibus.*

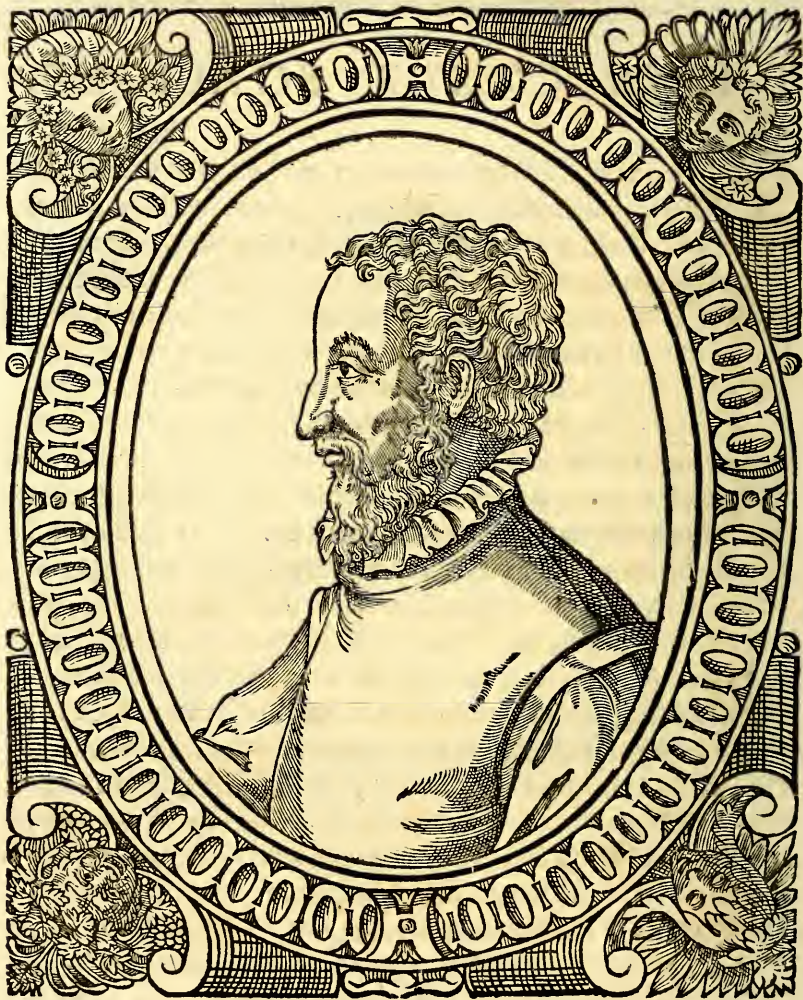
IVLIVS CÆSAR
SCALIGER.

IULIUS CÆSAR SCALIGER.

IULIUM Cæsarem Scaligerum, ex illa vetustissima nobilissimâque Scaligerorum familia, Veronæ totiusque illius tractus Domina superstitem, absit vt indictum prætereamus : auorum nobilitatem armorum virtute partam, postquàm potentiorû vi & iniuriis cefisset, incomparabilis ingenii opibus facilè pensantem: criticum grammaticum acerrimum, poëtam excellentem, philosophum eruditissimum, alterum in medicina Aesculapiû, & quidè (dictu penè incredibile) hæc omnia quû ætatis iuuenilis parte in armis consumpta, serius sese literarum studiis dedidisset, tû ingenii extra omnè aleam positi præstâtia, tum indefatigabili labore, quamuis aduersante valetudine, consequutû : atque adè (ne quid ipsius felicitati deesset) doctissimorum liberorum, Syluii ac Iosephi, huius quidem certè summè admirabili tum eruditione tum iudicio præditi, parentem : cui denique non Agenni modo ciuitas, vbi domiciliû illi medicinam facienti suâ virtus posuit, sed Aquitania penè ipsa (piis ipsius domo tanquam hospitio vtentibus, còque vicissim sua illos auctoritate pro viribus, quantumuis asperis temporibus, adiuuante) veræ pietatis institutionem magna ex parte debet. Quiescite igitur in CHRISTO pii manes : qui faxit vt penes Scaligerorum familiam sicut olim armorum, ita nunc eruditionis & pietatis gloria quàm diutissimè permaneat.

MELIOR VOLMARIUS.

MELIOR VOLMARIUS, ROT-
VILLENIS, IVRIS CIVILIS ET GRÆ
CARVM LITERARVM IN ACADEMIA
TVBINGENSI PROFESSOR.

MELIOREM Volmarium (sic enim eius nomen, quū
antea Melchior vocaretur, vir doctissimus, & eius
in academia Tubingēsi collega, Ioachimus Camerarius
probitatē hominis admiratus, emolliit) genuit Rotuilla
ciuitas Heluetiis cōfederata, puerū aluit Berna, bonis li-
teris imbuit Lutetia, eundēque mox græca latināque
facundia excellentem est admirata, vt & Aurelia, & Bi-
turigum ciuitas: vbi, Margaretæ Valesiæ Nauarrorum
Reginæ ac Biturigū Ducissæ stipendiis, vtramque lin-
guam profitens, simūlque Andrææ Alciati, iurisconsul-
torū etatis nostræ facile Principis iudicio, legum doctor
creatus, domum ipsius bonis ac piis quibusque frequen-
tantibus, inter quos Ioannē quoque Caluinum non pu-
duit pro græcæ linguæ præceptore Volmarium agnosce-
re, quum priuatam quoque scholam ingenuis & selecte
indolis pueris aliquot aperuisset, hoc est consequutus
vt nemo erudiendæ iuuentuti magis idoneus, nemo plu-
res bonæ frugis discipulos aluisse videretur: maiores
multò fructus inde collectura Gallia, nisi partim seuities
aduersus pios recrudescens, partim Vlrichi ducis Wir-
tēbergensis eum inuitantis auctoritas, illum Tubingam
anno Domini millesimo quingētesimo tricesimo quinto
euocasset. Ibi verò annos amplius viginti ius civile
& Græcos etiam authores maxima cum laude interpre-
tatus, tandēque rude donatus, quum suam. Margaretæ

vxoris patriam, familiam transfulisset, vitam finiit, postquam aliquot menses ex paralyfi decubisset, eodem etiam die vxore ex animi ægritudine defuncta, vt simul elati eodẽ tumulo cõderentur quos sanctus amor totos 27 minimum annos cõiúxerat. Fuit autẽ vir iste omnib⁹ tum corporis tũ animi dotibus excellens, ac præsertim eximia in pauperes munificentia insignis, & ab omni ambitione tã remotus, vt, quanuis Græcè & latinè scribendo excelleret, nihil tamen præternicam perelegãtem præfationem grammaticæ græcæ Demetrii Chalcondylæ præpositam ediderit: quem ego à pueritia vnicum præceptorem nactus, & viuum ceu parentem alterum semper colui, & mortuum vnà cum ipsius vxore sic deploraui.

Coniugii exemplum rarum certũque beati.

Spectate cuncti coniuges.

Una dies nobis Meliorem sustulit, vna

Et Margaritam sustulit.

Sic vno quos vita thoro coniunxerat, vno

Mors vna tumulo condidit:

Una ambos donec reddat lux vnus olim

Beatitatis compotes.

IN EOSDEM.

Mi Melior, quo nec melior nec doctior vllus

Nostrum beavit seculum,

Tu ne iaces, murique taces sub more sepulcri?

Et Beza stat, Beza loquitur?

Stat

*Stat certè & loquitur: sed cui nec viuere dulce,
Nec dulce posthac sit loqui:
Verùm dulce mori fuerit, tecúmque sepulcri
Uno latère sub specu.
Nanque iacent tecum Charites, iacet ipsa venustas,
Et omnis Aonidum chorus.*

IN EOSDEM.

*Quum tumulo lateat Melior Volmarius isto,
Cui Margarita adest comes,
Est illi cur inuideas, Mausole, diúque
Celebrata pyramidum strues.
Nánque nihil melius Meliore, nec India quicquam
Fert Margarita carius.*

*Obiit Isnae anno Domini millesimo quingentesimo
sexagesimoprimo, anno ætatis sexagesima-
quarto.*

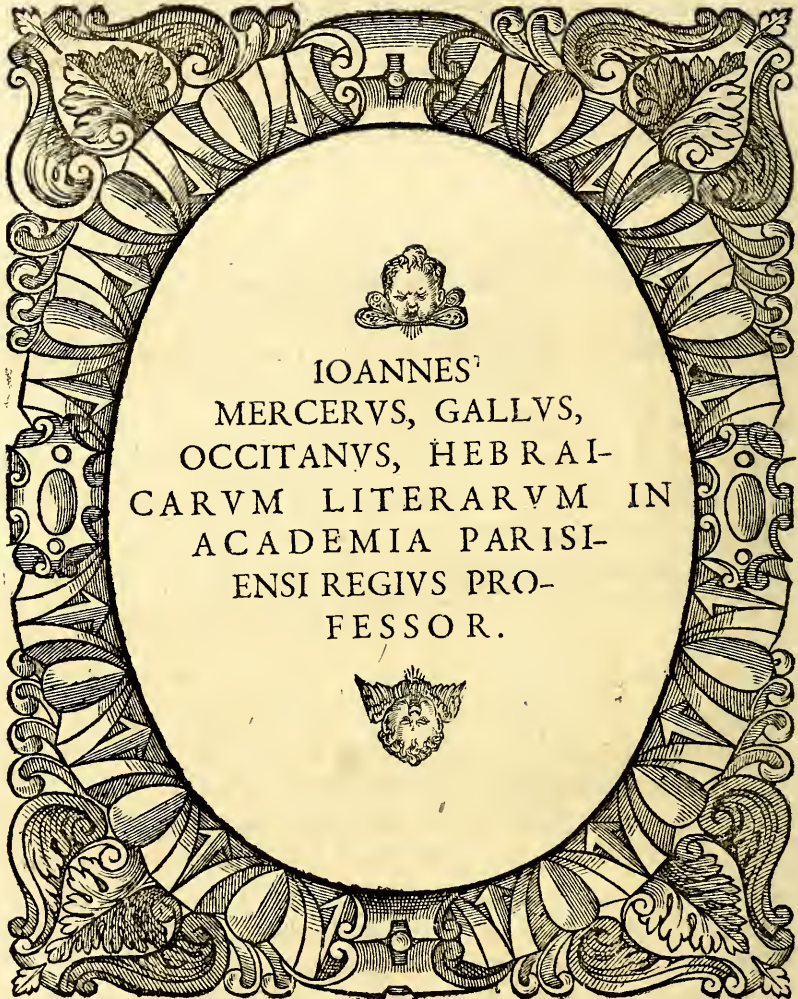
IACOBVS FABER.

IACOBVS FABER, GALLVS,
STAPVLENSIS, SORBONICVS THEO-
LOGVS.

VERE admirabilem dei prouidentiã. Quis enim homun culi vnus opera barbariem, nobilissimã totius orbis Academiã tot iam annos securè incubantem, detrudi posse existimasset? Præstitit hoc tamen non minima ex parte primus ætate nostra Iacobus hic Faber, neque genere insignis, neque patria celebrandus, (Stapulis nimirũ ignobili Picardiã prouinciã portu) sed eruditione, pietate, & animi generositate nobilissimus, licet, quod magis mireris, in ipsa fœdissima barbarie educatus. Hic ille est igitur qui tum voce, tũ scriptis eruditissimis, pro sophistica veram Peripateticorũ logicen, & quatuor mathematicarum disciplinarum studia in Academia Parisiensi restituit: ac deinceps noui Testamenti vulgatæ translationis emendationem, & purioris religionis instaurationẽ fortiter aggressus, tantam barbarorum quorundam mataëologorum tunc Sorbonicum collegium dehonestantium, indignationem incurrit, vt voluntaria secessione vix illorum manus cruentitas effugerit. Seruauit illum tamen tum innocentia, tum vel maximè illius heroinæ Margaretæ Valesiæ Nauarorum Reginæ apud fratrem Franciscum Regem intercessio, in cuius postea ciuitate Aquitanica Neraco, ad extremam senectutem, summa cum pietatis & incredibile modestiæ laude, quietam vitam transegit: hoc etiam à Deo consequutus, vt sicut olim ex Isocratis schola optimi quique oratores, sic ex Stapulensis auditorio præstantissimi viri plurimi prodierint.

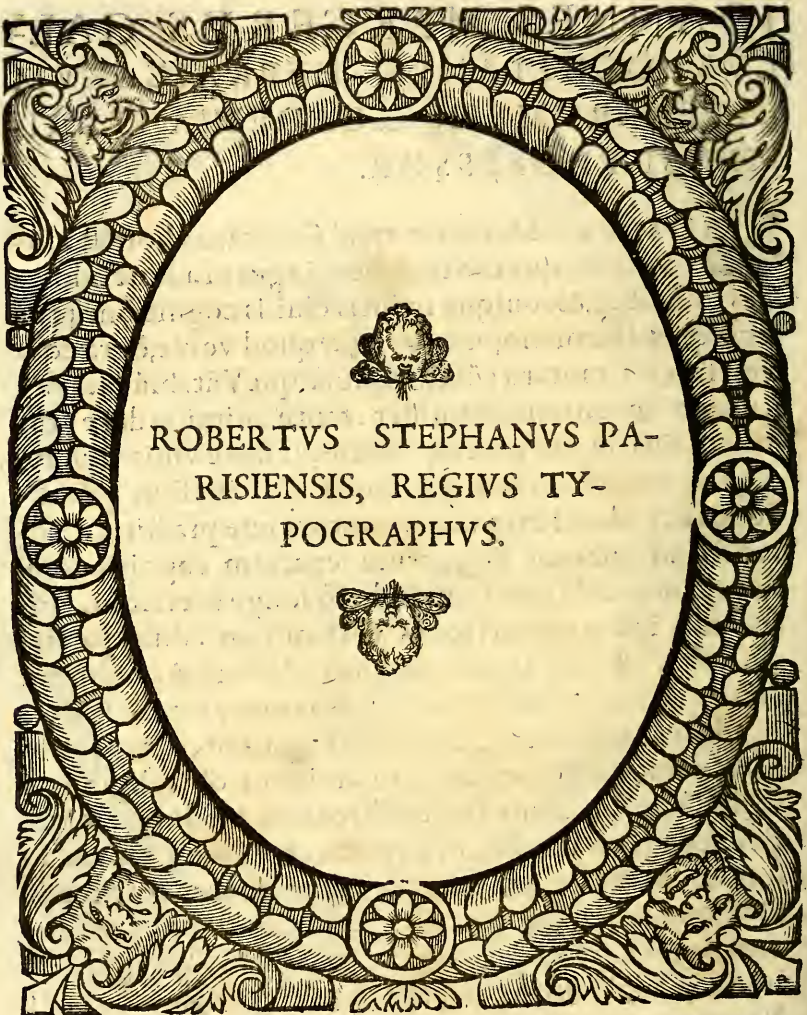
IOANNES^r
MERCERVS, GALLVS,
OCCITANVS, HEBRAI-
CARVM LITERARVM IN
ACADEMIA PARISI-
ENSI REGIVS PRO-
FESSOR.

IOANNES MERCERVS, GAL-
LVS, OCCITANVS, HEBRAICARVM
LITERARVM IN ACADEMIA PARI-
SIENSI PROFESSOR.

IOANNES Mercerus apud Occitanas honesto lo-
co natus, quum vtramque linguam adhuc adole-
scēs didicisset, & eousque in iuris ciuilis cognitione pro-
fecisset, vt Harmenopuli *θεόχριστος* quod vocāt, è græco la-
tinū faceret, mutato cōsilio, simulatque Vatablū Hebræa
Luteriæ docentem audiuiisset, tanto animi ardore stu-
dium illius linguæ est amplexatus, vt illo è viuis sublato,
dignus vnus videretur qui tanto viro in illius profes-
sione succederet. Hic verò quantum sese præstiterit, ad-
iuncto ad quatuor linguarum exactam cognitionem,
summamque diligentiam, iudicio longè acerrimo, do-
ctissimæ ipsius prælectiones partim iam editæ, partim
deinceps edendæ satis superque testantur. Accedebant
autem ad hanc eruditionem summum pietatis studiū,
candidum ingenium, modestia singularis, vita prorsus
inculpabilis, ad eò vt feruente ciuilibus ob religionem
bellis Gallia, quanuis sacros libros non modò Gramma-
ticè, sed etiam Christianè explicaret, saluum tamen il-
lum & inuiolabilem amabiles ipsius mores fortiter in
suo munere perseuerantem præstiterint, & ex eius v-
nius penè schola prodiisse constet, quicumque in Galliis
hodie paulò felicius hebraissant. Repetitis verò bellis
Venetias ornatissimū quendam virum sequutus, ibique
Hebræorum doctissimis admirationi habitus, quum ad
stationem suam reuertens per Occitaniam iter faceret
intempestiua planè morte sublatus, maximum sui desi-
derium doctis piisque omnibus reliquit.

ROBERTVS STEPHANVS PA-
RISIENSIS, REGIVS TY-
POGRAPHVS.

ROBERTVS STEPHANVS, PA-
RISIENSIS, REGIVS TYPOGRAPHVS.

 I diuinum meritò cenfetur illud characterum inuentum quorum ope absentes compellamus, mortui etiam ipsi loquuntur, vis illa denique temporis omnia cōfumentis infringitur : cui potius quam eidem Optimo Maximo Deo compendium illud fcribendi penè incredibile acceptū feremus, quod Typographicen appellant? Sicut igitur vituperatione maxima digni sūt qui tanto Dei munere, vel ad bona deprauada, vel ad ea publicanda quæ potius nunquam extitisse oportuit, abutuntur: ita summam laudem merentur qui suam operam, in arte tam laudabili tamque necessaria, strenue simul & syncerè conferunt. Eiusmodi sanè fuit Venetiis, patrū memoria, diligēs simul & eruditus ille Aldus Manutius Romanus, adeò quidem vt summum in hac arte gradum assequutus videretur. Eius vestigia Basileæ præsertim & Ioannes Frobenius & alii aliquot sequuti sunt, quibus res literaria plurimum debet. Sed quanto illi cæteros antecelluerunt, tanto maiorem tibi, Roberte Stephane, superiores omnes longè latèque supergresso gloriam tribuendam esse vel ipsa stemens inuidia cōfitetur. Nam vt alii tecum nonnulli de librorū quorundam excusorum elegancia & venustate certent, nemo tamen vel in operosissimis libris tecum in emendationis fide ac diligentia fuerit comparandus. Tibi linguam Hebræam magnoperè illustratam : tibi Græcorum characterum summam elegantiam : tibi partim in lucem reuocatos, partim fœlicissime restitutos, tū Græcos tum Latinos scriptores plurimos: tibi denique infinita quadam industria & inexhaustis laboribus ex omniū classiorum auctorum penu depromptum latinæ linguæ Thesaurum debemus. Sed hæc tua præcipua laus est, quòd non inanis gloriæ, non lucri cupidus, officinam tuam fa-

cris præfertim excudendis Bibliis consecrasti : quo in opere toties recudendo, emendando, modisque omnibus illustrando, teipsum quoque superasti. Nemo igitur tibi suscepta cū Matæologis certamina, nemo stramineū illud simulachrum exprobet, in quod illi qui te viuum vstulare non potuerunt, omnem suam rabiem effuderunt : sed hinc potius omnes quæ tua in illis oppugnandis animi magnitudo, quæ in propugnāda veritate constantia fuerit, animaduertant: quum cæteris rebus omnibus conscientiæ tranquillitate anteposita, solum etiam vltro, ingrata relicta patria, verteris, in pristino instituto iuuandæ rei literariæ ac præfertim Ecclesiæ perseueras, donec annum agens vitæ LVI, anno Domini 1559, ad meliorem vitam die Septembris septima demigrares, ad cuius tumulum hos versiculos cecinimus.

Ταῖς ποτ' Ἰουδαίης τε καὶ Ἑλλάδος, Αὔσονίης τε
 (Φεῦ, φεῦ) ταῖς Μούσας δεῖν ἀπελαυνομένης,
 Λοκετὴν μέσση Στέφανος ξενίσσατο δῖος,
 Ὁ Στέφανος, πάντων χαλκογράφων σέφανος.
 Εἰσόκε μισοχάλων ἐθελοντῆς πωλήθειν ἀνδρῶν
 Εἶξας, πούλυετῆ οἷς πολέμοισι χρονον,
 ὄχετο πατερίδα λυφύγων, ἀχάριστον εἶδον,
 Γαίας τ' ἀλλοδαπῆς γῆρας ἀμεμφεν εἰλύ.
 Κακῆι χαλκοβατῆ κούρας δόμον ἐννέα δέιμας,
 Εἰς μακάρων τελέως ὄλβιος ἦκε δόμοις.
 Αὐτὰρ ὄπωπτα μῦθου πτώμα ξείνοιο λαβοῦσα,
 Πλυῖασαί τ' ἰδίοις δάκρυσι Αἰονίδες,
 Ἐννέα τ' ἀμφὶ νέκυι ξείνον ἤματα κωκύουσα,
 Τῇ δεκάτῃ χλοερῶ δάφην ἐνὶ πεδίῳ.
 Οἷς ἀμάραντον αἰεὶ καὶ πάντα ἐς ἡματα ζῶντα,
 Χαλκογράφων θάλλειν τὸν Στέφανον σέφανον.

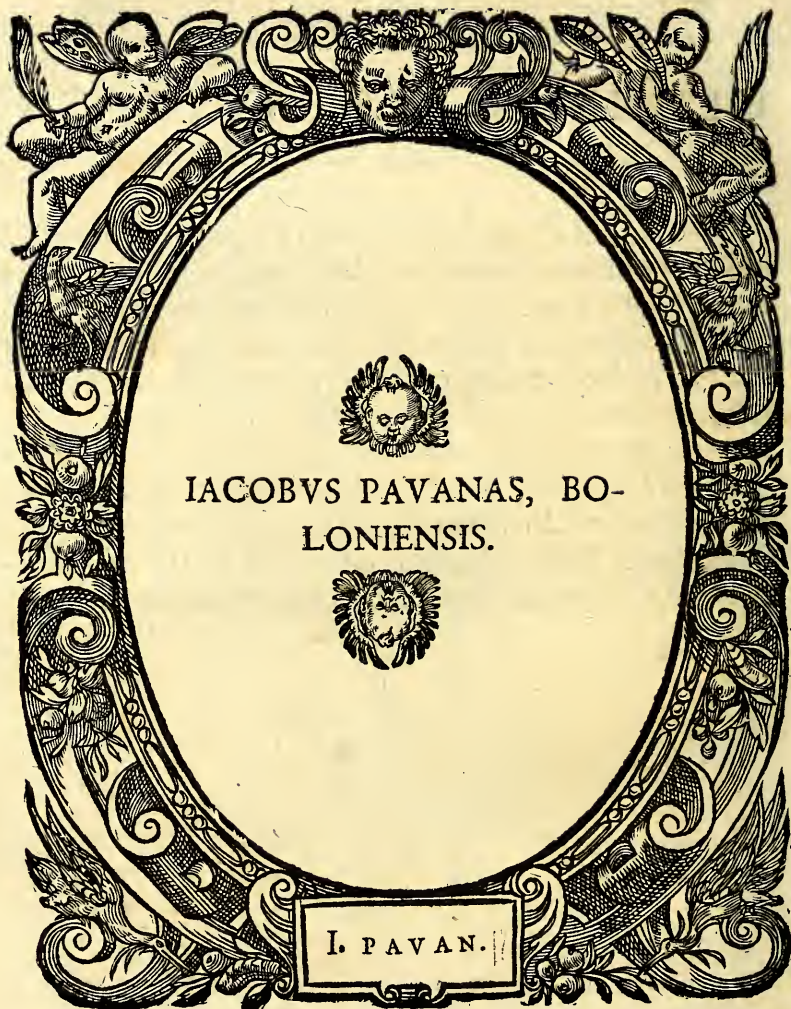
CLEMENS MAROTVS.

CLEMENS MAROTVS. CA-
DVRCENSIS, GALLICVS POETA.

CLEMENTEM Marotú citrà vllá linguarú vel artiú cognitioné, rara & excelléte quadam ingenii felicitate Gallos omnes poëtas priores superantem, idcirco placuit tantis viris adiungere, quòd religionis causa bis exul in Psalterii triéte gallicis rythmis exprimédo utilissimam, æternáque memoria dignam operam Ecclesiis nauarit, quanuis (vt qui in aula, pessima pietatis & honestatis magistra, vitam ferè omnem consumpsisset) mores parum Christianos ne in extrema quidem ætate emendarit: Taurini, Pedemontani præfecti Regii fauore tutus, circiter annum vitæ sexagesimum mortuus.

IACOBVS PAVANAS, BO-
LONIENSIS.

I. PAVAN.

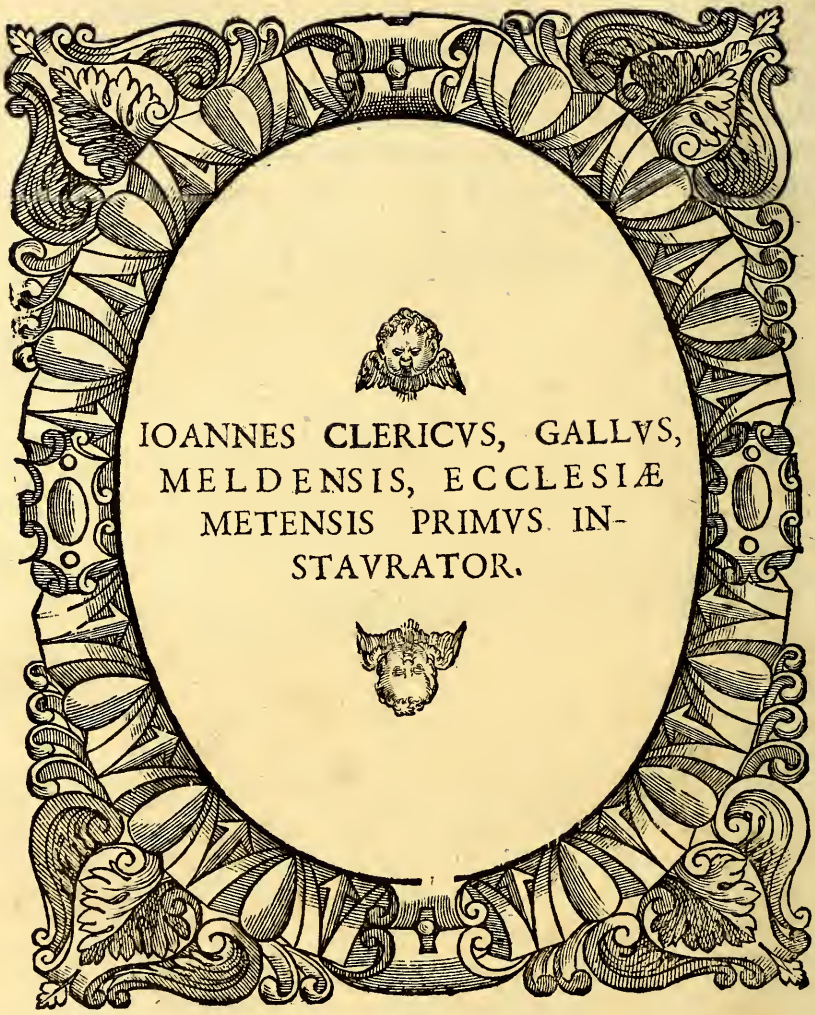

IACOBVS PAVANAS. BOLO- NIENSIS.

AGE nunc ad ipsos veros verbi diuini ministros, eosdémque Martyres accedamus. Gulielmus Briconetus, nobili in primis familia Parisiis ortus, & Meldarum Episcopus, quæ ciuitas vnus diei itinere ab vrbe distat, quum cœpisset in Galliis quoque CHRISTI Euāgelium allatis Luteri libris illucescere, primus ausus est, concionandi munere in sua diocēsi monachis mendicantibus interdicto, anno CHRISTI 1523, tum ipsemet, nouo profus exemplo, veritatem annuntiare, tum per adscitos ex Iacobi Fabri Stapulensis schola doctos quosdam Theologos promulgandam curare: tanti operis laudem proculdubio cæteris prærepturus, nisi partim crucis statim oblatae terrore percussus, partim à nonnullis quibus nimium tribuebat dementatus, turpi palinodia gloriam hanc omnem ipse sibi inuidisset. Sed ô factū bene! Tantū enim abfuit vt aberrantem pastorem oues sequerentur, vt contrā Iacobus quidem Puanas, Bologia, Picardiæ ciuitate celebri, ortus, eorum vnus quorum opera vsus ille initio fuerat, crudeliter Lutetiæ anno Domini 1525 vstulatus, protomartyris ibi nom en ac palmā retulerit: ex grege verò ipso alii cōstantia veri sui pastoris confirmati, nullis minis, nullaque suppliciorum acerbitate territi, quanuis quatuordecim martyribus anno Domini 1546, die Octobris sexto, vno eodémque igne crudelissimè crematis, ad hoc vsque tem-

pus fortissimè in veræ fidei professione perseverarint:
alii verò vi tempestatis huc & illuc disiecti prima Me-
tensis, Aureliensis, Syluanectensis, Albinicenis Ecclesia-
rum fundamenta iecerint: ed admirabiliore Dei virtute
quòd mechanicos omnes illos, pannorum videlicet
textores, fuisse constat, tam bonarum artium & peregrina-
narum linguarum prorsus imperitos, quàm in sacrorum
librorum lectione ad miraculum vsque exercitatos. Sic
quòd magis videtur interiisse veritas ed gloriosius viuit.

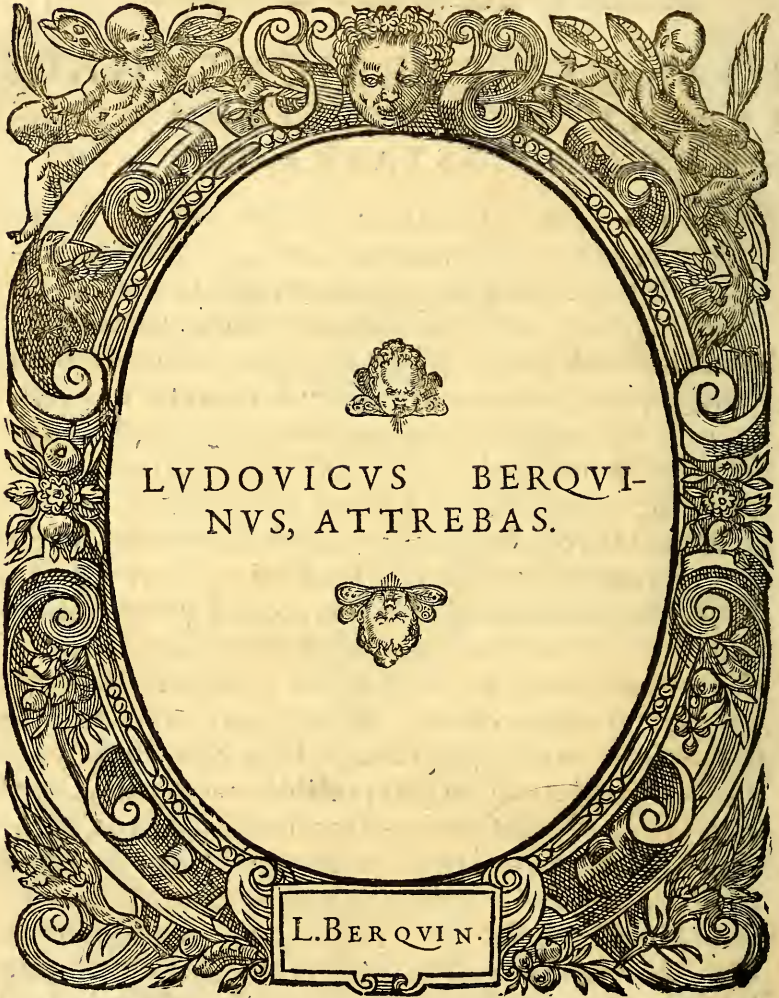
IOANNES CLERICVS, GALLVS,
MELDENSIS, ECCLESIAE
METENSIS PRIMVS IN-
STAVRATOR.

IOANNES CLERICVS, GAL-
LVS, MELDENSIS, ECCLESIAE METEN-
SIS PRIMVS INSTAVRATOR.

VIVS Ioannis Clerici artificium fuit lanam pe-
tere, in quo dictum illud CHRISTI Domini no-
stri reipsa fuit confirmatum, gratiam agentis patri quòd
veram illam sapientiã, potentibus, & doctis celatam, vi-
libus & abiectis patefecisset. Hic igitur animosæ fidei
plenus, quam partim ex Episcopi Briçoneti concioni-
bus, partim ex gallicè utcunque tum versis Bibliis, & a-
liis pauculis libellis diligèter lectis didicerat, apud suos
Meldenses, quòd affixa in summo templo papisticis in-
dulgentiis scheda, Papam Antichristum vocasset, virgis
cæsus, quum sese Metas anno Domini 1523 recepisset,
& inter suos idem artificium exercentes prima futuræ
insignis Ecclesiæ fundamenta, Apostoli apud Corin-
thios exemplum sequutus, iecisset: tandem peculiari
quodam, vt exitus docuit, diuini Spiritus afflatu im-
pulsus, noctu extra urbem euersis in sacello quodã, quo
tota ciuitas Metensium erat postiidie concursura, ido-
lis, manè apud vrbis portam deprehensus, captus, & eò-
dem penè momèto damnatus: quo crudeliore pœna est
affectus, (altero videlicet pugno truncatus, naso canden-
tibus forcipibus abrepto, iisdémque brachio vtroque,
ipsisque manibus crudelissimè perustis) tãdem flammis
subiectis vstulatus, eo gloriosorem victoriam tulit, quã
inter hæc tórmenta ipsi crudelitati insultãs, & illud Da-
uidis altissima voce recitans, Idola gentium sunt argen-
tum & aurum opus manum hominum, tanta constan-
tia tũ aduersariis territis, tum piis magnopere confir-
matis, feliciter ad Dominum migraret.

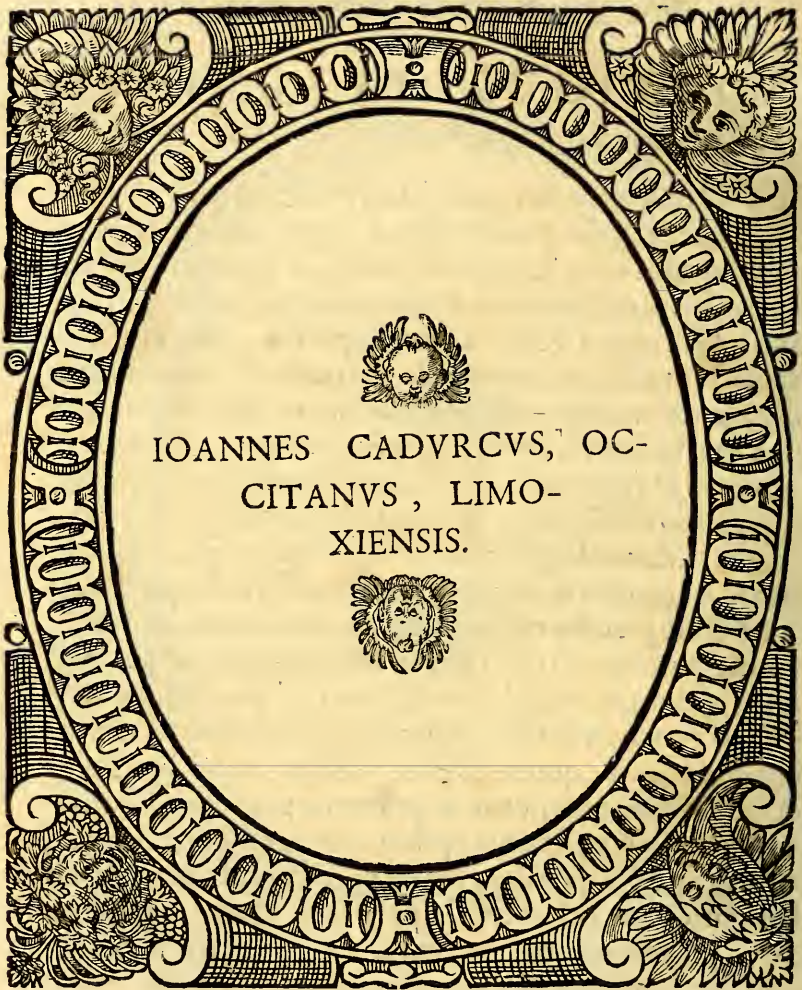
LVDOVICVS BERQVINVS,
ATTREBAS.

L. BERQVIN.

LVDOVICVS BERQVINVS- ATTREBAS.

IN Ludouico Berquino Attrebate, quem verè possumus *Ὀδυσσῆα* simul & *ἑξοχον* appellare, Gallia fortassis alterum esset Luterum nacta, si qualem iste Saxonum ducem, talem hic Franciscum primum eius nominis Galliarum Regem esset expertus. Nec enim ei vel doctrinæ, vel promouendæ veritatis studium defuit: adfuit autem animi tâta generositas, vt maximè omnîū tunc metuédos crabrones in ipsis eorú cauis, Bedam videlicet & à Quercu (de quibus scripserat procul illos cõfigens Erasmus, Lutetiæ Betam sapere & Quercum concionari) Matæologorum eius seculi principes, in ipso eorum sterquilinio sit ausus non modò vt cunq̃ue lacessere, sed impietatis etiam accusatos non vnus anni certamine tum voce tum scriptis strenuè exercere. Sed tunc quidem, vt postea sæpe, (CHRISTO nimirum non nisi sub cruce in Galliis triumphaturo) damnata in Berquino veritate, quum delecti iudices exurenda ipsius scripta ipsomet cernente & præterea perpetuis carceribus, excepta Regis venia, ipsum coërcendū pronuntiasent: at ego, inquit ille, mortem subire quàm veritatis damnationem vel tacitus approbare malim. Sequuta igitur vt in contumacem seueriore sententia, strangulatus, ac deinceps crematus Berquinus, qua constantia scribere & loqui consueuerat, eâdem mortē perpeffus, verè de aduersariis qui victores videbantur, iudicum sententia veluti cælitus rescissa, triumphauit: frugibus nocte post interitum illius proxima (qui fuit vñdecimus dies Nouembris anno Domini 1529) in tota Gallia frigore perustis, & grauissima tum fame tum etiam peste consequuta.

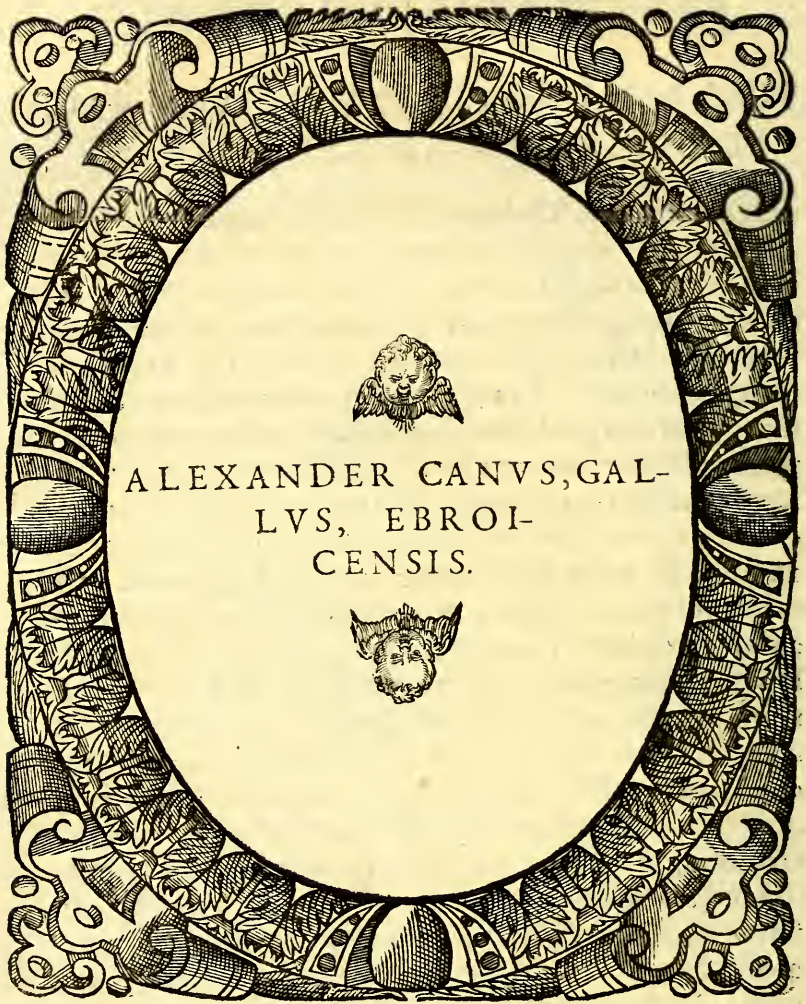
IOANNES CADVRCVS, OC-
CITANVS , LIMO-
XIENSIS.

IOANNES CADURCVS, OC- CITANVS, LIMOXIENSIS.

IOANNEM Cadurcum Limoxiis, non ignobili Oc-
citanix oppido, natum, sicut iura humana docen-
tem admirata est Tholosa, sic ius diuinum asserentem
est abominata: vsque ad eò grassata superstitione, vt quí
vtriusque iuris vnus & idem sit & auctor & præcipuus
finis, nullos tamé Euangelica veritas infestiores & per-
tinaciores iam pridé hostes habuerit, quàm eos qui se ius
suum cuique tribuere gloriantur. Cadurcum igitur, quí
legum humanarum explicádarum peritia esset aliquan-
diu tutata, tandem anno Domini 1532, in aliquot pio-
rú hominú cœtu, Bacchanalia, quæ in Epiphaniæ festo
celebrari pseudecclesiæ Romanæ more consueuerunt,
ausum liberius & redarguere & emendare, senatus Tho-
lofanus simul penè in carceres abreptum, & vitæ veniá,
si modò palinodiam in schola publica vel leuissimè testa-
retur, recusantem, damnatum, minimè tamen inultum
cremauit: siquidem ex pyra, quasi ex pulpito, habita di-
uinissima concione, veritatem quam suo ipsius sanguine
fanciebat, sic asseruit, vt quum in eam longè frequentis-
simam Academiam ex omnibus Galliæ partibus con-
fluere maximus studiosorum numerus cõsueuerit, non
modò Tholosæ, verum etiam in vniuersa Gallia purum
verbi Dei semen sparsisse meritò videatur.

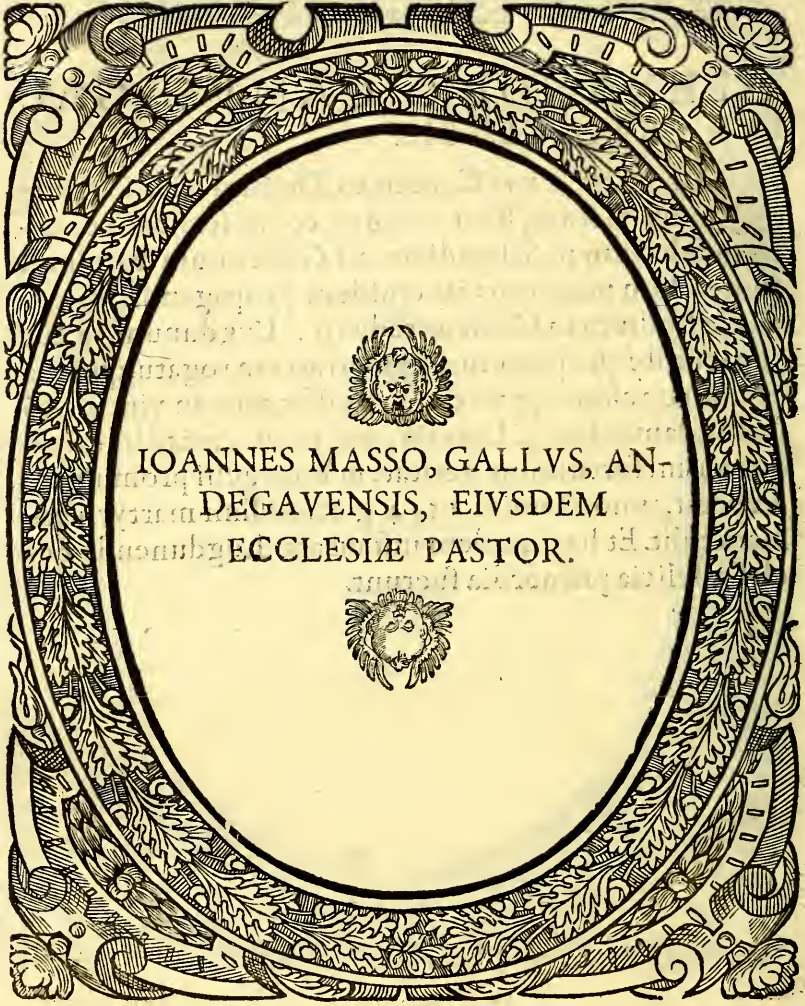

ALEXANDER CANVS, GAL-
LVS, EBROI-
CENSIS.

ALEXANDER CANVS, GAL
LVVS, EBROICENSIS.

ALEXANDRVM Canum, ex Dominicano Christia-
num factum, sicut amplius cognoscendæ verita-
tis desiderium in Sabaudiam ad Gulielmum Farellum
audiendum pertraxit: ita eiusdem propagandæ incre-
dibile studium in Galliam reduxit. Lugdunum igitur
veniens, ibique piorum aliquot fratrum rogatu, quum a
liquot conciones priuatim habuisset, mox in vincula cõ
iectus, damnatus, & Lutetiã, quò prouocarat, abductus,
qua animi fortitudine veritatem Euangelii promulgare
cœperat, anno Domini 1534 gloriosissimi martyrii pa-
mam tulit. Et hæc quidem instauratæ Lugdunensis Ec-
clesiæ felicia primordia fuerunt.

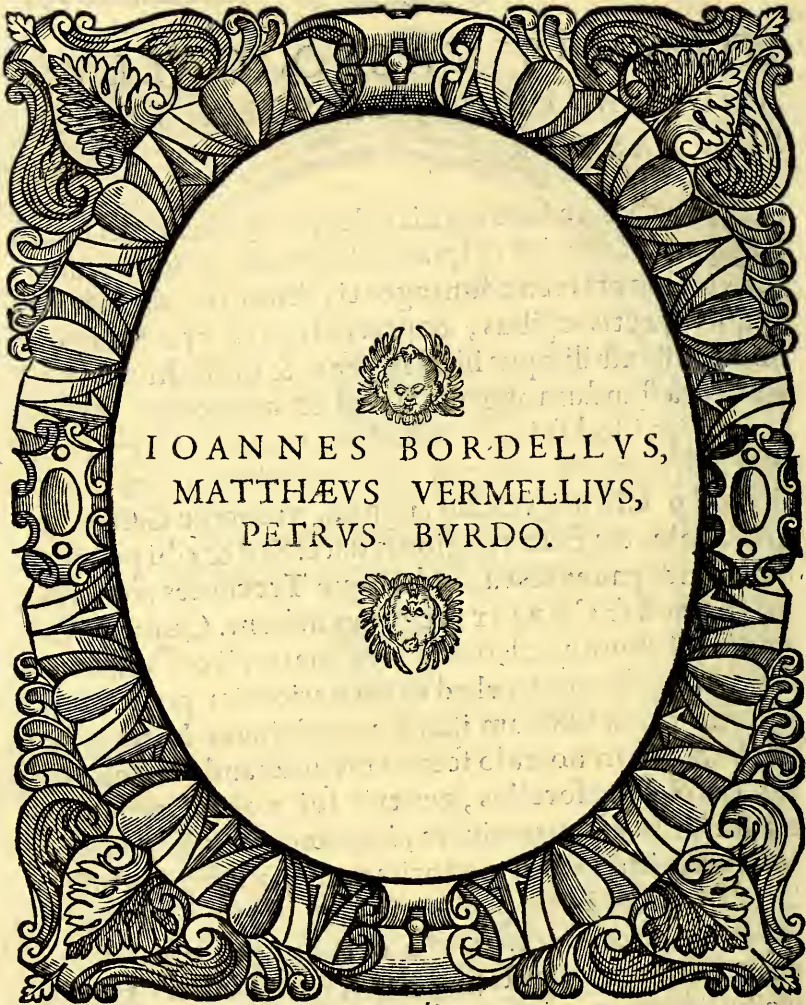
IOANNES MASSO, GALLVS, AN-
DEGAVENSIS, EIVSDEM
ECCLESIAE PASTOR.

IOANNES MASSO, GALLVS,
ANDEGAVENSIS, EIVSDEM ECCLE-
SIÆ PASTOR.

QVIBVS te fatis dignis celebrauero laudibus Ioan-
nes Masso, cui in ipsa adolescentia, annum videli-
cet vicesimum secundum agenti, diuinitus datum est,
amplis spretis opibus, & paternis tum precibus tum
minis inflexibili, opus illud ingens, & nullis humanis vi-
ribus præstandum aggredi simul & conficere? Quan-
tum enim illud fuit, in media Lutetia, id est, intra ipsam
piorum vstrinam atque in ipso superstitionis penetra-
li, erecto Christi vexillo, signum vniuersæ Galliæ re-
gno abolendæ falsæ religionis dare? Sed & tibi peculia-
riter Andegauenses tui, itidemque Trecentes constabi-
litum apud se CHRISTI regnum debent. Quibus maxi-
mis sanctissimisque laboribus ne martyrii corona dees-
set, ecce te domum, vel ad tuam stationem potius pau-
lò ante crudelissimam illam carnificinam Lutetia re-
uersum, & in hortulo securè meditandum, scelera-
tus latro Monforellus, generis sui nobilitate infini-
tis sceleribus contaminata, interfecit, paulò post eius
ipius ministris, cuius auctoritatem quasi imperato sce-
leri prætexuit, iustas paulò post pœnas daturus. Quid i-
gitur egisti scelerate? fores nimirum æternæ vitæ illi a-
peruisti, quem voluisti perditum, vt in exitium tuis sce-
leribus dignum te ipsum vltro præcipitem dares. Cæsus
est autem vir iste præstantissimus annum agens vitæ tri-
cesimum nonum, ab hoc grassatore Lutetia dispositis
equis ad patrandas piorum cædes excurrente, anno Do-
mini CIO. IO. LXXII: mense Septembri, anno
Domini CIO. IO. LV, Ecclesiæ Parisiensis post ali-
quot secula instauratæ primus pastor institutus.

IOANNES BORDELLVS,
MATTHÆVS VERMELLIVS,
PETRVS BURDO.

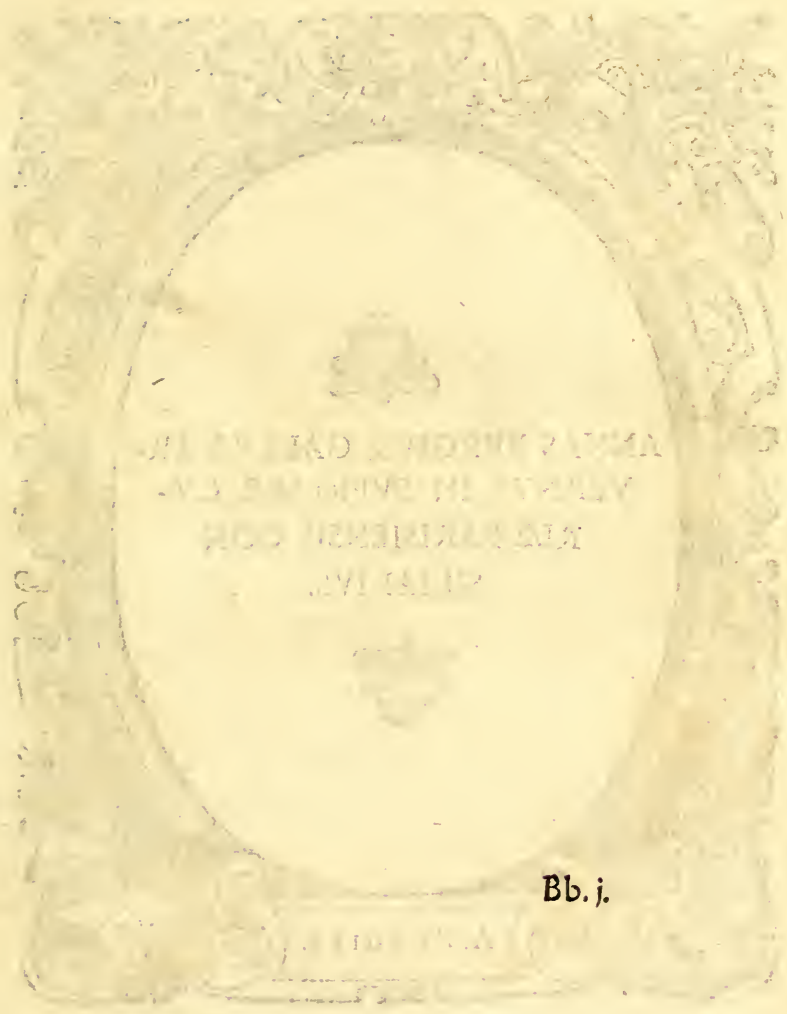

IOANNES BORDELLVS,
MATTHÆVS VERMELLIVS,
PETRVS BVRDO.

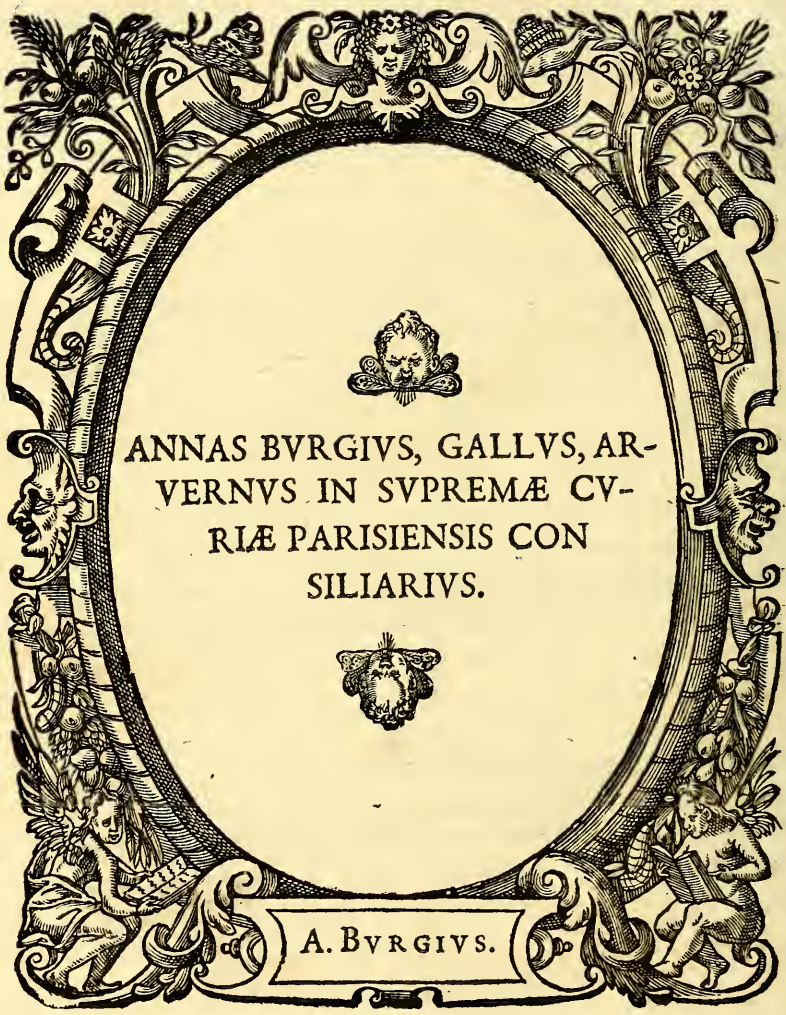
VÆ regio in terris (inquit ille apud poëtam) nostri non plena laboris? At hoc liceat Gallis Martyribus sine fictione vsurpare, quorum sanguine Oceanus ipse Americanus rubuit. Huius sceleris auctor fuit Nicolaus quidam Villagagno, ex Rhodiorum equitum ordine, homo tum vasti corporis mole, tum ingenii feritate Polyphemum illum Cyclopem planè referens: qui quum Gasparis Colignii, magni Franciæ Thalassiarchæ, apud regem Henricum secundum gratiosissimi intercessionibus binas instructas naues & aliquid pecuniæ obtinuisset, & cum iis ad Brasiliæ littus, fluuiique, quem Ienarum vocant, ostiū, gradibus trans æquinoctiale tribus ab antarctico polo distans appulisset: simulato urbis ibi condendæ, & veræ religionis, cui fauere Amiralium norat, constituendæ studio, missis etiam ad Geneuensem Ecclesiam literis obnixè petens vt ad se vnà cum ministris duobus aliquot fratres pii, seminarium Ecclesiæ futuri, transmittentur, facilè scilicet quod petebat, non paucis sese vltro tātæ rei nouitate incensis offerētibus, impetrauit. Mittuntur igitur ministri duo, Petrus Richerius & Gulielmus Carterius, spectatæ vtérque tum doctrinæ tum pietatis, quibus sese non pauci ex diuersis Galliæ partibus vnà cum vxoribus & liberis adiunxerunt, & eos quidem post difficilem multorum mensium nauigationem tandem appullos initio Villagagno quàm benignissimè excipit: Geneuensibus per literas gratias agit ingentes: Amiralio quiduis in posterum pollicetur: Ecclesiam pastorum

consilio instituit : denique magna quadam spe complet
omniū animos, ad eò vt in Gallia de frequentissima pio-
rum colonia eò deducenda deliberaretur. Sed ecce Vil-
lagagno Henricum Regem istarum rerū nuntiis offen-
sum intelligēs, quod diu texerat apertè prodit, & quid-
quid rectè constitutum erat paulatim euertens, alios mi-
serabili seruitute premit, aliis dira minitatur, palam de-
nique sæuam & horribilem tyrannidem exercet. Sece-
dunt itaque nonnulli, & opportunitatem cuiusdā Brit-
tonicæ nauis nacti, reditum in Galliam parant, quò vix
tamen, inaudita fame tolerata, coria etiam ipsa mande-
re coacti, semianimes peruenerunt. Erāt autem ii omni-
no sedecim, ex quorum numero quatuor de reditu de-
sperantes vix octodecim miliaribus confectis in conti-
nentem, ac deinceps ad Villagagnonem regressi, tantū
abest vt immanem illum Cyclopem rationibus aut pre-
cibus vllis ad misericordiam flectere potuerint, vt con-
trā compedibus constrictos, & in teterrimum carcerem
coniectos fidei suæ rationem ab illis exegerit. Respon-
dit constanter suo & sociorum nomine Ioannes Bordel-
lus, quæ confessio in gallica Martyrum historia legitur.
Quid plura? tres ex illis in veritatis confessione perse-
uerantes, quarto nonnihil vacillante, Oceano mergen-
dos curat, quorum beatam memoriam hoc loco cele-
brandam putauit. Et hæc quidem anno Domini 1558.
vertente contigerunt, quum in Americam Villagagno
die 15. Iulii, anno 1555. appulisset, vnde ipse postea
desperatis rebus, in Galliam reuersus, & scriptis ineptis-
simis veritatem aggressus oppugnare, inglorius & pro-
insano habitus, miseram tandem vitam, igne sacro illū
inuadente, finiuit.

Bb. j.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ANNAS BVRGIVS, GALLVS, AR-
VERNVS IN SVPREMÆ CV-
RIÆ PARIENSIS CON-
SILIARIVS.

A. BVRGIVS.

ANNAS BVRGIVS, GALLVS,
ARVERNVS, IN SVPREMA CVRIA PA-
RISIENSI CONSILIARIVS.

IC ille est Annas Burgius, cuius patruus sub Fran-
cisco primo Rege Cancellariatu, summo togato
munere, functus est: qui ius civile primùm maxima cū
eruditionis laude in academia Aureliensi professus, ac
deinceps vltro in Parisiense curiã adscitus, ibique inte-
gerrimi diligentissimique iudicis famam adeptus, tandē
que occultis adhuc piorū cœtibus adiunctus, quum Hé-
rico, eius nominis secundo, Rege pro tribunali sedente
totóque audiente Senatu, sententiam de pœnis in eos
quos hereticos vocabant statuendis, rogatus, liberrimè
de vera religione, iustaque conuocanda synodo, decima
Iunii anno Domini millesimo quingentesimo quinqu-
gesimonono differuisset, Rege mox per Cardinalem Lo-
tharingum eò vsque commoto, vt neglecto maiorū mo-
re, illum mox in carceres trahi iuberet, tandem post du-
rissimam captiuitatem, ad varia iudicum subsellia per-
tractus, edita preclara Christianæ fidei confessione, vi-
cesima prima Decembris, eodē anno vertente, hæreseos
damnatus, primùm quidem strágulatus ac deinceps cre-
matus, piam animam Christo reddidit: Rege quidē ipso
(alioqui per se non malo) tribus post illum in carcerem
coniectum hebdomadibus, in medio nuptiarum sororis
apparatu, in ludicro hastatorum certamine, eius ipsius
manu à quo prehēdi Burgium iusserat, lethalter vulne-
rato, & vndecim post diebus mortuo: Senatu verò sese
(paucorum quorundam culpa) ab eo die quo Burgium
damnauit, longè maxima libertatis & auctoritatis anti-
quæ parte (vt plerique existimarunt) vltro abdicante.

AUGVSTINVS MARLORATVS.

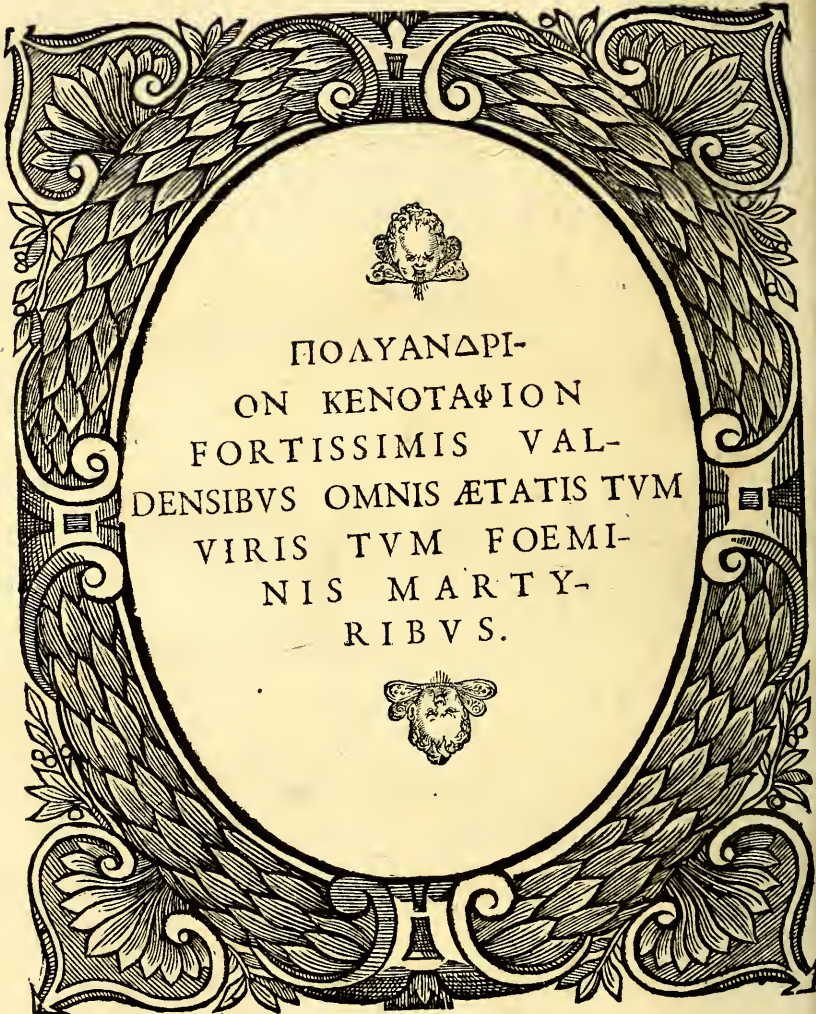

AVGVSTINVS MARLORATVS,
LOTHARINGVS, ROTOMAGENSIS EC
CLESIAE PASTOR.

AVGVSTINVM Marloratú in pseudAugustiniano
rum mendicantium cloacam vix octennem, agna
torú astu ipsius bonis inhiantíu abreptú, singularis quę-
dam numinis providentia ex illo cœno mirabiliter e-
rutum, in Ecclesiam Christianam, magnum eius futurú
ornamentum, traduxit. Linguarum enim & purioris
Theologiæ studiis deditum tandem puduit pigris alen-
dis ventribus, ipsius eruditione ac labore ad turpe lu-
crum abutentibus, operam suam diutius commodare.
Itaque postquam Biturigibus, Pictavis, & Andegavis E-
uangelium, quantum quidem cucullato licebat, promul-
gasset, Laufanam, Bernensis Reip. academiam, venit:
vbi quietem studiis suis opportunam & sui exercendi fa-
cultatem nactus, Viuiacésis videlicet Ecclesiæ haud pro-
cul extremo lacu Lemano designatus, vix credibile est
quantum & legendo & scribendo profecerit, id quod
preclari ipsius tum in Genesin tum in Esaiam, tum in
omnes noui Testamenti libros commentarii, perpetuo
quodam nexu ex optimis quibusque recentioribus in-
terpretibus mirabiliter contexti, demonstrant. Inde
verò Rotomagú accitus, Ecclesiam illam populosissimá
tunc primum post multa secula renascentē, tá sanctè si-
mul ac prudenter erudiit, vt sua illum probitas tutú ab
omnibus quantumuis sæuiantibus aduersariis præstite-
rit. Deinceps auté postquam Pissiacenæ disputationi in-
terfuisset, exorto paulò post ciuili bello, ipsaque Roto-
Bb.ij.

magēsi ciuitate post durissimā obsidionem expugnata,
captus, quanuis in tanta crudelissimorum aduersariorū
urba nullus ipsum accusaret, imò etiam ex aduersariis
plurimi saluum cuperēt, nihilominus tamen, vt ni-
hil ad extremam sæuitiam decesset, Anna Monmoratio
Cōnestabili, & Francisco Duce Guisio sic iubētibus, vnà
cum tribus aliis præcipuæ dignitatis ciuibus suspendio
innocentem vitam finiens, æternam hereditatem adiit,
XXX. Octobris, anno Domini **CIO . IO . L XII**, annos
natus **LVI**.

ΠΟΛΥΑΝΔΡΙ-
ΟΝ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟΝ
FORTISSIMIS VAL-
DENSIBVS OMNIS ÆTATIS TVM
VIRIS TVM FOEMI-
NIS MARTY-
RIBVS.

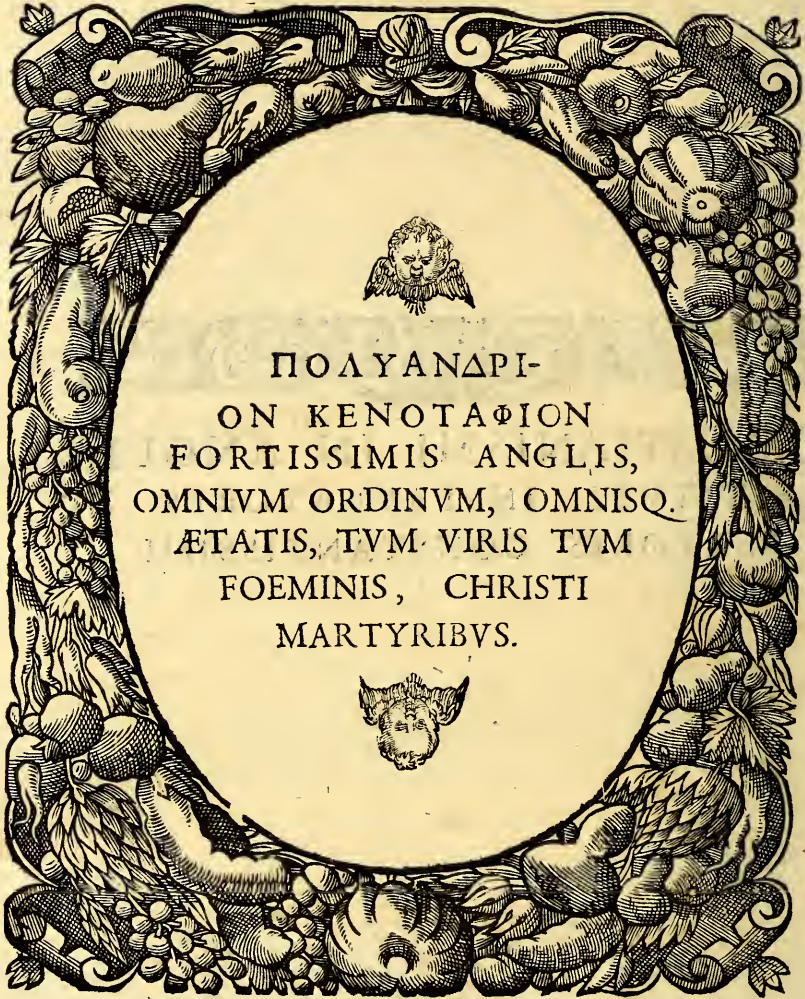
VALDENSES ab Alpium anfractibus, in quos sese iam pridem receperunt, appellatos, liceat mihi veris Christianæ purioris Ecclesiæ semen vocare, ut pote quos constat verè admirabili Dei providentiâ, neque illis infinitis tempestatibus, quibus est per tot secula Christianus orbis concussus, & Occidens tandem à pseud-Episcopo Romano miserè oppressus, neque aduersus illos propriè excitatis horribilibus persecutionibus eò potuisse adduci, ut idolomanix & Romanæ tyrannidi assentirentur. Eorum igitur alii sunt pauperes Lugdunenses vocati, quibus Ioannes quidam Lugdunensis mercator præfuisse existimatur, addito etiam illi cognomento à Valdo, quem perperam nonnulli Valdensium fratrum, quasi sectæ cuiusdam, auctorem faciunt, quum ipse potius, quod inter Valdenses celebris, esset ac haberetur, cognomentum inde acceperit: alii in alpinis saltibus constituerunt: alii sunt Albigenenses vocati, quòd in eas Occitanix Gallix partes secessissent: alii traiecta Italia in Apulia & Calabria sedes posuerunt: alii denique in Morauiam vsque secesserunt: qui omnes (exceptis Albigenensibus longissimo tandem bello partim attritis partim expulsis) frustra repugnante Satana etiamnum hodie tum doctrina tum innocentissimæ vitæ exemplis florentes Ecclesias habent. Ac de cæteris quidem fortassis aliàs, quum nunc sit à nobis de solis Alpinis sermo institutus. Eorum igitur alii Sabaudix Duci subsunt, alii Gallix Regi. Utrosque incredibile est dictu quibus & quot modis perdere certatim, instigante Pontifice Romano, Princeps illi studuerint, tutante tamen eos, tum aduersus prædones paupertate, tum aduersus infinitas calumnias, testatissima vitæ innocentia. Obso-

leuerat tamen inter eos paulatim doctrinæ puritas, sed pietatis studium minimè refrixerat. Itaque quum de puriore Christianismo in Heluetia vicinisque regionibus annuntiato cognouissent, duos ex suis pastoribus quos Barbas (id est patruos) vocant, Bernam ad Bertholdum Hallerum, Basiliam ad Oecolampadium, Argentinam ad Bucerum & Capitonem, Neocomum denique duos alios ad Gulielmum Farellum miserunt, consilium de instaurandis ipsorum Ecclesiis petituros. Horum vnus MARTINVS GONINVS, Ecclesiæ Angro-nianæ pastor, Gratianopoli in reditu cum literis deprehensus, & veritatem constanter professus, nocte intempesta submersus (qui enim malè agunt lucem fugiunt) martyrii palmam tulit. Id verò tantum abest vt Valdenses perterrefecerit, vt contrà auctis animis, non suas modò & Calabrensiū fratrum Ecclesias, priorum temporū veluti rubigine quadam obsitas, repurgarint, sed etiam (seculis omnibus memorabili in omnes Gallias Ecclesias beneficio) quanuis inopes, & vndique turbulentissimis illis temporibus Satana ipsos adoriente, primam illam Gallicam ex hebræis Bibliorum interpretationem, auctore quidem Petro Roberto hebrææ linguæ peritissimo, adiutore verò Ioanne Caluino absolutam, suis sumptibus Neocomi, anno Domini 1535, excudendam curarint: vt quòd hodie Biblia gallicè leguntur, (quâquam paulatim postea exactiore cura cum hebræis collata) Valdensiū Ecclesiis acceptum meritò feratur. Hæc igitur ferre quum Antichristiani non possent, eò vsque tandem illos homicida ille spiritus impulit, vt, auctore Ioanne Miniero senatus Aquensis Præsidente, senatusconsulto iniquissimo factò, & Rege Francisco Cardinalis Turnonii calumniis circumuento, mense Aprili, anno **CIO. IO. XLV**, peditum equitumque copiis aduersus innocentissimos & inermes homines

nes educētis, nullo neque ætatis, neque sexus discrimine promiscuè in quosuis sæuierint, atque adedò nõ ædificiis, nõ arboribus ipsis pepercerint: addito interdicto sub capitæ pœna, si quis miserè vagātibus & famelicis vel tantillū opis præberet: sic igitur ea strages est edita, qua nullam vnquam immaniolem ne inter barbaros quidem extitisse constat. Seruauit tamen Dominus suorum reliquias, vsque adedò fœcundas, vt nunc rursus & religionis puritate & omnium Christianarum virtutum exemplis insignes Ecclesias habeāt, Deo quoque variis pœnis Minierum illum & alios nõ paucos, quibus homines pepercerant, horribiliter vlto. Nec ab eo tempore aliud præter minas sunt experti, donec vnus ex eorum ministris Georgius Varalius Taurini interceptus, ibidem pulcerrima edita cōfessione, anno Domini 1558, die Decēbris penultima cremaretur. Restituta verò Duci Philberto Emanuēli Sabaudia, & si pontifice Romano Ducem alioqui ad Valdenses turbandos minime propensum, assiduis clamoribus cogēte, bello sunt appetiti, eoque feruente, vici S. Germani pastor crudelissimè fuit Pignerolis vstulatus: tamē ipsis quidem pacem tolerabilibus conditionibus, manente præsertim integro Evangelii ministerio, consequutis, Duce verò datam ipsis fidem sanctè obseruante, felix illius motus fuisse finis merito videtur.

CHRISTIANISMI IN ANGLIA
RESTITVTI INSTAVRATORES ET
ASSERTORES CONSTANTISSIMI.

ΠΟΛΥΑΝΔΡΙ-
ΟΝ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟΝ
FORTISSIMIS ANGLIS,
OMNIVM ORDINVM, OMNISO.
ÆTATIS, TVM VIRIS TVM
FOEMINIS, CHRISTI
MARTYRIBVS.

QUVM à Ioannis vsque Wiclefi temporibus, veritatis semen subinde, sanguine martyrum aliquorum tum virorum tum foeminarum, rigatum emerisset: sub Eduardo, beatæ memoriæ rege, quàm diligentissimè excultum, Mariæ tandem temporibus, quo ardentius, præeunte Cardinali apostata Reginaldo Polo, illud radicitus extirpare restituti pseud-Episcopi sunt conati, tantò foecundius, quasi certatim ad martyrium concurrentibus omnium ordinum hominibus effloruit: quorum aliquos sufficiat nominasse. Huius igitur pulcerrimi triumphi quasi choragus fuit IOANNES ROGERIVS, qui Cantabrigiæ bonis literis imbutus, indeque Tyndallum ac Couerdallum, (vtrumque pietate & eruditione insignè, ac illum quidem in primis Anglica bibliorum versione celebrè, & martyrio tandem, anno Domini 1530, per Louanienses theologos Wiluordi coronatum) in Brabantiam profugientes sequutus, vxore ibi ducta, Witebergam venit, ibique Germanicæ linguæ vsque adeò peritus euasit, vt etiam Euægeli ministerio sit defunctus: donec, Eduardo Rege Christianismum in Anglia instaurante, ipse quoque in patriam reuersus, auctore magno illo Nicolao Ridlæo Episcopo Londinensi, professor Theologiæ atque adeò concionator in æde S. Pauli designaretur. Succedente verò post Eduardum fratrem christianum Maria christianismo inimicissima, & seuerissimis edictis Euangelicum ministerium inhiibete, perstitit nihilominus in suo munere Rogerius, donec in carcere tractus, qua constantia Christi veritatem annuntiarat, eadem illam moriens, veluti ianua martyrii cæteris patefacta, Londini IIII. Februarii, anno Domini MD. LVII, sanciuit. Hunc in eadè causa, parique prorsus constantia munere concionandi, tum in oppido quod Northamptonum vocant, tum in ipsa vrbe Londinensi, fortissimè defunctus, vir eruditissimus LAURENTIUS SYNDERSIUS, sequutus quarto post Rogeriū die, VIII.

videlicet Februarii Couentriam Londino ductus, pulcherrimum de morte triumphum tulit: vt eiusdē mensis die 22, ROLANDVS TÆLORVS, Hadleiensis Ecclesiæ in Suffolciæ prouincia minister: itemque biduo post GEORGIVS MARCHÆVS Ecclesiæ Lógthoniensis pastor, vtérque suum gregem, ille quidem Hadleix vrbis presentē pio suo pastori illachrymátem, iste verò grauissimis ex carcere literis scriptis, in quo totos ferè octo mēses excruciatuſ est, ad constantiá cohortatus. Sed quinque præterea martyrú inter cæteros admirabilia certamina fuerunt, IOANNIS videlicet BRADFORTI in Ecclesia Londinensi ministri (cuius aduersus pseud-Episcopos acerrimæ disputationes extant) Londini X. Iulii, anno Domini CIO. IO. LV, vnà cum octodecim annorum adolescente IOANNE LIEFA cremati: ROBERTI SAMVELIS Ecclesiæ Bartholtensis in Suffolciæ prouincia pastoris, postquam crudelissima quæque, ac præsertim horribilem famē in carcere Norduicensi, decernente pseud-Episcopo Nordmiēsi perpeſsus esset, tandem ibidem II. Septembris eodem anno CIO. IO. LV. combusti: IOANNIS PHILPOTI equestriſ familiæ & Vintoniensis Ecclesiæ, viuēte Eduardo Rege, Archidiaconi, cuius quæ quantaque fuerit tum eruditio, tum pietas, ex eo constat quòd illi fauēte nobilitate, nemo neque sæpius repetitis disputationibus fuerit acrius oppugnatus, neque solidius, tū ex ipso Dei verbo, tū ex patrú scriptis aduersarios refutarit. Itaque fuit & ipse viuus Lódingi anno Domini CIO. IO. LVI, annú agens duntaxat XLIII, crematus. Idem annus duorum præterea diuersæ conditionis, THOMÆ videlicet VIDLEI & GEORGII EGLI, martyrio celebris fuit: quorú ille Kyrbeïēsis Ecclesiæ parochus, quum aduersus Mariana edicta munere suo fungi non desisteret, captus & à Bonero Londinensi pseud-Episcopo tandem etiam bláditiarum genere illectus, subscripsit quidem contrariis erroribus, sed eòdem penè momento quum

quum repetitam à scriba schedam abiurationis discerpisset, ab Episcopo crudeliter verberat⁹, & vicesima die Ianuarii, anno Domini 1556, Londini crudeliter crematus, tum quæ sit ipsorum etiã electorum imbecillitas, tum quæ in illis quoque collapsis rursus erigendis, Dei Opt. Max. benignitas simul ostendit: alter verò Eglus nomine, artificio tutor, admirabili zelo ductus, quòd Ecclesias pastoribus destitutas videret, percurrere illas ipse, & prout egregiis Dei donis pollebat, sigillatim etiã quoscunque poterat consolari & confirmare prius non destitit quàm palam proscripius, amplisque præmiis ei propositis qui deprehensum sisteret, captus tandem & quasi violatæ Maiestatis Regiæ cõuictus, semivivus exēteratus & membratim discerptus martyrii palmam ferret. Liceat denique mihi superioribus exemplis duplex aliud adiungere: vnum adolescentis & genere & virtute nobilis GVLIELMI HVNTERI, quem pro Christi nomine anno Domini 1555. cremandum, & psalmum octuagesimum quartum concinentem pater & mater cohortantes sunt ad rogam vsque comitati, vetere illo Machabeorum fratrum exemplo renouato, hoc tamen excepto, quod illa quidē fuit suis liberis in ipsa quoque morte socia, istis verò, quanuis libenter filio commorituris, pepercisse in pœnam lentiolem videtur aduersariorum clementia: quos tamen superstites filio manere Deus voluit, vt spectatius & diuturnius extaret tantæ virtutis exemplum: alterum IOANNIS HVLLERII Ecclesiæ Padamensis in Cantabrigiensi ditione pastoris, eodem anno martyrii palmam consequuti, cuius literas quæ extant sub mortem ynà cum precibus adiunctis conscriptæ vtinam omnes ii legant & meditentur qui gloriæ Dci zelum humana prudentia temperandum esse somniant. Sed tempus est vt ad celebriores etiã alios accedamus.

THOMAS CRAMMERVS.

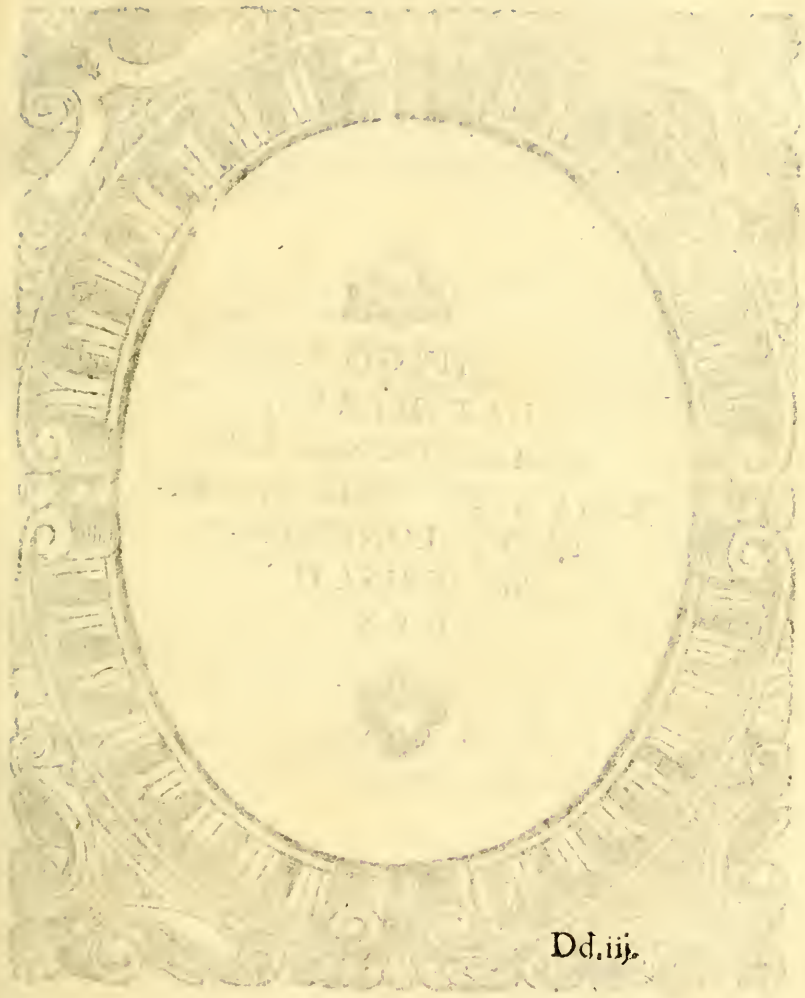
21
The first part of the life of Thomas Cromwell, who was
born in the year 1485, at the village of Colton, in the
county of Essex, and was educated at the university of
Oxford, where he took the degree of a bachelor of
divinity in the year 1510. He was afterwards
employed by King Henry VIII. in the management of
the ecclesiastical reformation, and was one of the
principal instruments by which that great work was
accomplished. He died in the year 1540, at the
age of 55, and was buried in the church of St. Dunstons
Westminster.

THOMAS CRAMMERVS, AN-
GLVS, CANTVARIENSIS ARCHIEPI-
SCOPVS, ANGLIÆ PRIMAS.

Ter felix quinquertium, veterum Martyrum Epi-
scoporum obsoletam memoriam renouans! O
beatam quoque tantis viris Angliam, nisi gentis decus
immanitas quorundam penè totam aboleuisset! Horum
primus age commemoretur Thomas ille Crammerus,
Cantuariensis sub Eduardo sexto Rege Archiepiscopus,
veræ religionis instaurator atque propugnator for-
tissimus: quem quum Mariæ Reginae, Marii illius crude-
litate verè referentibus aut etiã superantibus tempori-
bus abreptum, & miserima biennii captiuitate aliquate-
nus fractû, pseud-Episcopi accusatores simul & iudices
ad ignis pœnã dånassent, At tu (inquit) dextra quæ dam-
natæ schædæ, metu mortis, subscripsisti, pœnas huius
facinoris luito: moxque receptis animis, vltroque con-
scēsa pyra, dextram intrepidus altissimè sublatam, flam-
misque iniectam, tantisper dum penè tota, illæso maxi-
ma ex parte reliquo corpore, cremaretur, immotam
mediis in flammis tenuit: minus certè memorabili futu-
ra tanti viri constantia, nisi ex admissa culpa creuisset.
Liceat autem hïc mihi Basilii magni verba in Barleami,
fortissimi in eadē causa sub Diocletiano Martyris, haud
dissimile factum commemorare. Flamma (inquit ille)
& Martyris dextra inter se commissæ luctabantur, sed
penes dextram nouo quodam luctationis arte stetit vi-
ctoria, flamma quidem per mediam manum sese effun-

dente, dextra verò semper rigidè ad luctam intensa. O manū ignibus ipsis in certamine obstinatio-rem! ô manū igni cedere indocilé! ô ignem manu vinci edoctum! Ferrum igitur resolutum ignis tyrannidi succūbit, ac ignis potētix cedit, à quo sese quoque superari lapidum durities quantunuis renitens fatetur : sed vis tamen illa flammæ quantunuis sese intendentis, rigidam Martyris dextram minimè inflexit, vt meritò propterea Martyr apud Dominum clamare potuerit, Corripuisti manum dextram meam, tuoque me consilio deduxisti, & gloriose me assumpsisti. Et hic quidem fuit Crammeri sexagesimum octauum annum agentis triúphus Londini actus, vicesima prima Martii, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto.

Dd.ij.

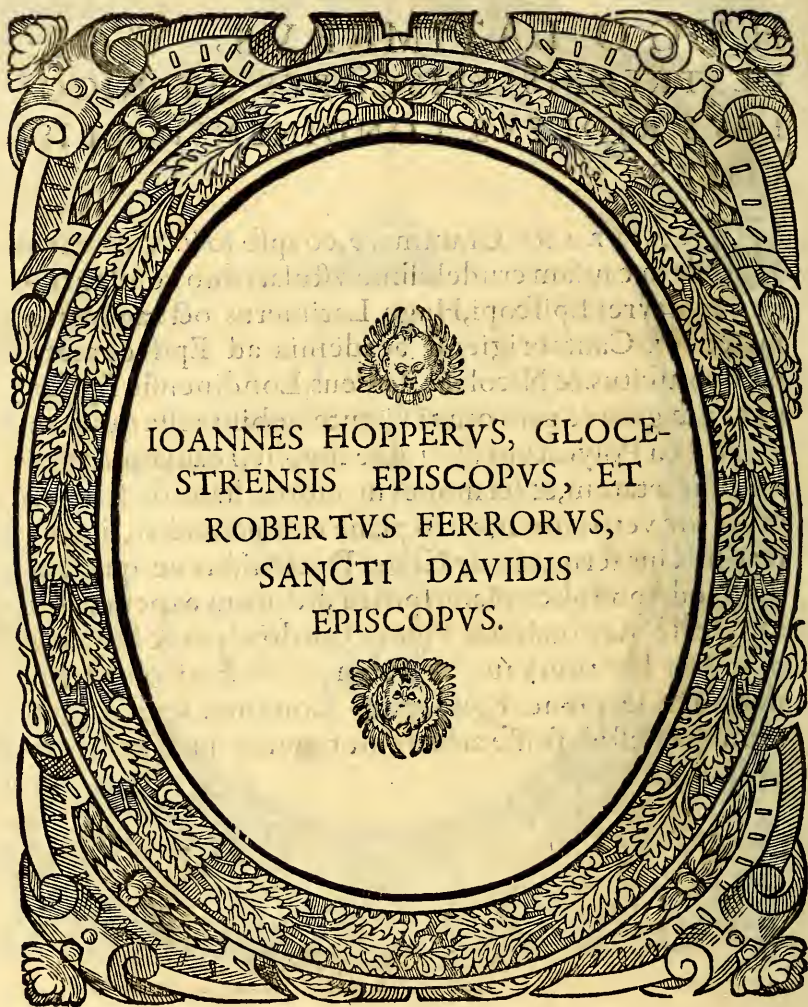
HVGO
LATIMERVS,
WOLCESTRENSIS EPI-
SCOPVS, ET NICOLAVS RI-
DLEVS, LONDINEN-
SIS EPISCO-
PVS.

HUGO LATIMERVS, WOL-
CESTRENSIS EPISCOPVS, ET NICO-
LAUS RIDLEVS, LONDINENSIS EPIS-
COPVS.

PRÆIERANT Crammero, eo ipso loco & ob ean-
dem causam crudelissimè vstulati duo constantis-
simi martyres Episcopi, Hugo Latimerus octuagenario
maior, ex Cantabrigiensi academia ad Episcopatum
meritò ascitus, & Nicolaus Ridleus, Londinensis Episco-
pus, tum genere tum omni virtute nobilis: ille quidem
planè ceu Polycarpus alter, siue supplicii causam. & ge-
nus, siue atatem, & sermones in morte habitos specte-
mus: hic verò cum Ignatio planè comparandus, si præ-
fertim eius scriptum de Cœna Domini, breue quidem
illud sed Apostolico planè spiritu dictatum expendatur:
nisi fortè Reginaldum Polum Cardinalem, & Step-
hanum Gardinerum Vintoniensem pseud-Episcopú, & Bo-
nerum itidè pseud-Episcopum Londinensem, minus
crudeles bestias fuisse arbitremur, quàm quæ Ignatium
vorarunt.

IOANNES HOPPERVS, GLOCE-
STRENSIS EPISCOPVS, ET
ROBERTVS FERRORVS,
SANCTI DAVIDIS
EPISCOPVS.

IOANNES HOPPERVS, GLO-
CESTRENSIS EPISCOPVS, ET ROBER-
TVS FERRORVS, SANCTI DAVIDIS
EPISCOPVS.

AT illi tuæ diuini prorsus animi fortitudini com-
morandæ, Ioannes Hoppere, quæ tandem voces
fuffecerint? quem ob veram religionem sub Eduardo
Rege fortiter & verbis & inculpatæ vitæ exemplis asser-
tam, Marianis temporibus arreptum, non carcerum
squalor, non sæuissimæ pœnæ grauitas, non procerum
& amicorum malè sibi & tibi consulentium preces & la-
crymæ, non iam iam pyrâ conscensuro propositû ob ocu-
los Reginae diploma, quo tum vita tum maximi hono-
res abiurato concedebantur, vel tantillum commo-
uerunt, quominus, vt fortissimus ille Gordius Basilio
magno tantopere celebratus, ignem vltrò subires, ibi-
que (dictu penè incredibile) tribus horæ quadrantibus
immotus in mediis flammis perstans, intestinis etiam
ipsis in ignem effusis, alteroque decidente in flammis
brachio, confirmatis tâta constantiâ exêplo Glocestren-
sibus tuis, quos antea fidus Episcopus syncera doctrina
paueras, ipsa denique sese victam fatente hostium imma-
nitate, Christo tuo adiungereris. Sunt autem hæc acta
Glocestriæ decima quarta Februarii, anno Domini mil-
lesimo quingétesimo quinquagesimo quinto. Hûc verò
vt in functione pari, sic in fide, inuictaque constantia so-
cius, Robertus Ferrorus, sancti Davidis Episcopus, duo-
decimo post die sequutus est, Carmardis, Diocesis suæ
ciuitate, nec minus crudeliter vstulatus, nec minus
fortiter Christum professus.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT
5712 S. UNIVERSITY AVE.
CHICAGO, ILL. 60637

RECEIVED
MAY 15 1964

FROM
DR. J. J. KOPPEL

TO
DR. J. J. KOPPEL

RE
PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

RESTITVTI IN SCOTIA
CHRISTIANISMI INSTAVRATORES
PRÆCIPVI.

IOANNES CNOXVS.

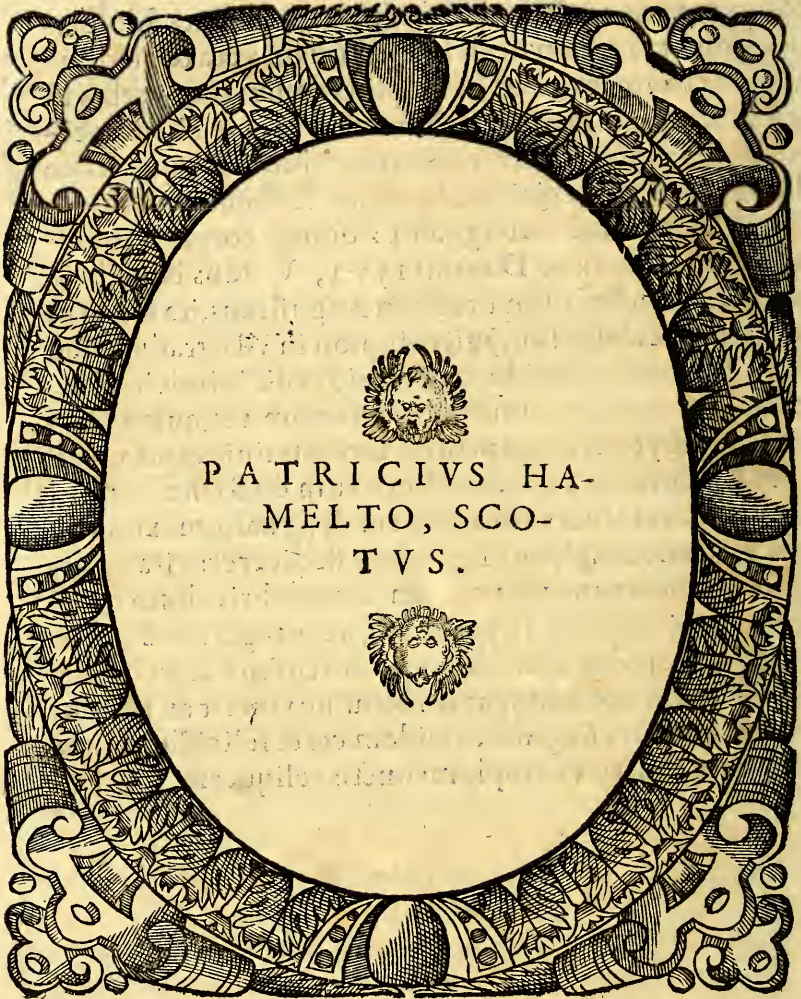

IOANNES CNOXVS, SCOTVS,
GIFFORDIENSIS.

ET SI distincta fuerunt semper Angliæ & Scotiæ regna suis tū finibus tum regibus, dixisse tantum liceat fuisse nostra patrūque memoria tum aduersus Christum initio consociata, tum ad Christum rursus mutuis operis adiuncta. Sicut autem illius aduersus veritatem conspirationis auctor, quidem præcipuus fuit Romanus ille pontifex, administri verò Cardinales & pseud-Episcopi, totus ille denique pseudoclerus, ab illo haud secus quam à suo numine dependens: sic ad ius illud suum recuperandum CHRISTVS fidos homines admirabili virtute instructos utrobique excitauit. Ac de Anglis quidē dictum esto, à quibus ad Scotos transiitibus primus occurrit magnus ille IOANNES CNOXVS, quem si Scotorum, in verò Dei cultu instaurando, velut Apostolum quendam dixerò, dixisse me quod res est existimabo, & sequēs vera ipsius vitæ narratio testabitur. Cnoxus igitur (vt manifestè appareat totum hoc admirabile Domini opus esse) ad Ioannis illius Maioris, celeberrimi inter Sophistas nominis, veluti pedes in Sanctandree oppido educatus, atque ad eò sacerdos factus, apertaque celebri schola, quum ià videretur illo suo præceptore nihilo inferior Sophista futurus, lucem tamē in tenebris & sibi & aliis accēdit. Siquidem Hieronymi & Augustini libros ibi nactus, ex eorū scriptis, non fastidire modò, sed etiam redarguere multa vsque ad eò liberè cœpit, Edimburgum præsertim regiam ciuitatem euocatus, vt Hamelstonum vnicum tūc piorum asylum perfergere cogēretur. Ibi verò tandem

liberrima edita cōfessione, premium illud à Dauide Be-
tono Archiepiscopo Sanctandreano, & quidem Cardina-
li, Scotiæ primate tulit, quale ab hoc hominum genere
pijs, per solui solet, hæreseos damnatus absēs, sacerdotio
exutus, per insidias etiam, appositis percussoribus, truci
dandus, nisi Dei prouidentia commendatum illum Lan-
gudriō præcipuæ nobilitatis viro conseruasset. Sequuti
sunt postea tumultus in Scotia maximi, cæso ab ini-
micis Cardinali, arce Sanctandreana à Gallis expugnata,
intercepto quoque Cnoxo, qui contra pseudepiscopo-
rum expectationem liberatus, Veruicum urbem in An-
glia & Scotiæ finibus sitam quum venisset, & in certa-
mē cū illius ciuitatis pseud-Episcopo descēdisset, vtro-
que ad supremum Angliæ senatum reiecto, (tum autem
Eduardus regnare cœperat) tantum effecit vt victo-
ria penes veritatem stante, damnaretur quidem falsa
religionis pseudepiscopus, ipsum verò tum pietas tum
diligentia magnoperè commendaret. Inde Nouocastrū
ac deinceps Londinum ad Regem accito quum Episco-
patus quidam offerretur, tantum abest vt illum recepe-
rit, vt etiam in totam illam verè Satanicam potestatem
grauiter sit inuectus, vt quæ diuino iure nullo nitatur, ac
ne ex veteribus quidem canonibus administraretur: qua
in re, & si non obtinuit (quod si & in Anglia & alibi factū
esset, id est si causa illa Tyrannidis omnis Ecclesiastica
præcipua & primaria esset sublata, longè alia facies Eccle-
siarum esset) cōsciētiam tamē suam singulari cū christia-
næ modestiæ exemplo liberauit. Excepit hæc tempora
tempesta illa horribilis quæ Cnoxum, inter ceteros Ge-
neum vsque expulit, vbi aliquot annos vnà cum reli-
quis Anglis exulibus maxima cum omnium virtutū lau-
de versatus, tandem consiliis omnibus cum Ioanne Cal-
uino communicatis, in patriam anno Domini 1559. re-
uersus, incredibile est quanta diuini planè spiritus virtu-

te fretus Euangeliū annuntiarit, vsque ad eò vicissim ip-
sius pietati ac diligētīæ fauente numine , vt velut ipsius
cōspectum ne idolis quidē ferētibus profligata Idolola-
tria, non verā tātūm doctrinā, sed etiam verā & ad diui-
ni verbi normam exactā disciplinā passim tum verbis tū
re ipsa statuerit. Neque verò fuerunt breuis alicuius tē-
poris illi labores, Satana modis omnibus hoc opus impe-
diente, sed tredecim totos annos Edimburgi athleta
Christi fortissimè depugnauit: donec corporis imbec-
cillitate victus, anno Domini 1572, V. Idus Nouēbris,
haud secus quām olim Eradium Augustinus, ita Cnoxus
legitimis Ecclesiæ suffragiis sibi, non in vlla gradus pseu-
d-Episcopatus tyrānide, cui meritò fuit inimicissimus,
sed in Euangelico ministerio vnà cum reliquis colle-
gis & presbyteris æquo prorsus iure administrando, Ioan-
nem Laufonium, spectatissimæ tum doctrinæ tum in-
tegritatis hominem, successorem designatū, maxima cū
gratulatione amplexus, Ecclesiæ valediceret: vita ad vi-
gesimum quartum vsque diem Decembris domi in le-
ctulo tam piè & sanctè producta, vt integerrima quin-
quaginta septem annorum vita beatissimo exitu veluti
coronata, meritò ambigatur meliúsne vixerit an beatius
vitam finierit, singulare quidem certe felicissimæ tum
vitæ, tum mortis exemplum cunctis reliquerit.

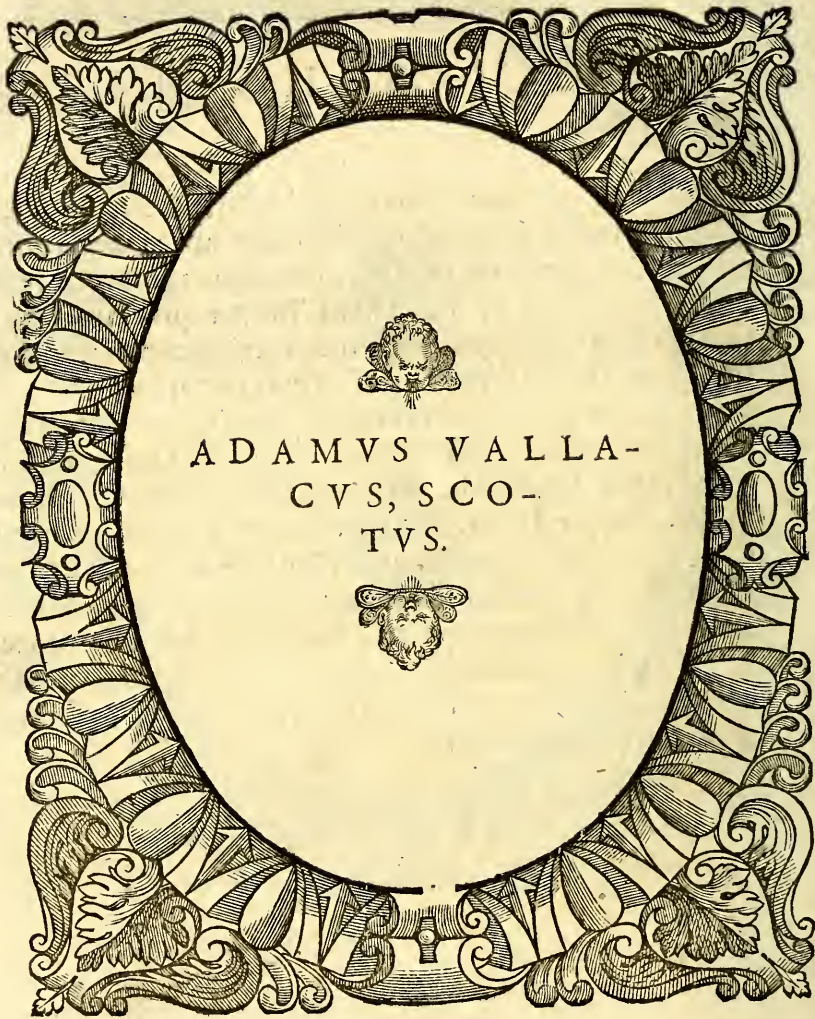
PATRICIVS HA-
MELTO, SCO-
TVS.

PATRICIVS HAMELTO.
SCOTVS.

SEVIT quidem Cnoxus verbi diuini semen in Sco-
tia quam latissimè, sed solo iam antea cæde non-
nullorum martyrum subactò, inter quos primum locû
tenet PATRICIVS HAMELTO, vt qui Hameltonû
familia Regiû quoque sanguinem attingente natus, quû
literarum studio feruens in Germaniam quoque venif-
set, tantûmque ibi in bonarum artium ac linguarum
cognitione profecisset, vt Marpurgi, nobili Lantgrauio-
rum Hassiæ Academia, maxima cum eruditionis laude,
sit illas aliquandiu professus, postea in patriam rediens,
CHRISTI cruce cunctis vitæ cõmodis anteposita, anno
Domini 1530, à Dauide Betono Archiepiscopo Sanct-
andreamo, egregiam operam Romanæ bestiæ nauante,
hærescos damnatus, regium Hameltonum genus à suis
gentilibus postea contaminatum, pretiosissima illa mar-
tyrii corona nobilitauit.

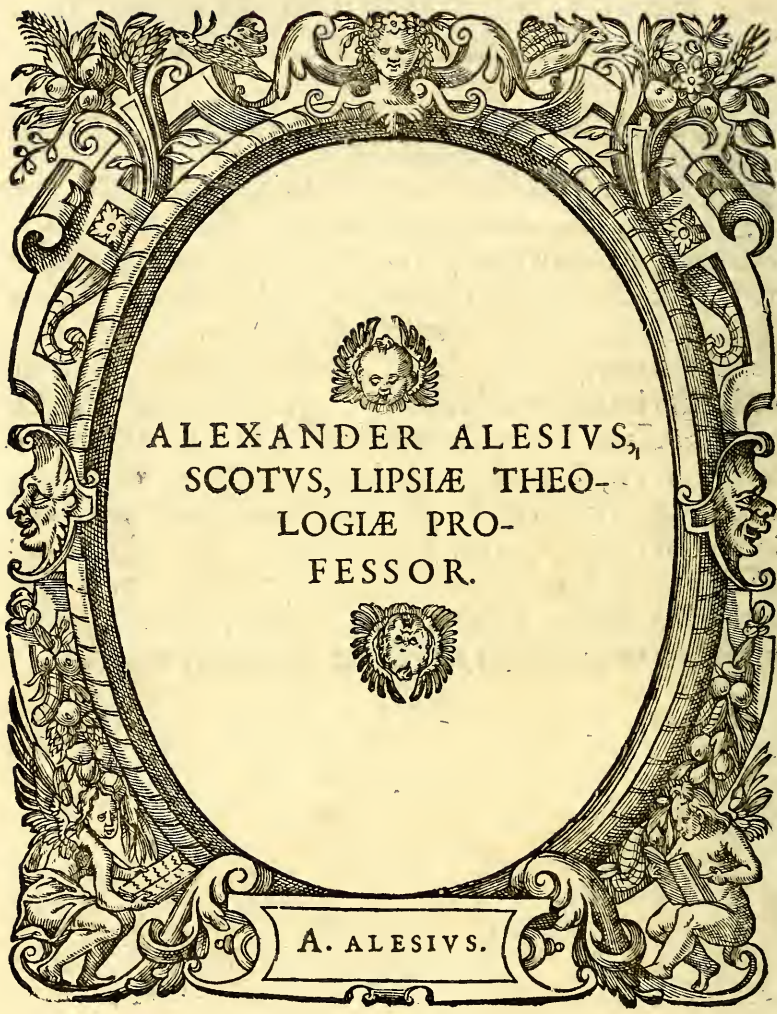

ADAMVS VALLA-
CVS, SCO-
TVS.

ADAMVS VALLACVS. SCOTVS.

S Ex το post Patriciũ anno, quinque martyres velut ex illius cineribus exorti, ex variis ordinibus, eiusdẽ Cardinalis opera cremati sunt Edimburgi, duo videlicet Dominicani monachi, sacerdos vnus, Canonicus quidã, vnus denique ex nobilitate, omine quodam felici futurum vt tandem in Scotia Christus omnium ordinum homines ad se adscisceret. Sed insigne fuit in primis Adami Vallaci martyrium, in eadem vrbe anno Domini 1559. mensis Iulii die decimasextima, publicè in magno confessu auditi, damnati, cremati, tantò maiore cum fructu, quantò plures illum libèrè Christum asserentẽ, & aduersarios solis conuitiis & minis pugnantem verbo diuino refellentem, constantissimè denique morientem audierunt, oculisque suis conspexerunt.

ALEXANDER ALESIVS,
SCOTVS, LIPSIAE THEO-
LOGIAE PRO-
FESSOR.

A. ALESIVS.

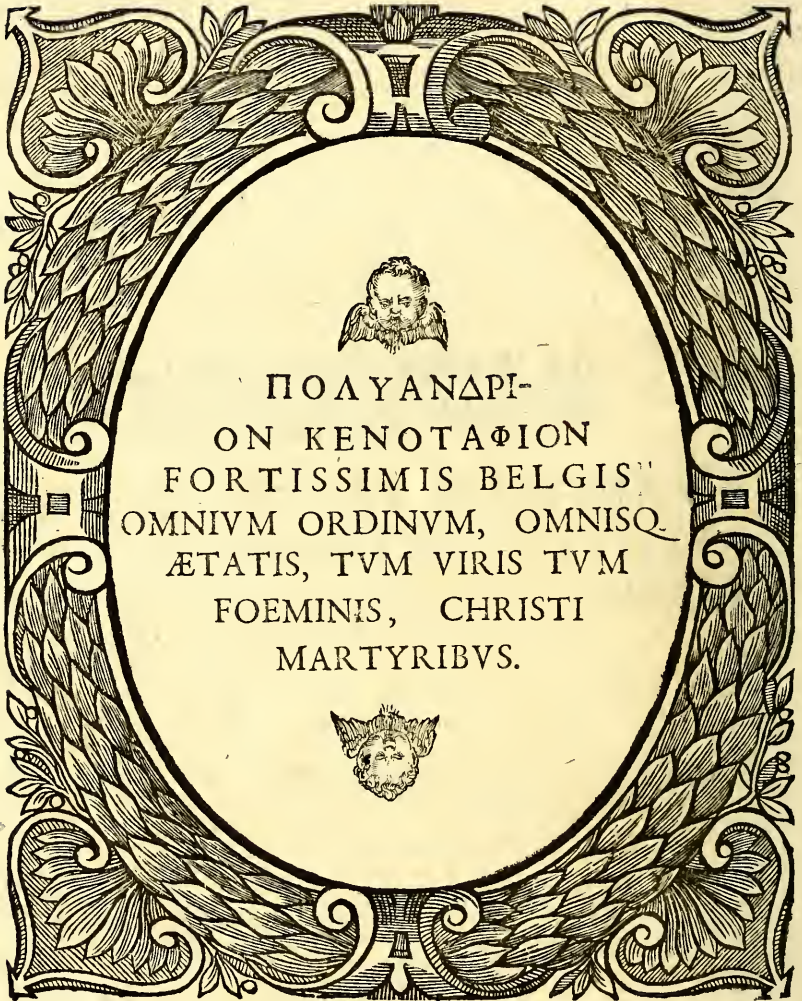

ALEXANDER ALESIVS, SCOTVS,
LIPSIAE THEOLOGIAE PROFESSOR.

ALIVD eximium Scotiae decus in patria futurus erat Alexander Alesius, nisi Deus illum prius ex hac vita euocasset, quam Scotia, receptis oculis, Evangelii lumen penitus amplecteretur. Expulsus igitur Scotia, venit in Angliam, ubi Thomae Cromellii, maxima tum auctoritate apud Henricum VIII. Regem pollentis, benevolentia fretus, tum priuatim, tum etiam in publico omnium Episcoporum tum forte à Rege, Romani pontificis propter novas nuptias inimico, conuocatorum confesso, fortissimè, quavis non eo prorsus quem boni optabant successu, veritatem asseruit. Sed quod Scotia & Anglia neglexerant arripuit auidissimè Saxonia, ut quae exceptum Alesium ad mortem usque fouerit, doctis omnibus charum, magno illi praesertim Philippo Melanchthoni tam probatum, ut illum sibi praeceteris ad pacandam Norimbergensem Ecclesiam Osiandri deliriis turbatam collegam adscisceret, solidè videlicet ac syncerè veritatem aduersus sophistas tueri consuetum, quod ipsius quoque scripta, pauca quidem illa, sed eruditionis & iudicii plena, demonstrant.

EVANGELII APVD BELGAS
RESTITVTI INSTAVRATORES PRÆ-
CIPVI.

ΠΟΛΥΑΝΔΡΙ-
ΟΝ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟΝ
FORTISSIMIS BELGIS
OMNIUM ORDINUM, OMNISQ.
ÆTATIS, TVM VIRIS TVM
FOEMINIS, CHRISTI
MARTYRIBVS.

NVS QVAM certè nostra patrùmque memoria Satà
maiore nixu veritatem oppugnauit, nec fortius
etiam est repulsus, quàm in Belgica regione, sicut teter-
rimorum hæreticorum, ita constantissimorum martyrù
tum virorum tum fœminarum feracissima. Initium au-
tem putioris in illis regionibus instaurandi Christianis-
mi à duobus ordinis Augustiniani fratribus cœpisse cre-
ditur Bruxellis, HENRICO VOEZIO & IOANNE
ESCHIO, vtròque ibidem anno Domini 1523. crema-
to. Antuerpiæ verò anno consequente NICOLAUS
quidam, Melsensis parochus (qui locus vno miliari ab
vrbe distat) apertè Christum annuntians, eoque nomi-
ne Antuerpiam pertractus, ibique submersus, prima il-
lius Ecclesiæ fundamenta sanguine suo feliciter as-
perfit. Eodem tempore in Hollandia IOANNES
PISTORIVS Wordensis, antea sacrificus, quum
Christum incredibili successu toto biennio annun-
tiasset, Hagæ tadè à Louaniensibus matæologis hærese-
os damnatus anno Domini 1525, Septembris die 15,
carmen illud insigne TE DEVM LAVDAMVS, quod
Ambrosio & Augustino tribuitur, alta voce canens,
succinentibus etiam illi duobus captiuis quos in carce-
re Christo lucrificerat, martyrii palmam tulit. Et iam
quò crudelius omni pœnarum genere, tum in viros tũ
in fœminas, quas ex edicto solenni viuas defodiebant,
vndique sæuiebatur, eò copiosius sanguis martyrum
fœtificauerat, inter quos Duaciensis parochus qui-
Gg.j.

dam PETRVS, & EGIDIVS TILMANVS Bruxellēsis magnopere memorantur, quum Tornacenses, missis Argentoratum nuntiis, quempiam ad se mitti postularūt, cuius consilio & autoritate apud ipsos Ecclesia cōstitueretur. Tū autem in Ecclesiæ Gallicæ ministerio PETRVS BRVLIVS Lotharingus, spectatæ pietatis ac eruditionis homo, Iānni Caluino: primo illius pastori successerat, quem vt maximè idoneum, Martini Buceri, & ipsius collegarum suffragiis delectum, Tornacenses, anno Domini 1544, mense Septembri exceperunt, eiusque consilio tum pastores, tum etiā presbyteros & Diaconos, ritè & ex diuini verbi præscripto constituerunt. Hoc exemplum plerisque populis ac præsertim Insulanis, Valentianēsis, Duacēsis, Attrebatensibus sequutis, quū eo quoque profectus Brulius feliciter omnia disposuisset, ac Tornacum regressus, Antuerpienses visere ac deinceps Argentinam ad suum gregem redire decreuisset, comperto ipsius reditu aduersarii, clausis vrbis portis, vndique illum peruestigant. Fratres igitur illum haud aliter quàm olim Paulum Damasceni per vrbis mœniā fune demittunt, ex quo dum ille sese explicare conatur, ecce lapis ingens in illum decidens femur ipsi confringit: ex cuius vulneris dolore quum vociferaretur, à vigilibus captus, & in carcerem coniectus, verum illud Apostolicum dictum esse confirmavit, vinciri quidē seruos Dei, sed minimè propterea vincitum esse Dei verbum. In carcere siquidem totos penè menses quatuor captiuus, non modò fortiter Christi veritatem aduersus matæologos asseruit, verum etiam grauissimis plurimis literis tum Ecclesias Belgicas, tum etiam priuatim alios confirmavit, donec XIX Februarii, anno Domini. CIO. IO. XLV, quum Calendis Nouembris anno superiore Captus esset, quò crudelius, lenta videlicet flamma, fuit vstulatus, eò certiore inuictæ constantiæ laudem tulit: Martyribus postea penè infinitis ex illius rogo exortis.

CHRISTIANISMI APVD POLO-
NOS RESTITVTI INSTAVRATORES
PRÆCIPVI.

IOANNES A LASCO,
POLONVS.

IOANNES A LASCO POLO- NVS.

IOANNEM à Lasco, Polonũ, nobilissima Lascorũ familia prognatum, heroica specie insitam animi generositatem præ se ferentem, multò magis pietas cù insigni zelo coniuncta nobilitauit: quem, vt Christo liberè seruiret, patria vltro relicta peregrinis variarum gentium eandem ob causam exulantibus adiunctum Germania vidit & Anglia: vnde quoque Marianis tẽporibus expulsos, & per inhospitas maris insulas oberrãtes illos iuuare, tum doctrina scriptis etiam testata, tum vitæ exemplo prius non destitit, quàm sedes illis aliquas nactus, & à patria paulatim respiscẽte reuocatus ad suos tandem rediret. Ibi verò paulò post, promotò quantum potuit Christianismo, vitam hanc caducam cum altera illa sempiterna commutauit, morte quuis, si ætatẽ speãctes, satis matura, tamen quod ad Ecclesias attinet valdè intẽpestiua: sed in eo demùm ipsi valde opportuna, quòd Arrianismi, Tritheismi, & aliarum plurimarũ hæreson tẽpestates iam imminẽtes effugit. Nec tamen defuerũt qui veritatem aduersus illa teterrima monstra fortiter assererent: veluti Melius, Carolinus, Hellopæus, Thre-tius, Lascius & alii, plenius, vt spero, à nobis aliquando commemorandi.

RENASCENTIS IN ITALIA PV
RIORIS CHRISTIANISMI INSTAV-
RATORES PRÆCIPVI.

G

Hh. j.

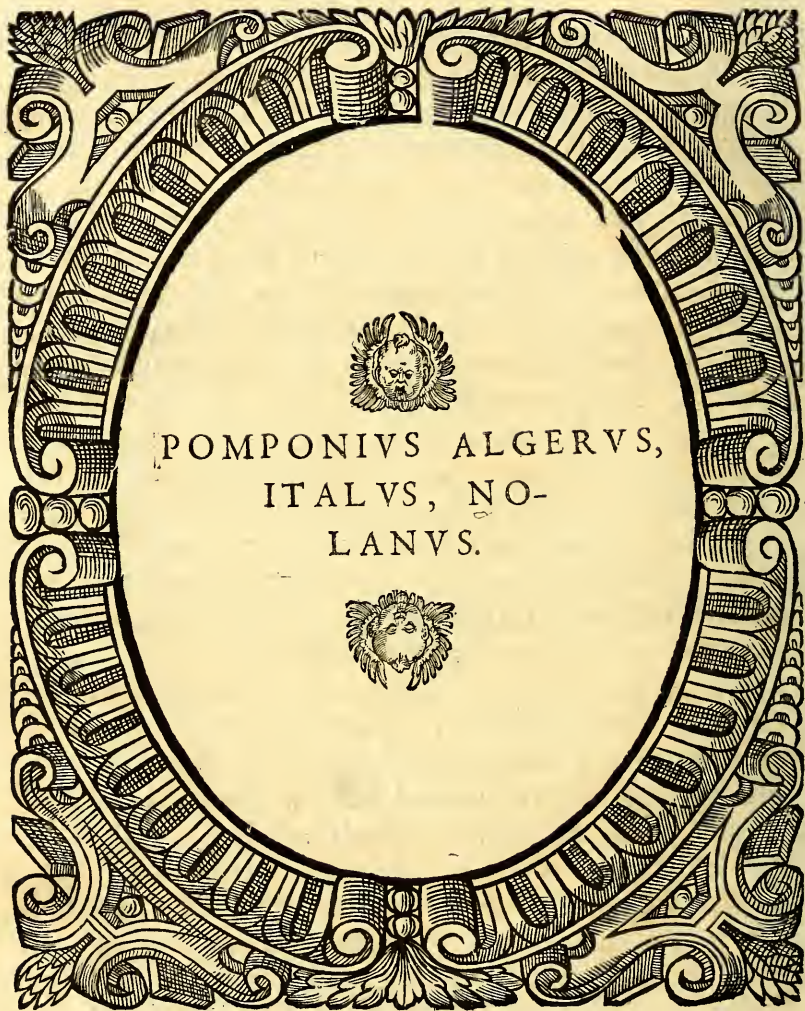

FANINVS, ITALVS, FA-
VENTINVS.

F. ITALVS.

FANINVS, ITALVS, FAVEN- TINVS.

SICUT olim Christus in domum vsque Neronis illius truculentissimæ belluæ, Apostolo teste, penetravit: ita nostra quoque memoria in Italiam, alterius quæ illi successit nihilominus immanis bestię sedem, imo Romam ipsam vsque illius penetrabile, peruenit: inde tandem etiam eum oris sui flatu depulsum, in stagnū illud ignis & sulphurus præcipitem daturus. Præclaram autem hac in re operam nauarunt non illi tantum quos supra commemorauimus, P. Martyr, Lacisius, Tremellius, Zanchus, Martinenghus, alique plurimi qui sponte exulantes, Rhœticas, Helueticas, Sabaudicas, Germanicas, Anglicas denique Ecclesias auxerunt, sed aliquot etiam insignes alii qui ad sanguinem vsque pro Christo constanter decertarunt. Eorum vnus ac ferè primus fuit Faninus quidam, Fauentia, vrbe ob artis figulinæ opera in Romania (quam hodie vocat) celebri, natus: quidam cæteri ciues terreis fingendis vasis occupantur, operi diuino in animis hominum sculpendo intētus, eoque nomine captus, postquàm vxoris & amicorum precibus eò vsque cessisset, vt veritatem eiuraret, mox facti pœnitentia ductus, non in patria modò, sed etiam vltro citroque factum suum detestatus, Euangelium quacūque potuit occasione promulgauit: Captus igitur denudè in Ferrariæ vicinia, indèque Ferrariam perductus, quum totū penè bienniū ex carcere liberrimè maximoque cū fructu veram religionem & verbis, & non paucis etiā Italicè scriptis libris esset professus, Iulio illo tertio Pontifice, homine perditissimo, qui Paulo tertio successit, mandante, Ferrariæ tertia ante diluculum hora stragulatus, eodemque die circa meridiem crematus, martyrii palmam, quàm ipse sibi videri poterat inuidisse, recuperatam circiter annum 1552 tulit.

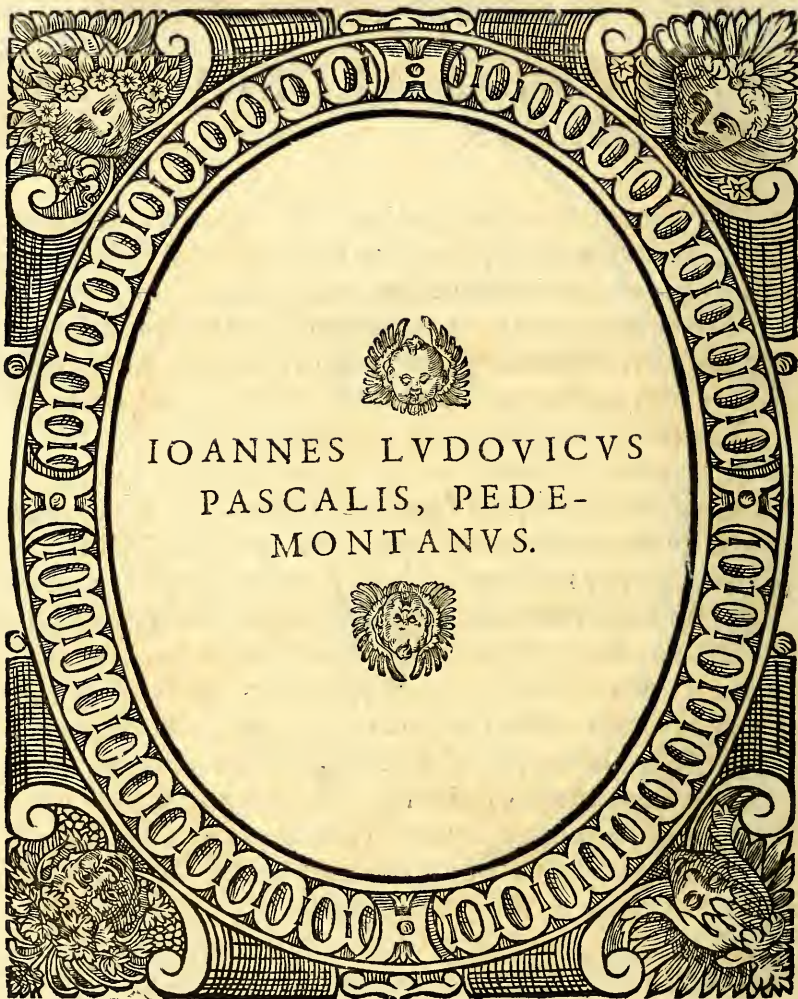
POMPONIVS ALGERVVS,
ITALVVS, NO-
LANVVS.

POMPONIUS ALGERVS, ITALVS, NOLANVS.

QUæ ciuitas olim Paulinum illum inter veteres celeberrimum Episcopum habuit, eadem Pomponium Algerum ciuem, nostris temporibus, illo fortassis etiã excellẽtiorem tulit: qui quum annum ætatis duntaxat agens vicesimum quartum & in Patauina Academia studiorum causa versans, veram religionem priuatim inter nonnullos, diuinæ cuiusdam virtutis plenus, prædicare cœpisset, mox ad eius vrbis gubernatorem Venetum delatus, indẽque Venetias primũ, ac deinceps Romam ipsam, postulante Paulo III. pontifice, Christoque veluti per mediam Italiam suum triumphantem athletam circumvehente perductus, ita sese modestè simul ac fortiter gessit, vt nemo fortassis ex omnibus temporum nostrorum Martyribus, solidius aut neruosius de promptis tum verbo Dei, tum ex ipso, quod vocant, Decreto, testimoniis, pseud-Ecclesiam illam Romanam in aliquot capitibus conuicerit: vera religione post verba, sanguine quoque suo, quò crudelius fuit vstulatus, è gloriosius in ipsorũ non tam cocco quàm Christianorũ martyrum sanguine rubentium Cardinalium conspectu, constantissimè anno Dominimillesimo quingentesimo quinquagesimo quinto sancita.

IOANNES LVDOVICVS
PASCALIS, PEDE-
MONTANVS.

IOANNES LVDOVICVS PAS CALIS, PEDEMONTANVS.

PASCALIS hic noster primis annis Sabauda suo principi Niceę militans, ibique primùm de puriore Christianismo aliquid audiens, de cęlesti militia cogitare cępit. Itaque quum Geneuã primùm, ac deinceps Lausanam venisset, ita vtroque sese tractando diuini verbi gladio, & fidei obseruandis ducibus exercuit, vt tandem etiam dignus qui ordines duceret haberetur. Rogantibus igitur Italicam Geneuensẽ Ecclesiam Valdensibus duorum Calabriae oppidorum, Gardiæ videlicet & S. Sexti incolis, vt idoneum ad se quempiã pastorem mitterent, delectus omnium suffragiis Pascalis, quãuis eo ipso tempore virginem sibi despõdisset, vtroque tamen Christum rebus omnibus anteponente, rectã simul & ad Euangelium & ad martyriũ contendit. Mox enim excito rumore Geneva quendam aduenisse, à Salvatore Spinella illarum vrbium Domino cum aliis accersitus, vltro ad eum Fiscaulam, Calabriae vicum, veniens, indeque post octo menses in carcere consumptos, Cosentiam, tertioque post mense Neapolim ac Romam tandem ipsam perductus, vix credibile est qua constantia, quamuis omni crudelitatis genere in carceribus vexatus, scriptis plurimis sanctissimisque literis, non solum modò gregem pauerit, sed etiam vxorem aliosque procul absentes amicos sit consolatus. In qua constantia perseuerans, tandem anno Domini 1560, die Septẽbris 10, quartoque postquã eò appulerat mense, è regione ipsius arcis quæ nũc S. Angeli vocatur, crematus, gloriosissima pro Christo morte, miseram hanc vitam cum illa beatissima commutauit.

OLYMPIA FVLVIA, MO-
RATA, ITALA, FER-
RARIENSIS.

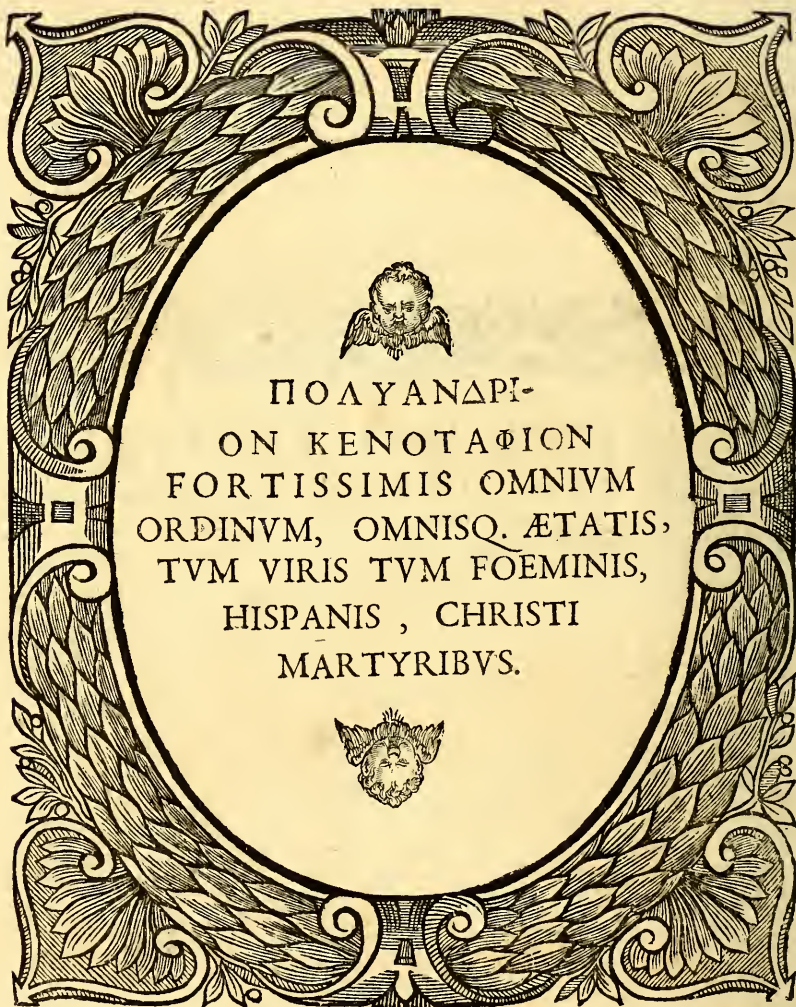
OLYMPIA FVLVIA, MORA-
TA, ITALA, FERRARIENSIS.

ABSIT à me verò, Olimpia, vt te præteream, quam
& excellens illa & supra fœminæ sexum eminens
tum in græcis tum in latinis eruditio, siue soluta oratio-
ne quidpiam scriberes, siue versus pangeres: & mores
integerrimi: pietatis denique tantum studium, vt pere-
grinum hominem Germanum, pium alioqui & planè te
dignum coniugem, quem in eas regiones vbi CHRIS-
TUS purius ac liberius colitur sequereris, ambientibus
certatim Italis anteposueris, immortalitati consecrarût:
cuius denique constantiam bellica nulla rabies, quû ca-
pto direptoque Schuinfurto, coniugis charissimi patria,
rebus omnibus amissis, vnicâque subucula tecto corpu-
sculo, per Germaniam oberrares, ne tantillum quidem
inflexit, quominus CHRISTO penitus adhæreres: à quo
rursus præter omnem expectationem restitutum ma-
ritum nacta, Heydelbergam tandem veniens, diuturno
morbo corpusculum opprimente, cum alacritate in ve-
rum illum Olympum, Olympia, ad quem toto vitæ cur-
su contenderas, annum agens duntaxat XXIX, sub-
sequuturo mox Andrea Gronthero marito, demigrasti.

CHRISTIANISMI APVD HIS-
PANOS RENASCENTIS INSTAVRA-
TORES PRECIPVI.

ΠΟΛΥΑΝΔΡΙ-
ΟΝ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟΝ
FORTISSIMIS OMNIVM
ORDINVM, OMNISQ. ÆTATIS,
TVM VIRIS TVM FOËMINIS,
HISPANIS , CHRISTI
MARTYRIBVS.

ET illi quidem duo à nobis commemorati extra Hi-
spaniam pro CHRISTI nomine cæsi sunt. Hi verò
de quibus sum dicturus, velut in ipso inferorum adyto,
nèpe Inquisitionis illius Hispanicæ penetrali, de Satana
& morte gloriosissimè triumpharunt. Huius autem verè
diuini operis quatuor præcipui administri fuerunt: Val-
dolidi quidem AVGVSTINVS CACALLA, quem in
Germania Carolus quintus concionatorem habuerat,
tād em anno Domini 1559 mense Maio, ibidem crema-
tus: Sybillæ verò, quam nunc Siuiliam vocant, IOAN-
NES EGIDIVS, VARQVIAS, & CONSTANTINVS
PONTIVS, omnes ex matæologis acerrimis constantes
facti veritatis doctores, ac tandem etiam martyres, EGI-
DIO quidem post mortem cremato, VARQVIA in ip-
so Inquisitorú certamine mortuo, CONSTANTINO
denique, viro trium linguarum egregiè perito, & quo
confessore, què vocant, diu fuerat vsus Carolus quintus,
Siuiliæ damnato & cremato. Horum autem sanctissimú
studium plurimùm adiuuerat IOANNES PIERIVS, &
ipse Hispanus, qui quú Geneuá venisset, vbi Hispanicá
etiá Ecclesiá coëgit, plurimos hispanica lingua sacros li-
bros edédos, & Siuiliá vsque transportandos curauit: ho-
mo eximia tum doctrina, tú in primis probitate insignis,

qui postea Blesis, celebri ad Ligerim ciuitate, ac demum apud Renatá Ferrariésē Ducissam ministerio functus, Lutetiæ tandē facultatibus suis omnibus ad hispanica excudenda Biblia legatis, ex calcudo decessit. His igitur illi libris adiuti, incredibile est quantopere paucis annis Euāgelium promouerint, donēc, sic statuente Domino suos probare, deprehenso, & in carceres cum iis qui supererant libris pertracto IULIANO FERDINANDO, à quo Geneua fuerat asportati, viro corpore quidem tū exiguo, vt vulgo propterea PARVVS vocaretur, sed animo verè ingenti prædito, horribilis illa tépeestas Valdolidi quidem non paucis, Siuiliæ verò circiter octingentis captis excitaretur: quorum plerique partim in carceribus mortui sunt, fideiculis omnique tormentorum genere excruciat, partim *variis* diebus publicè magno, sicut illic solent, apparatu *damnati* & cremati, nonnullis imbecillioribus exceptis, & præter bonorum amissionē, quibus boni patres illi præcipuè inhiant, graui quoque ignominia notatis. Inter martyres autē, præter illos quos commemorauimus, isti præcipuè constantia singulari Christum ad extremum vsque *halitum* professi celebrantur, quorum etiam nominibus, veluti pretiosissimis quibusdā gemmis, hunc libellum exornandum putauimus.

Viripro Christi nomine cremati in urbe Valdolidi, Mense Maio, anno Domini 1559.

Franciscus Biuerus, Doctoris Cacallæ frater, antea sacrificus.

Antonius Peresius, itidem antea sacrificus Valentia.

Christophorus Delcampius, Zamorencis.

Christophorus Padilla, itidem Zamorencis.

Antonius Hefuëllus, Torenfis.
Francifcus Errenius, Pegnarandenfis.

*Fœmina ibidem eodem anno & die eandem ob
caufam cremata.*

Leonoræ Biueræ pientiffimæ mulieris, Cacallæ &
Francifci Biuerorum matris, cadauer.
Constantia & Leonora Biueræ, eorundem forores.
Catharina Romana.
Ifabella à Strada,
Ioanna Velafqua, Pedrozenfes.
Catharina Ortegua, Valdolidenfis.

*Siuiliæ verò itidem cremat ianno Domini 1559.
die Septembris 14.*

Ioannes Poncius ex antiquiffima & nobiliffima comitū
Baïlenfium familia.
Ioannes Confaluus, Siuilienfis concionator,
Ferdinandus Santiuanus, ludimagifter.
Morzilius S. Ifidori monachus.
Iulianus Ferdinandus, cognomente Paruus.
Chriftophorus Lofadas, medicus.
Chriftophorus Auellamus, itidem S. Ifidori monachus.

Fœmina nobiles eodem anno & die cremata.

Ifabella Vaënia, cuius domus pijs omnibus patebat, id-
circo etiam, eòdem Inquifitorum decreto, fun-
ditus euerfa.

Maria Viroëza.

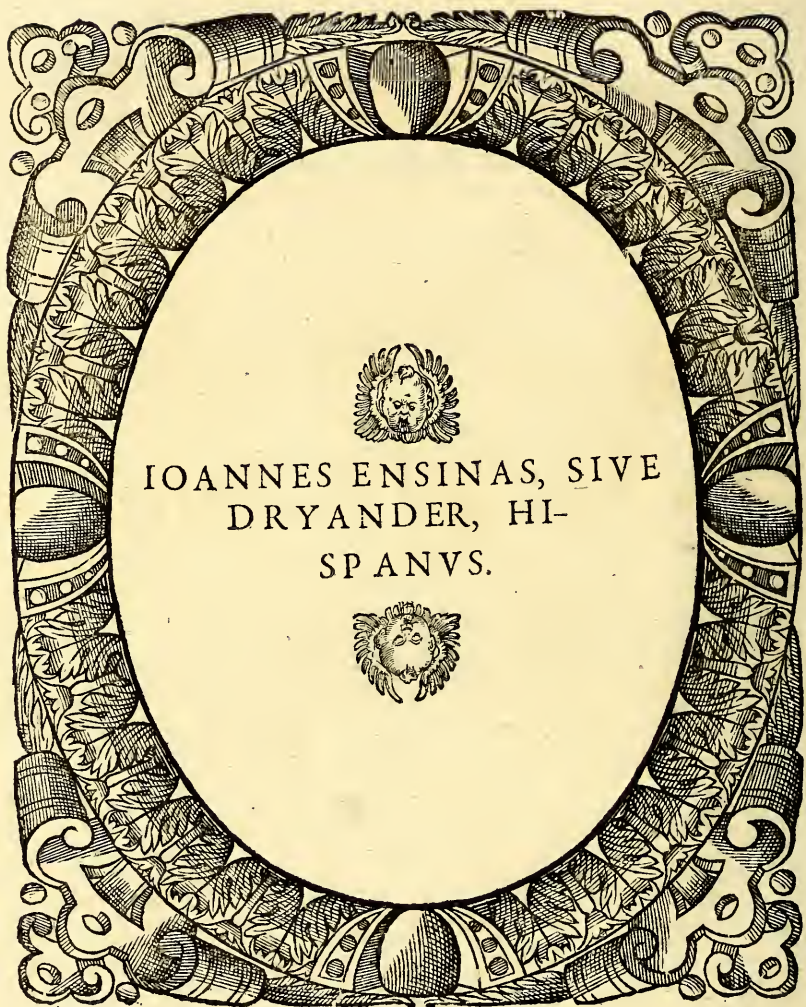
Cornelia.

Maria Bohorchia.

Francisca Chaueza, ex sanctæ Isabellæ monasterio.

Et de his quidem hætenus, tantisperdum ii quibus hic
meus libellus placuerit, meum hunc conatum adiuue-
rint.

Kk.j.

IOANNES ENSINAS, SIVE
DRYANDER, HI-
SPANVS.

IOANNES ENSINAS, SIVE
DRYANDER, HISPANVS.

IOANNES Dryander in ipsa vrbe Roma bestiam illam singulari magnitudine animi aliquoties in priuatis cœtibus detegere & redarguere aggressus, quū Ioannem Diazium, quē CHRISTO lucrifecerat, & fratrem Franciscum Dryandrum, à quibus in Germaniam euocabatur, inuisere statuisset, ab aliis quibusdam Hispanis proditum, pontifex ipse Cardinalibus suis stipatus quum videre & audire voluisset, sustinere diutius sanctā ipsius libertatem non potuit. Itaque ad vim conuersus innocentissimum hominem cremandum anno Domini 1545. curauit, paulò ante videlicet quàm Alphonsus Diazius adiūcto ipsi carnifice, ad fratrem Ioannem Diazium interficiēdum Roma in Germaniam ablegaretur. At tu Domine vsquequo?

IOANNES DIASIVS.

IOANNES DIASIVS, HISPANVS, CRVENTINVS.

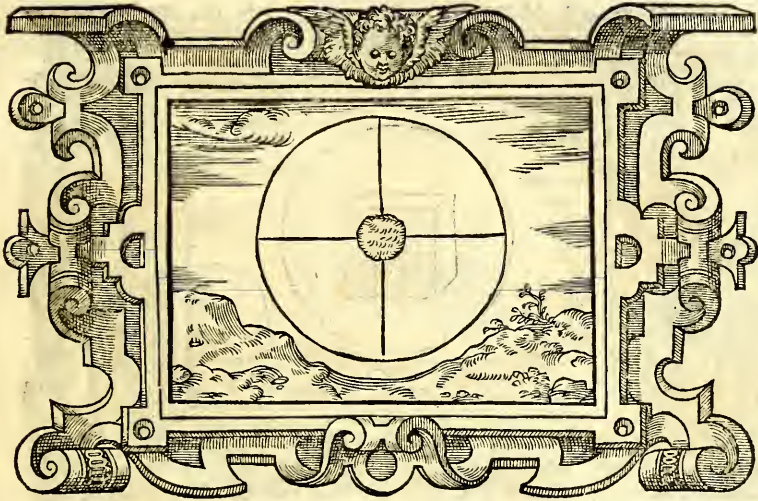
Ic ille est Ioannes Diasius Cruentiaë . regni Tolentani ciuitate natus , qui à Ioanne Dryandro cognitione CHRISTI imbutus , & Geneuæ confirmatus , quum Argentinæ substitisset , ita sese gessit vt eum quauis exterum , & quidem Hispanum , nihilominus Argentinensis respublica Martino Bucero ad comitia Ratisponæ , religionis componendæ causa , anno Domini 1546 ineunte , indicta , legato adiungeret : vnde quum Neuburgum superioris palatinatus urbem , ad Danubium , venisset , procurante Petro Maluenda pontificiarum partium acerrimo simul & crudelissimo propugnatore , carnificis ab Alfonso Diasio Ioannis fratre , Romanæ curiæ aduocato , & ad hoc ipsum teterrimum facinus comparato , Neuburgum perducti manu , impacta in seminudi & ex lectulo ad salutandum fratrem prodeuntis caput , securi prostratus , Abelis à Caino interfecti exemplum renouauit : tam immani scelere , quauis Augusta Vindelicorum captis homicidis , non modò non vindicato , sed etiam Romæ digno cui gratia referretur habito , vt quo spiritu ducantur Romani pontifices , amplius ambigi non possit.

EMBLEMA I.

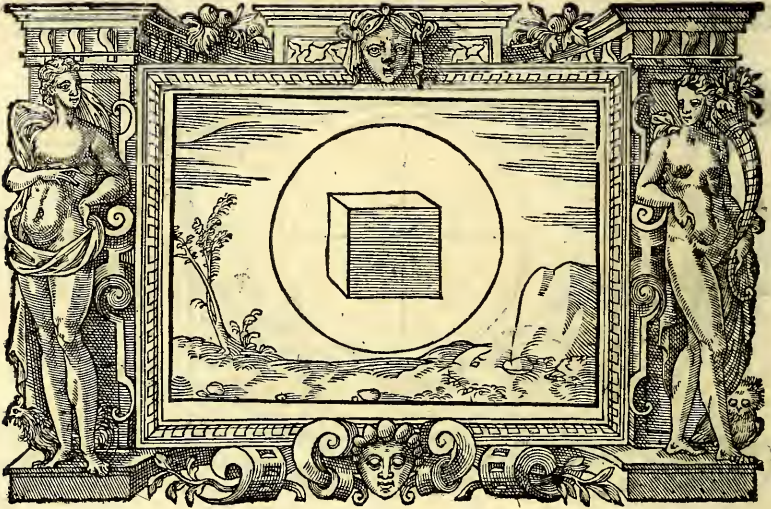
*Principium in tereti quæris quicunque figura,
Principium inuenies hîc ubi finis erit.
Sic Christum vero quisquis reuereris amore,
Quæ vitam hora tibi finiet, incipiet.*

EMBLEMA II.

*Cernis ut hæc medium cingat teres undique punctum
Linea, & hinc spatium distet & inde pari?
Scilicet illa refert quod nos tegit undique cælum,
Tellurem hoc punctum quod tenet ima notat.
Cur igitur doleas, quorsum dic, quæso, labores,
Tuo patria pepulit quem pietatis amor?
Cælum si versus tendis, quocunque recedes,
Hinc spatium cælum cernis & inde pari.*

EMBLEMA III.

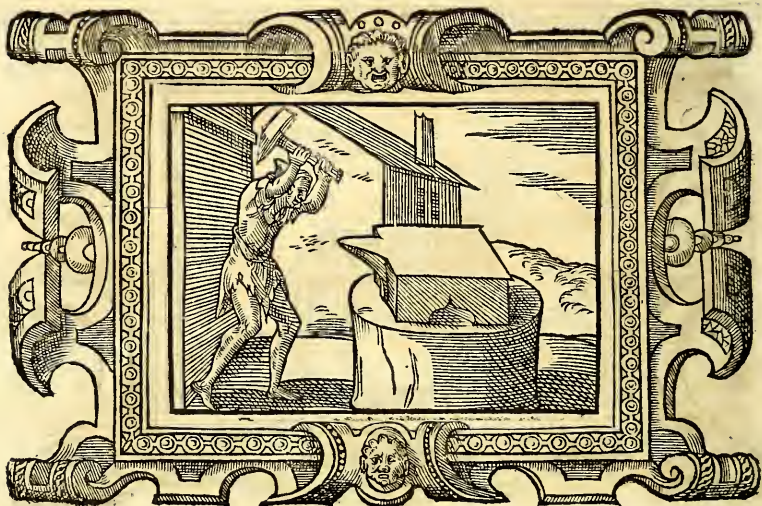
*Stare cubum in tereti cernis quicumque figura,
Hinc vitæ verum discito cautus iter.
Mores illa docet teretes, hic figere iussa
Te iubet immotos in statione gradus.*

EMBLEMA IIII.

*Aurea mendaci vates non vnicus ore
Vellera phrixæ commemoravit ouis.
Noste, Christe, agnum canimus. Nam diuitem gestas
Tu verè veras vellere solus opes.*

EMBLEMA V.

*Scilicet incudem insanit qui frangere duri
Conetur ictu mallei.
Et non insanit Christo qui perdere sacra
Se posse speret agmina ?*

EMBLEMA VI.

*Phenicemo, si vera ferunt, mors ipsa refingit,
Huic sit ut vnus aui vitaque morsque rokus.
Ite ô carnifices, Sanctorum sancta cremate
Corpora. quos vultis perdere flamma parit.*

EMBLEMA VII.

*Nil spectasse dapes, nil deglutisse iunabit,
Hæc nisi ventriculi cuncta calore coquas.
Sic cætus spectasse pios, diuinaque verba
Audisse attenta nil licet aure iunat,
Hæc nisi percipiatque fides, imòque reposita
Pectore, diuino freta calore coquat.*

EMBLEMA VIII.

*Cernis ut in cælum fuerat quæ machina torta,
Fit iaculatori mors properata suo?
In sanctos quicumque Dei ruis impie, seruos,
Conatus merces hæc manet una tuos.*

EMBLEMA IX.

*Pinge globum tenui quem libratum undique filo
Sustineat summi numinis alta manus,
Talis es vrbs Christi de nomine dicta beato,
Qua nil firminus est, mobiliusque nihil.*

EMBLEMA X.

*Qualis eques rapido nemorosa per auia cursu
Corruit, effreni præcipitatus equo,
Corpore tu quemcunque Deus vel mente beaur,
Talis es, ipsius te nisi frena regant.*

EMBLEMA XI.

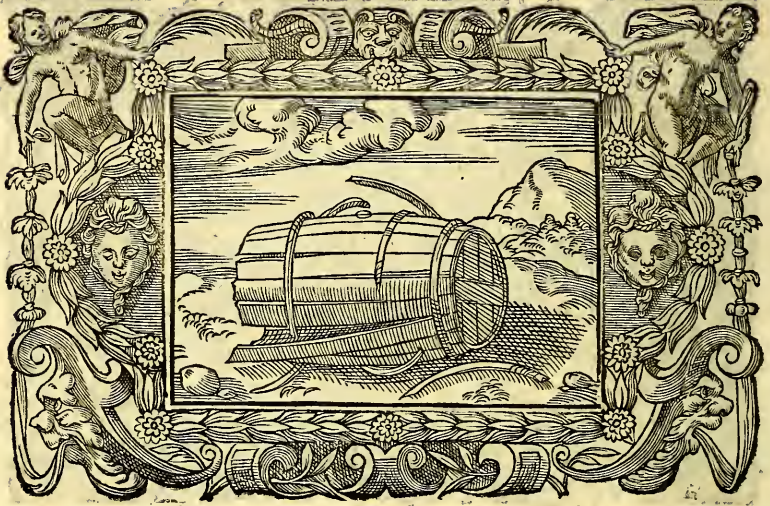
*Quidquid edis quodcunque bibis, moriatur oportet,
Ut inde vita suppetat:
Et nos à Christi quòd vitam morte petamus,
Philosophe rides impie?*

EMBLEMA XII.

*Ceu rutilus idem qui disilit ignibus æther,
Fœcundas gravidæ pectore fundit aquas,
Vita fide sic Christus erit tibi viua receptus,
Spretus at hic idem mors tibi Christus erit.*

EMBLEMA XIII.

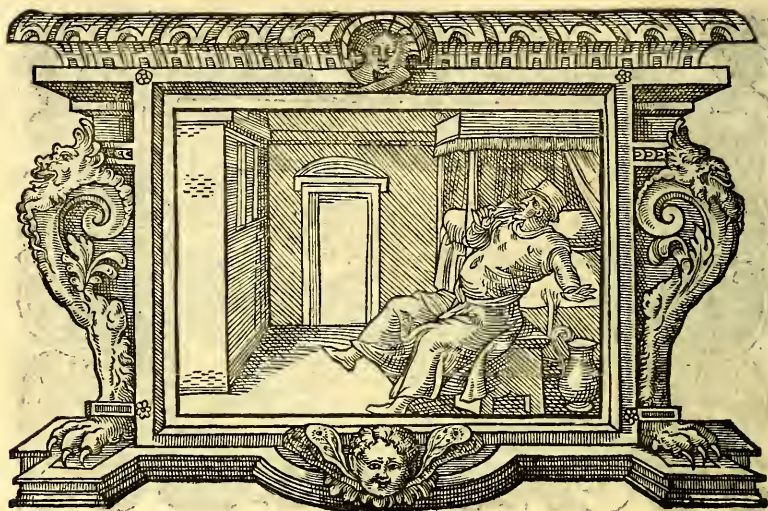
*Soluuntur compacta licet bene dolia, firmis
Constricta ni sint circulis.
Sic legum pœnis quæ non firmata tenetur,
Corruat oportet ciuitas.*

EMBLEMA XIII.

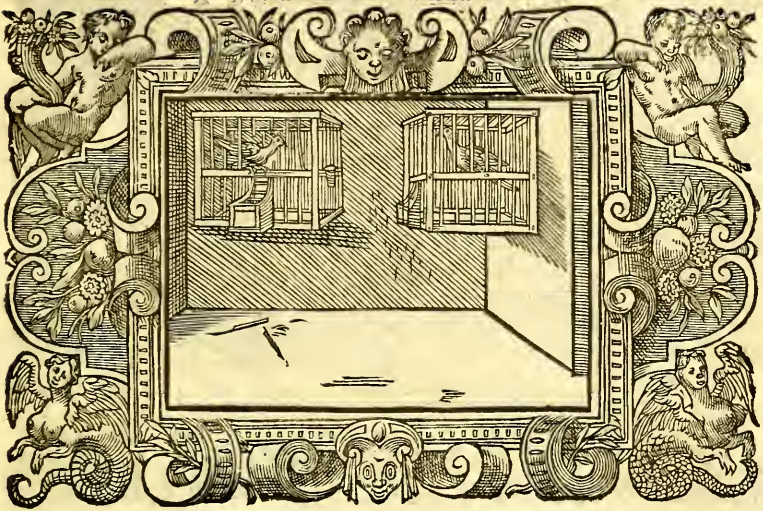
*Sectantes velut umbra fugit, fugientibus instat,
Addita corporibus scilicet umbra comes,
Sic fugit immerita captantes premia laudis,
Demissis contra gloria iuncta comes.
Et tamen haud falso trutinata examine, quidnam
Laus haec omnis erit? scilicet umbra leuis.*

EMBLEMA XV.

*Iniuste partis opibus si forte beatos
Putas auaros, falleris.
Epotis auidè lymphis quis posse beari
Hydropicos existimet?*

EMBLEMA XVI.

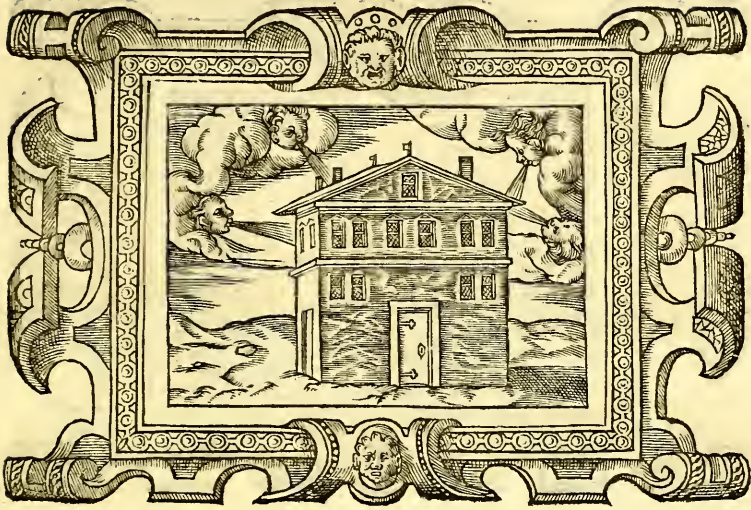
*Libera cen volucris, cauea mox carcere clausa,
Libera con fracto carcere rursus abit:
Liber homo natus, mortis dein clausus in antro,
Rursus abit Christo liber ad astra duce.*

EMBLEMA XVII.

*Tota viden' ventis expandens vela secundis,
Ut perit optato littore mersa ratis?
Hæc tu mente notes cui fors aspirat amica,
Hæc eadem ne te que vehit unda ruat.*

EMBLEMA XVIII.

*Obiectis ventos foribus, clausisque fenestris,
Estque etiam tota mos prohibere domo.
Ast aures, oculique, hæ sunt utrinque decebat
Quas Satana clausas opposuisse fores.*

EMBLEMA XIX.

*Adstricti glacie niti qui fluminis audet,
Haud rarò glacie dissiliente perit.
Hoc sapite exemplo istius quos commoda vitæ
Innumeris fallunt lubrica cuncta modis.*

EMBLEMA XX.

*Quod duro lima est ferro, messique flagellum,
Auro quod ignis estrudi,
Hoc tibi, si sapias, crux est, licet aspera: quisquis
Caelum Deo petis duce.*

EMBLEMA XXI.

*Qualis quæ fulvo circumdata cernitur auro.
Gemma nitens, radio splendidiore micat :
Talis formoso splendens in corpore virtus,
Nescio quod prodit conspicienda decus.*

EMBLEMA XXII.

*Luna velut toto collustrans lumine terras,
Frustra allatantes despicit alta canes :
Sic quisquis Christum allatrat Christive ministros,
Index stultitiæ spernitor usque sua.*

EMBLEMA XXIII.

*Quis sapere hunc credat sese qui posse vetandis
Ventorum credat flatibus esse parem?
Stultior at quanto est sese qui posse loquentis
Obstruere insanus numinis ora putet?*

EMBLEMA XXIIII.

*Tranquilli immotique prius velut aequoris undas
Unica ventorum vis agitata ciet,
Sic mundum meretrix Romana. Hanc tollite, Reges,
Pacatus subito (credite) mundus erit.*

EMBLEMA XXV.

*Cæsareos cineres quæ moles clauserat olim,
Arx est Romano nunc sacra Pontifici.
Quàm benè qui mortis nunc est mortalibus auctor,
Morti sacratas obtinet iste domos.*

EMBLEMA XXVI.

*Cernis ut hic calum fædo qui conspuit ore,
Non calum, immo suos conspuit ipse sinus?
Et tu calorum Domini contemptor, in illum
Non quot verba iacis, tot tibi probra vomis?*

EMBLEMA XXVII.

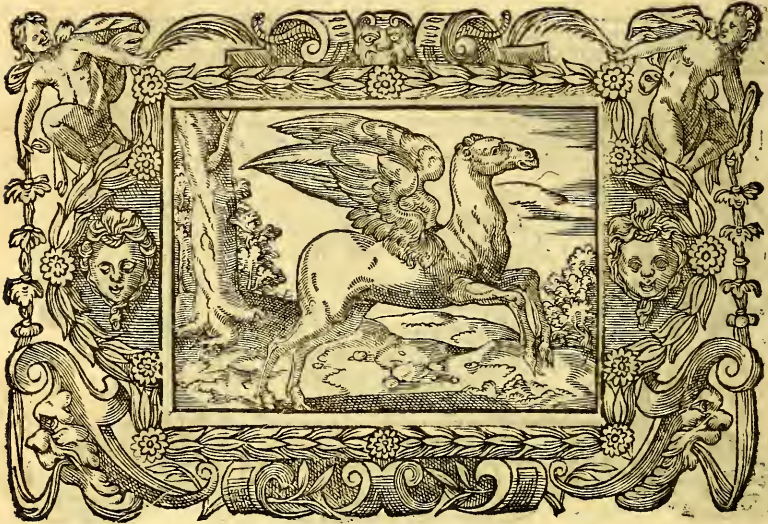
*Ludicra ridemus fabricantes tecta puellos,
Seu stipulis fartum si meditantur opus:
Quid melius plerique agitis, vanissima vita
Quos huius miseros noxia cura premit?*

EMBLEMA XXVIII.

*Hi colubris colubri, cristas tollente Ceraſte,
 Conferti pariter, ſinuofa volumina quorum
 Dextra ſecat, gladium celi qua librat ab arce,
 Quos ſignent rogitas? ſatis & re & nomine notos,
 Quos Satan, armauit iuſti quem numinis ira
 Terrarum exitio, funeſto exciuit ab orco.
 Aſt hominum tandem ſortem miſeratus acerbam
 Exerto verbi Chriſtus nunc diſſecat enſe.*

EMBLEMA XXIX.

*Adde alas: aures, & caudam, & cornua ceruo
Tollito: depictum sic tibi tempus erit.
Tempore nanque nihil currit velocius vno,
Nec semel elapsum quo reuocetur habet.*

EMBLEMA XXX.

*Æra graui cunctos veluti campana sonore,
Ipsa licet penitus sint sibi surda, ciet:
Sic es recta docens alios, peruersa sequute,
Quique aliis sapiens, non sapit ipse tibi.*

EMBLEMA XXXI.

*Ceu vacuum facilis vas est implere laboris,
Quod mero est plenum velle replere furor:
Sic cuius diuina animum sapientia cœpit,
Et vitæ inuasit quem melioris amor.
Aut vacuum humanis, homo, mentem sensibus adfer:
Stultitiæ plenus vel remaneto tua.*

EMBLEMA XXXII.

*Viperei exedunt ceu matris viscera foetus,
Sic quos ipsa suo fouit alumna sinu,
Roditur heu! nimium sanctorum Ecclesia multis,
At non euentu nec ratione pari.
Vipera nam salua infelix prole interit, illis
Hæc contra extinctis non peritura manet.*

EMBLEMA XXXIII.

*Incauto quicumque rosas collegerit vngue,
Vix vnquam illa so legerit vngue rosas:
Hoc sapite exemplo locupletes, plurima nanque
Hisce latent vestris spicula mixta rosis.*

EMBLEMA XXXIIII.

*Stercora quod porcis, asinis quod carduus, hoc est
Barbaries nostris asinis porcisque Magistris.*

EMBLEMA XXXV.

*En Satan accensis hinc inde ut torribus urgens.,
 Sic tandem absumi spumantem hunc stultus ahenum
 Possè putat, lapsus complet quem cælitus humor.
 Sic liceat nobis sanctorum effingere sortem,
 Quos Satanas variis hinc inde laboribus instans
 Exercet, frustra seseque suosque fatigans.
 Ecquis enim tutus nisi quos fidusque potensque
 Tutatur cæli Christus qui considet arce?
 Perge Satan. Nam quo torres ardentius omnes
 Accendes, tanto mage despumaris ahenum,
 Purior ut tandem fundo esca appareat imo.*

EMBLEMA XXXVI.

*Niliacus qualis serpens fugientibus instat,
Instantes fugiens quanlibet ante ferox?
Sic vetus ille draco, sæuus mortalibus hostis,
Te reprimente fugit, te fugiente premit.*

EMBLEMA XXXVII.

*Nil mirum est statuas vos commendare libenter,
Ipsi quum sitis, Pontifices, statuae.*

EMBLEMA XXXVIII.

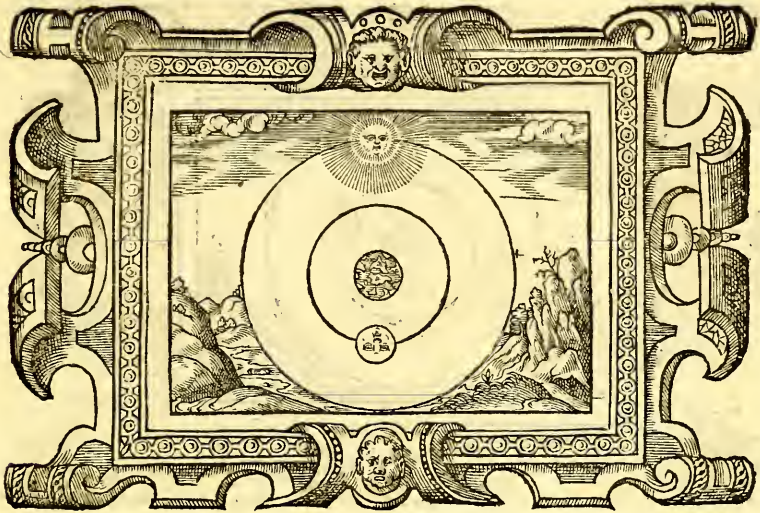
*Belidas fingunt pertusa in dolia vates
Nox effundendas fundere semper aquas.
Nomine mutato, narratur fabula de te,
Ebrie, quæ meias qui sine fine bibis.
Quin etiam hoc in te quadrat turba ebria, quòd sint
Corpora quæ fuerant, dolia facta tibi.*

EMBLEMA XXXIX.

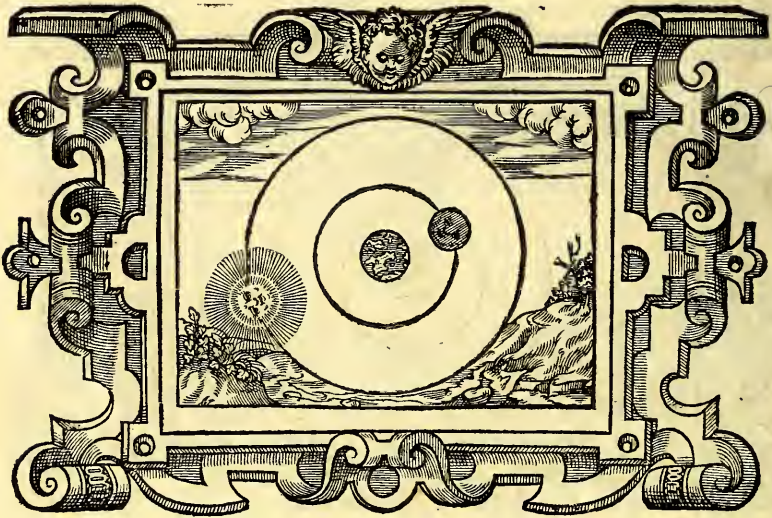
*Quanam sic lacero vestita incedis amictu?
Religio, summi vera Patris soboles.
Cur vestis tam vilis? opes contemno caducas:
Quis liber hic? Patris lex veneranda mei.
Cur nudum pectus? decet hoc candoris amicam.
Cur innixa cruci? Crux mihi sola quies.
Cur alata? homines doceo super astra volare.
Cur radians? mentis discutio tenebras.
Quid docet hoc frenum? mentis cohibere furores.
Cur tibi mors premitur? mors quia mortis ego.*

EMBLEMA XL.

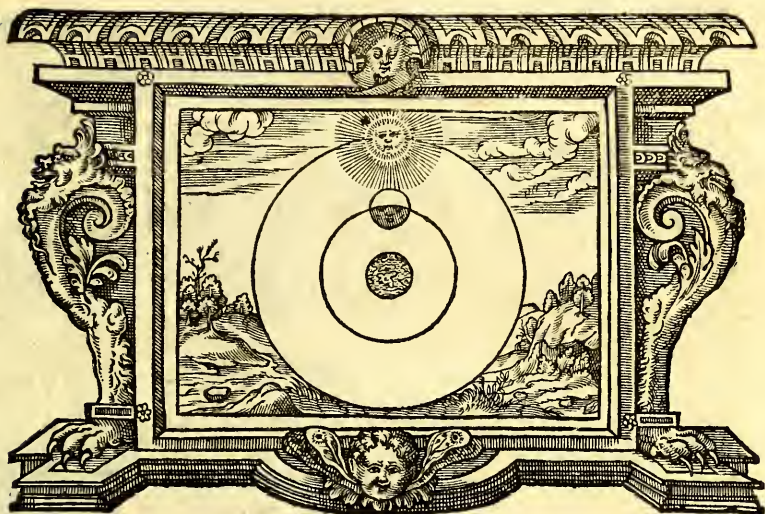
*Fraternis luna ut radiis aduersa refulgens,
Pleno coruscat lumine.
Sic Christi oppositos spectans Ecclesia vultus,
Splendore lucet integro.*

EMBLEMA XLI.

*Lunam interveniens ceu teræ corpus opacum
Atra inficit caligine.
Sic interueniens hominum sapientia, purum
Ecclesiæ infuscat iubar.*

EMBLEMA XLII.

*Luna velut fratri propius coniuncta, perisse
Stultis videtur funditus,
Quæ tamen admoti spectat quâ lumina Solis,
Longè refulget clarior.
Sic periisse pii vulgo qui morte videntur,
Absit periisse dixerim,
Ipso qui potius Christo propiore potiti;
Quod quæsierunt obtinent.*

EMBLEMA XLIII.

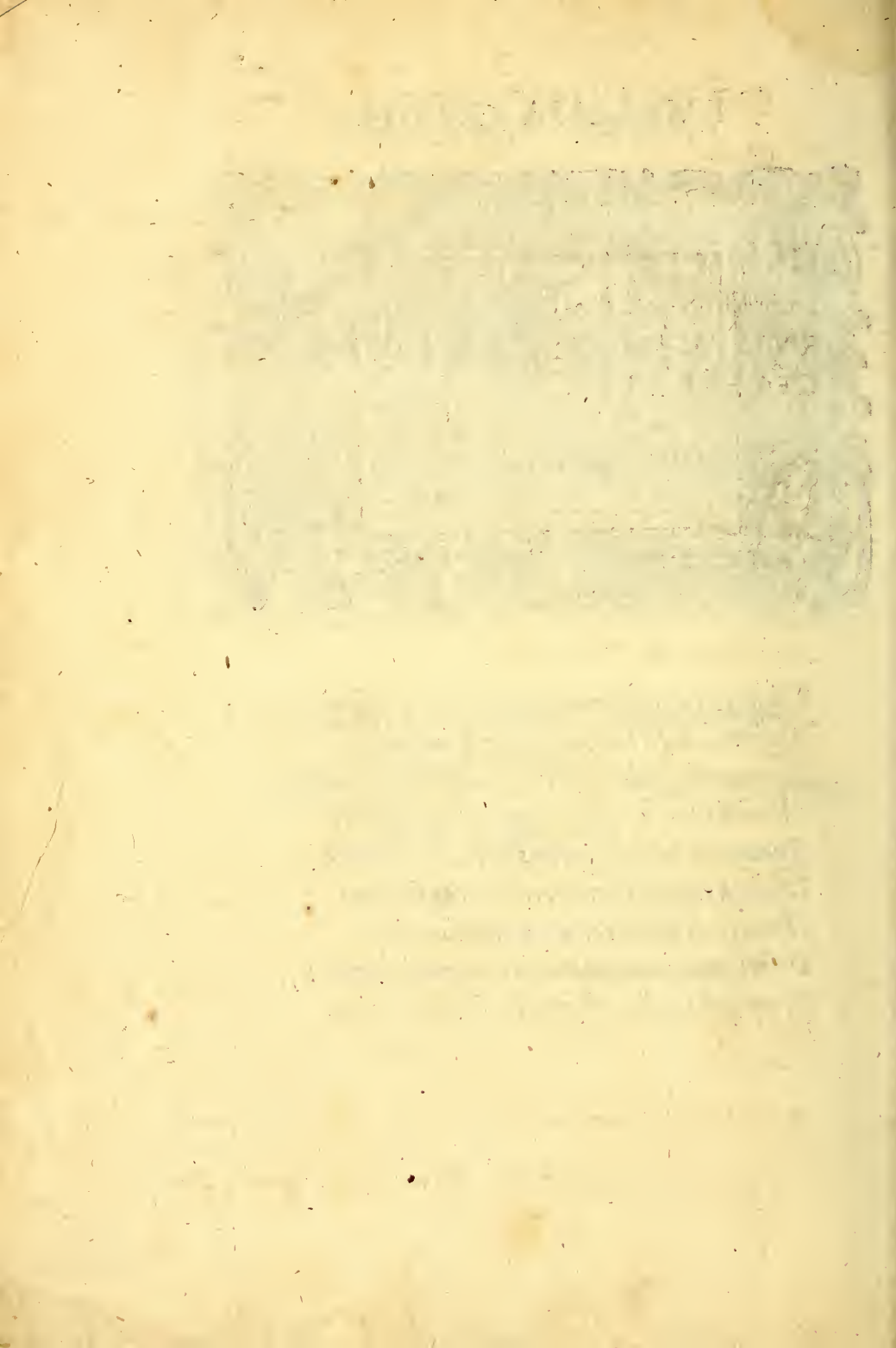

*Insanum hunc quicumque vides seseque suosque
Rate perforata mergere,
Ah, quàm vera vides! nam quod pictũ aspicias, horum
Viva est imago temporum.*

EMBLEMA XLIIII.

Vidi ego carrificis metuentem verbera scui,
 Qui medias sese Ligeris proiecit in vndas,
 Et quanuis sudore madens, expersque natandi
 Fluminis euasit pede calcans ima profundi,
 Quem mox non vna pœnas pro cade luentem
 Vidimus impositum torreri viscera flammis.
 Hæc age dispicito rectæ qui tramite vitæ
 Deserto, magis atque magis periturus oberras:
 Nam quò tardior est, grauior fit numinis ira.

NOMINA VIRORVM ET
FOEMINARVM ILLVSTRIVM, QVO-
RVM MEMORIA IN HOC LIBELLO
CELEBRATVR.

A

A DAMVS Vallacus, Sco-
tus, Ff ij.

Adolphus Clarebachius, Ger-
manus, L iij.

Alexander Alesius, Scotus, Ff
iij.

Alexander Canus, Gallus, Aa
ij.

Ambrosius Blaureus, Germa-
nus, N iij.

Andreas Gerardus, Hyperius,
Belga, I j.

Annas Burgius, Gallus, Bb ij.

Augustinus Marloratus, Lotha-
ringus, Bb iij.

B.

Beatus Rhenanus, Germanus,
R j.

Bertholdus Hallerus, Heluetius,
M iij.

C.

Caspar Cruciger, Germanus, E
iij.

Caspar Hedio, Germanus, G iij.

Clemens Marotus, Gallus, Y iij.

Conradus Gesnerus, Heluetius,
R j.

Conradus Pellicanus, Germanus,
P j.

E.

Erasmus Roterodamus, Belga,
C iij.

F.

Faninus, Italus, Hh ij.

Franciscus primus, Gallorū Rex,
Gallus T ij.

Franciscus Kolbius, Germanus,
M iij.

Frāciscus Vatablus, Gallus, V j.

G

Georgius Anhaltinus, Ascania
Princeps, Germanus, D iij.

Georgius Carpenterius, Germa-
nus, L ij.

Gulielmus Budæus, Gallus, T
iij.

Gulielmus Farellus, Gallus, S j.

H

Henricus Bullingerus, Hel-
Qq. ij

INDEX.

uetius, N iiij.

Henricus Zuphaniensis, Germanus, K ij.

Hermanus Archiepiscopus Coloniensis, Germanus, H iiij.

Hieronymus Pragensis, Bohemus, A iiij.

Hieronymus Saonarola, Italus, B iiij.

Hugo Latimerus, Anglus, Dd iiij.

I.

Iacobus Faber, Gallus, X j.

Iacobus Meierus, Heluetius, N ij.

Iacobus Pauanas, Gallus, Z iiij.

Iacobus Sturmius, Germanus, F. ij.

Iacobus Tuffanus, Gallus, V ij.

Ioachimus Camerarius, Germanus, F. j.

Ioachimus Vadianus, Heluetius, Q ij.

Ioannes Cadurcus, Gallus, Aa j.

Ioannes Calvinus, Gallus, R ij.

Ioannes Clericus, Gallus, Z ij.

Ioannes Cnoxus, Scotus, Ee ij.

Ioannes Diasius, Hispanus, Klz ij.

Ioannes Ensinas, Hispanus, Klz j.

Ioannes Forsterus, Germanus, E ij.

Ioannes Frobenius, Germanus,

S iiij.

Ioannes Hopperus, Anglus, Ee j.

Ioannes Hussus, Bohemus, A ij.

Ioannes Lasus, Polonus, Gg iiij.

Ioannes Masso, Gallus, Aa ij.

Ioannes Mercerus, Gallus, Y j.

Ioannes OEcolampadius, Germanus, M j.

Ioannes Pascalis, Italus, Hh iiij.

Ioannes Pomeranus, Germanus, E j.

Ioannes Reuchlinus, Germanus, C ij.

Ioannes Sleidanus, Belga, I ij.

Ioannes Wiclefus, Anglus, A ij.

Iofias Simlerus, Heluetius, P iiij.

Iulius Cæsar Scaliger, Italus, X j.

Iustus Ionas, Germanus, E ij.

L.

Leo Iudæ, Heluetius, O ij.

Leonardus Cæsar, Germanus, L j.

Ludouicus Berquinus, Belga, Z iiij.

M.

Margareta Valefia, Nauarro-
rum Regina, Galla, T ij.

Martinus Bucerus, Germanus, G j.

Martinus Luterus, Germanus, C iiij.

Martyres Galli in America, Aa ij.

INDEX.

Aa iij.
 Martyres Angli insignes, Cc
 iij.
 Martyres primi Belgæ, Gg j.
 Martyres primi Hispani, Ii iij.
 Martyres insignes Valdenses,
 Cc j.
Matthias Pfarrerus, Germanus,
 X ij.
Matthias Zellius, Germanus,
 F iij.
Melior Volmarius, Germanus,
 X ij.
Michael Hospitalius, Gallus,
 V ij.
 N.
Nicolaus Ridleus, Anglus, Dd
 iij.
 O.
Olympia Morata, Itala, Ii j.
 P.
Patricius Hamelto, Scotus Ff. j.
Paulus Fagius, Germanus, G ij.
Petrus Buserus, Germanus, F ij.
Petrus Cholinus, Heluetius, X
 iij.
Petrus Flistedius, Germanus, L
 ij.
Petrus Martyr, Italus, P ij.

Petrus Viretus, Sabaudus, S ij.
Philippus Melanchthon, Germa
 nus, D ij.
Pomponius Algerus, Italus, Hh
 ij.
 R.
Robertus Ferrorus, Anglus, Ee. j.
Robertus Stephanus, Gallus, Y ij.
 S.
Sebastianus Munsterus, Germa
 nus, X iij.
Simon Gryneus, Germanus, O ij.
 T.
Thomas Blaureus, Germanus,
 Q. iij.
Thomas Crammerus, Anglus,
 Dd ij.
 V.
Vlrichus Huttenus, Germanus,
 I iij.
Vlrichus Zuinglius, Heluetius,
 M. j.
Volfgangus Capito, Germanus,
 H j.
Volfgangus Musculus, Lotha
 ringus, V ij.
Volfgangus Schucus, Germanus,
 K iij.

Errata typographica sic emendato.

- A ij, in extremo lege, CI O. IO. XX VII
A. iij, lin. 3. lege, anteris (hoc enim, &c.
B. iij, lin. 8. lege, quantam hanc
C. iij, in Græco epigrammate lege
Α πικρατος & λογιωτα δρος.
D. iij, lin. 18. leg. ei debemus. Singu-
lare
E. iij, lin. 6. lege, diuinitus adiunctum,
G. iij, lin. 26. lege, 1550
I. iij, lin. 18. lege, per scripta,
L. ij, lin. 8. lege, eiuaret
N. iij, lin. 8. lege, post felicissime
P. ij, altera pagina, li. 27. lege, superstes
Q. ij, lin. 11. dele, sibi
S. iij, lin. 7. lege, reuocatos debemus
X. ij, lin. vltima, lege, quum Iſnam
Aa. iij, lin. 15. lege, viginti tribus
Eb. ij, lin. 22. dele quidem
Cc. ij, lin. 5. lege, Sic igitur
Eo. iij, altera pag. lin. 24. lege, obtinuit
quod & lin. 25. lege, (id est si, & Ec-
clesiasticæ, & lin. 26. lege, sublata) &
lin. 27. lege, esset,
Ee. iij, lin. 6. lege, stabilierit
Ii. iij, lin. 1. lege, Illi quidem, & altera
pagina, lin. 4. lege, calculo, & lin. 8.
lege, tam Ii. iij, lin. 19. lege, cogno-
mento
Ll. ij, versu 1. lege, Phœnicem, Ll. iij,
versu 5. lege, Hæc
Oo ij, altera pagina, versu 2. lege
Quodque
Oo iij, l. 2. lege spumans hoc stultus
Pp iij, altera pagina, versu, 1, lege,
terræ

